

PRIREDILI

KAZNENO PRAVO: MLADEN PIŠKOREC, predsjednik kaznenog odjela

GRAĐANSKO PRAVO: ANTUN DOMINKO, sudac građanskog odjela

KAZNENO PRAVO

I KAZNENI ZAKON IZ 2011. GODINE	1
II ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU	6
III ZAKON O IZVRŠAVANJU KAZNE ZATVORA	10

GRAĐANSKO PRAVO

I STVARNO PRAVO.....	13
II OBVEZNO PRAVO.....	17
III NASLJEDNO PRAVO.....	44
IV GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO	
PARNIČNI POSTUPAK.....	49
OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA.....	56
IZVANPARNIČNI POSTUPAK.....	70

KAZNENO PRAVO

I KAZNENI ZAKON IZ 2011. GODINE

1) Čl. 3. st. 2.

Kazneno djelo pogodovanja vjerovnika iz čl. 250. st. 1. KZ/11 nije za počinitelja blaže od kaznenog djela iz čl. 281. st. 1. i 2. KZ/97, jer se kod kaznenog djela iz čl. 250. st. 1. KZ/11 ne traži da je posljedica počiniteljevog postupanja "oštećenje najmanje jednog od svojih vjerovnika".

Županijski sud Bjelovar, Kž-10/2019 od 14. veljače 2019.

2) Čl. 3. st. 2.

Okrivljeniku su zbog dva kaznena djela teškog ubojstva iz čl. 91. toč. 5. KZ/97 utvrđene kazne dugotrajnog zatvora u trajanju od po 20 godina, te mu je na temelju čl. 60. st. 2. toč. b KZ/97 izrečena jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora u trajanju od 40 godina, koja se prema toj odredbi imala izreći obligatorno. Stupanjem na snagu novog KZ/11 odredbom čl. 51. st. 2. KZ/11 propisano je da se jedinstvena kazna zatvora sastoji u povišenju pojedinačnih utvrđenih kazni, ali ne smije doseći zbir pojedinačnih kazni, niti premašiti najveću mjeru kazne dugotrajnog zatvora, odnosno novčane kazne, dok je u stavku 3. citirane odredbe propisan način izricanja jedinstvene kazne dugotrajnog zatvora (čije je trajanje prema čl. 46. st. 1. KZ/11 propisano od 21 do 40 godina zatvora) u trajanju od 50 godina kada se radi o dvije ili više utvrđenih pojedinačnih kazni dugotrajnog zatvora čiji zbroj prelazi 50 godina. Imajući u vidu ove okolnosti, te odredbu čl. 3. st. 2. KZ/11, trećestupanjski sud je utvrdio da je u konkretnom slučaju novi KZ/11 u pogledu odredbe o izricanju jedinstvene kazne dugotrajnog zatvora za kaznena djela u stjecaju iz čl. 51. st. 2. KZ/11, koji izričito propisuje da jedinstvena kazna ne smije doseći zbir pojedinačno utvrđenih kazni, blaži od odredbe čl. 53. st. 2. KZ/97, koja je to omogućavala. Prema tome, iako prema zapriječenoj kazni odredba čl. 111. KZ/11, koja u točki 5. sadrži pravni kontinuitet u odnosu na predmetna kaznena djela iz čl. 91. toč. 5. KZ/97 za koja je okrivljenik proglašen krivim, ne bi bila blaža, s obzirom na to da se okrivljeniku samo povodom njegove žalbe ne može izreći stroža kazna od one na koju je osuđen, to je novi KZ/11 zbog drugačijeg načina propisivanja izricanja jedinstvene kazne zatvora za kaznena djela u stjecaju za njega blaži, te su oba djela trećestupanjskom presudom pravno označena po novom KZ/11.

VSRH, III Kž-5/2019 od 12. lipnja 2019.

3) Čl. 21. st. 3.

Kazneno djelo u prekoračenju nužne obrane može se počiniti i sa izravnom i sa neizravnom namjerom. Okolnost da je napadnuti prekoračio nužnu obranu ne utječe na njegovu namjeru da hoće ubiti napadača. Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da je prije pucanja okrivljenika (oca) iz pištolja postojao neposredno predstojeći napad oštećenika (sina) nožem na okrivljenika, da ga je u tom napadu sprječava svj. R.K. pokušavajući ga smiriti, da bi se u jednom trenutku oštećenik oslobodio svjedoka i krenuo prema okrivljeniku s nožem u ruci u cilju nastavka tog napada, pa je okrivljenik na međusobnoj udaljenosti 50 – 80 cm pucao u oštećenika i usmrtio ga. Kada se sagleda razmjernost napada i obrane, intenzitet napada, opasnost napadača kao mlade i snažne osobe te upotrijebljena sredstva, kao i da se predstojeći napad mogao otkloniti pucanjem u manje vitalni dio tijela oštećenika, osnovano prvostupanjski sud zaključuje da je okrivljenik prekoračio granice nužne obrane i počinio kazneno djelo ubojstva iz čl. 110. u svezi čl. 21. st. 3. KZ-a.

VSRH, I Kž-210/2019 od 24. travnja 2019.

4) Čl. 33.

Beznačajno je kazneno djelo omogućavanja trošenja droge iz čl. 191. st. 1. KZ-a kada je utvrđeno da se radilo o "samo jednoj lajni amfetamina manjoj od jednog grama", koju je okrivljenik priredio i konzumirao zajedno sa dvoje poznanika, od ranije konzumenata droge, koji su pomagali u izvođenju građevinskih radova na okrivljenikovoju kući, a droga je konzumirana nakon napornog rada.

Županijski sud Bjelovar, Kž-28/2019 od 11. travnja 2019.

5) Čl. 33.

U radnjama okrivljenice, koja je prema oštećeniku starom svega osam godina, s namjerom da ga natjera da se ispriča njezinom maloljetnom sinu zbog ranijeg neprimjerenog ponašanja kada je prema njemu bio prost i pokazao mu srednji prst, primijenila fizičku silu, jer ga je udarala, hvatala za vrat i čupala za kosu, prisiljavajući ga i snagom autoriteta odrasle osobe da se ispriča sinu, ostvarena su bitna obilježja kaznenog djela prisile iz čl. 138. st. 2. i 1. KZ-a. Ne radi se o beznačajnom djelu u smislu čl. 33. KZ-a, jer je okrivljenica primijenila krajnje neprimjeren vid agresije prema osmogodišnjem djetetu, koji je plakao i rukama se držao za glavu, želeći se zaštititi od njezinog agresivnog ponašanja, što je imalo za posljedicu traumatiziranje oštećenika.

Županijski sud Bjelovar, Kžzd-32/2019 od 20. studenog 2019.

6) Čl. 34.

Prvostupanjskom presudom utvrđeno je da su okrivljenici inkriminiranog dana u jutarnjim satima na bankomat BKS bank d.d. u Rijeci montirali uređaj za neovlašteno snimanje podataka s magnetskih zapisa bankovnih kartica klijenata i kamere za snimanje tajnog broja PIN-a, tzv. "skimmer" uređaj, koji su istog dana u poslijepodnevnim satima demontirali, u

nakani da tako presnimljenim podacima izvrše nedopuštene novčane transakcije, u čemu su spriječeni pravovremenom reakcijom djelatnika banke. Po stajalištu drugostupanjskog suda utvrđenim radnjama okrivljenici su počinili samo kazneno djelo protiv računalnih sustava, programa i podataka, neovlašteni pristup iz čl. 266. st. 1. KZ-a, a ne u stjecaju i kazneno djelo pokušaja računalne prijevare iz čl. 271. st. 1. u vezi čl. 34. KZ-a, zbog kojih djela ih je prvostupanjski sud proglasio krivim. Da bi se korištenjem neovlašteno pribavljenih računalnih podataka pribavila protupravna imovinska korist, što je bitno obilježje kaznenog djela računalne prijevare, mora se izvršiti još niz radnji od strane počinitelja, do završne radnje, podizanja novca sa bankomata, koje radnje uopće nisu opisane u činjeničnom opisu inkriminiranog kaznenog djela računalne prijevare u pokušaju. Radnje koje sadrže obilježja kaznenog djela iz čl. 266. st. 1. KZ-a ne predstavljaju radnje koje prostorno i vremenski neposredno prethode ostvarenju bića kaznenog djela računalne prijevare, pa se ne radi o pokušaju tog kaznenog djela, već samo pripremnim radnjama koje su kažnjive kao samostalno kazneno djelo iz čl. 266. st. 1. KZ-a.

Županijski sud Bjelovar, Kž-219/2019 od 7. studenog 2019.

7) Čl. 47.

Okrivljeniku se, uzimajući u obzir pretpostavku nevinosti, kao otegotna okolnost ne može cijeniti da se protiv njega vode drugi kazneni postupci zbog istih kaznenih djela.

VS RH, I Kž-289/2019 od 10. srpnja 2019.

8) Čl. 52.

Prvostupanjskom presudom okrivljenik je proglašen krivim za 16 kaznenih djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. st. 1. KZ-a, počinjenih u razdoblju od lipnja 2014. do studenog 2015. godine, na način da je kao direktor i odgovorna osoba trgovačkog društva, u namjeri da društvu pribavi protupravnu imovinsku korist, lažnim prikazivanjem činjenica dovodio u zabludu fizičke osobe da će isporučiti naručenu robu, pa nakon što su kupci cijenu robe uplatili na žiro račun trgovačkog društva, robu nije isporučio, oštetivši kupce za uplaćene iznose. U pravu je okrivljenik da radnje opisane u točkama 1. do 16. izreke pobijane presude, s obzirom na njihovu prostornu i vremensku povezanost, čine jedinstvenu cjelinu u pravnom smislu, a kako se njima ostvaruju bića istog kaznenog djela te iz načina postupanja okrivljenika proizlazi da je postupao s jednom produljenom namjerom, radi se o jednom produljenom kaznenom djelu prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. st. 1. u svezi čl. 52. KZ-a.

VS RH, I Kž-289/2019 od 10. srpnja 2019.

9) Čl. 52. st. 4.

Kod produljenog kaznenog djela teške krađe iz čl. 229. st. 1. toč. 1. KZ-a vrijednosti otuđenih stvari se zbrajaju sukladno odredbi čl. 52. st. 4. KZ-a, pa se ukupan iznos otuđenih stvari ne može dijeliti prema broju počinitelja, kako neosnovano smatra žaliteljica, koja je djelo počinila zajedno i po prethodnom dogovoru sa dvije osobe u svojstvu supočinitelja, jer su

postupale sa zajedničkim ciljem protupravnog prisvajanju tuđih pokretnih stvari velike vrijednosti.

Županijski sud Bjelovar, Kžmp-7/2019 od 20. studenog 2019.

10) Čl. 139. st. 2.

Ne čini optuženo kazneno djelo prijetnje iz čl. 139. st. 2. KZ-a, prijetnjom drugome da će ga usmrтити, ali ni kazneno djelo iz stavka 1. toga članka, okrivljenik koji je u telefonskom razgovoru rekao svom ocu "da će ga netko ubiti, da bježi i da se makne". Iz opisanih radnji počinjenja, niti objektivno, ne iščitava se namjera okrivljenika da ozbiljnom prijetnjom ustraši ili uznemiri oštećenika, već proizlazi da je okrivljenik u biti htio oštećenika upozoriti na opasnost od toga da ga netko želi ubiti.

Županijski sud Bjelovar, Kž-426/2019 od 14. listopada 2019.

11) Čl. 140. st. 1.

Okrivljenik je proglašen krivim za ukupno šest pojedinačnih, točno opisanih radnji, u vidu višekratnog telefonskog pozivanja, slanja SMS poruka, praćenja i uhođenja oštećenice, u periodu od 15. ožujka do 26. srpnja 2017. godine, dakle kroz razdoblje od četiri mjeseca i 11 dana, što po stajalištu drugostupanjskog suda, u svojoj ukupnosti, predstavlja ustrajno i kroz dulje vrijeme protupravna ponašanja koja su normirana odredbom čl. 140. st. 1. KZ-a, a koja su kod oštećenice izazvala posljedice tjeskobe i straha za njezinu sigurnost. Stoga, u objektivnom i subjektivnom pogledu, radnje okrivljenika imaju obilježja bića kaznenog djela nametljivog ponašanja iz čl. 140. st. 1. KZ-a.

Županijski sud Bjelovar, Kž-156/2019 od 8. kolovoza 2019.

12) Čl. 230. st. 1.

Kod kaznenog djela razbojništva iz čl. 230. KZ-a za postojanje zakonskog obilježja prijetnje, zbog kojeg su okrivljenici proglašeni krivim, da će se izravno napasti na život ili tijelo neke osobe potrebno je da je takva prijetnja upotrijebljena neposredno protiv osobe i da po svom intenzitetu bude jasno izražena i podobna za savladavanje otpora žrtve radi oduzimanje njegove pokretne stvari. Ne radi se o kaznenom djelu razbojništva ako prijetnja nije neposredno i izravno doprinijela oduzimanju stvari od oštećenika, već npr. ako je kod žrtve (napadnutog) izazvala strah pod utjecajem kojeg je on sam nešto učinio (izvršio predaju stvari) na štetu svoje imovine.

Županijski sud Bjelovaru, Kž-232/2019 od 4. srpnja 2019.

13) Čl. 271. st. 1.

Da bi se moglo raditi o ostvarenju svih potrebnih bitnih obilježja kaznenog djela računalne prijevare iz čl. 271. st. 1. KZ-a nije dovoljno samo provlačenje American Express

kartice kroz POS uređaj, već je tek potpisivanjem slipova na kojima je navedeno da se odobrava terećenje računa za određeni iznos realizirana transakcija, pa je tek tada dovršeno optuženo kazneno djelo. Suprotno stavu prvostupanjskog suda da se radi o realnom stjecaju kaznenih djela računalne prijevare iz čl. 271. st. 1. KZ-a i kaznenog djela krivotvorenja isprave iz čl. 278. st. 1. i 3. KZ-a, u pitanju je samo prividni stjecaj i radi se jedino o ostvarenju svih potrebnih bitnih obilježja kaznenog djela računalne prijevare iz čl. 271. st. 1. KZ-a.

Županijski sud Bjelovar, Kž-53/2019 od 7. ožujka 2019.

14) Čl. 278. st. 1.

Shvaćanje prvostupanjskog suda da je platna lista "javna isprava" jer ju je izdalo "trgovačko društvo u poslovima koje vrši na osnovi javnih ovlaštenja" je pogrešno. Javnu ispravu, po stajalištu drugostupanjskog suda i opće prihvaćenoj sudskoj praksi, predstavlja isprava koju je izdalo državno tijelo u granicama svoje nadležnosti ili neko drugo tijelo u vršenju javnih ovlasti reguliranih zakonom. Trgovačko društvo "CAI" d.o.o. nedvojbeno nije tijelo koje bi vršilo javne ovlasti, radi se o trgovačkom društvu koje je registrirano sukladno Zakonu o trgovačkim društvima (društvo s ograničenom odgovornošću) i bavi se gospodarskom djelatnošću. Platne liste - obračuni isplaćene plaće određenoj zaposlenoj osobi na obrascu IP 1 ne predstavljaju javne isprave, već se radi o poslovnim ispravama trgovačkog društva kojima se obračunava mjesečna plaća zaposlenika, pa se može raditi jedino o počinjenju kaznenog djela iz čl. 278. st. 1. KZ-a, a ne iz čl. 278. st. 3. KZ-a.

Županijski sud Bjelovar, Kž-24/2019 od 21. ožujka 2019.

15) Čl. 278. st. 3.

Pogrešno prvostupanjski sud pravno zaključuje da se na komadu kartona rukom napisana registracija vozila ne može okvalificirati kao kazneno djelo krivotvorenja isprave iz čl. 278. st. 1. KZ-a, jer izvješen komad kartona sadrži samo podatak o pripadajućem registarskom broju vozila, a ni oblikom, materijalom niti ostalim oznakama ne imitira valjanu registarsku pločicu. Naprotiv, ovako izrađena registarska oznaka, bez obzira što u potpunosti ne odgovara pravoj, predstavlja lažnu javnu ispravu, obzirom da je izrađena od strane okrivljenika, a ne od nadležne policijske uprave, koja je na temelju Zakona o sigurnosti prometa na cestama isključivo nadležna za njihovo izdavanje. Takvim postupanjem okrivljenik je ostvario sva potrebna bitna obilježja kaznenog djela krivotvorenja isprave iz čl. 278. st. 3. u vezi st. 1. KZ-a. Radi se međutim o beznačajnom kaznenom djelu u smislu odredbe čl. 33. KZ-a, jer se registarska oznaka ispisana na kartonu doista i odnosila na konkretno vozilo, isto je bilo uredno registrirano, a time što je bilo samo kraće vrijeme u prometu nije došlo do nastupanja nikakvih štetnih posljedica, te nema potrebe za kažnjavanjem okrivljenika, koji nije osuđivan ili prekršajno kažnjavao, ozbiljan je, poslovan i obiteljski čovjek, u pedesetim godinama.

Županijski sud Bjelovar, Kž-194/2018 od 14. veljače 2019.

16) Čl. 326. st. 2.

Okrivljenik je proglašen krivim zbog kaznenog djela iz čl. 326. st. 2. KZ-a iako u izreci presude uopće nisu opisane i utvrđene konkretne činjenice koje bi predstavljale optuženo kvalificirano obilježje iz stavka 2. čl. 326. KZ-a da je pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. postupano "na nečovječan ili ponižavajući način". To ne mogu predstavljati činjenični navodi "svjestan da je vozilo kojim je upravljao registrirano za prijevoz tri osobe i prijevoz tereta, te da teretni prostor vozila nije namijenjen prijevozu osoba, da je bez sjedala, sigurnosnih pojaseva, zračnih jastuka i ventilacije", zbog čega su prevožene osobe (migranti) "bile izložene nehumanim uvjetima". Po stajalištu drugostupanjskog suda nečovječan i/ili ponižavajući način postupanja je stanje koje stvarno mora nastati i postojati pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. čl. 326. KZ-a, što jasno proizlazi iz dikcije zakonske odredbe stavka 2. toga članka – "s njom postupano na nečovječan ili ponižavajući način". Tovarni prostor teretnog vozila u kome je prevoženo u prvom navratu 13, a u drugom navratu 25 osoba, doista je bio skučen, ali ne i u tolikoj mjeri ugrožavajući za život ili tijelo prevoženih osoba da bi se radilo o nečovječnom i ponižavajućem načinu postupanja.

Županijski sud Bjelovar, Kž-195/2019 od 6. lipnja 2019.

II ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU

17) Čl. 10.

Za pribavljanje izlista poziva od nadležnog teleoperatera nije potreban nalog suda, jer se radi o podacima koje registrira telekomunikacijski operater, a ne privatnim podacima sadržanim u mobitelu određenog korisnika, u konkretnom slučaju okrivljenika, niti se radi o provođenju posebnih dokaznih radnji u smislu odredbi čl. 332. do 339. ZKP-a ili provjeri uspostavljanja telekomunikacijskog kontakta u smislu odredbe čl. 339.a ZKP-a. Postupajući po nalogu državnog odvjetnika policija je pribavila izliste komunikacija za broj mobilnog telefona okrivljenika za dane 25. i 26. veljače 2016. godine, o čemu je sačinjena službena zabilješka (postupanje sukladno odredbi čl. 207. st. 1. i 3. ZKP-a), koja ne predstavlja rezultat nezakonitog postupanja nadležnog tijela – policije, već se radi o valjanom dokazu koji se može koristiti u kaznenom postupku.

Županijski sud Bjelovar, Kž-111/2019 od 2. svibnja 2019.

18) Čl. 98.

Zakonska odredba o iznimnom određivanju istražnog zatvora protiv osoba starijih od 70 godina (čl. 122. st. 2., rečenica druga, ZKP-a) potpuno je neprimjenjiva u slučaju određivanja mjera opreza, što je i logično s obzirom da mjere opreza ne predstavljaju oduzimanje slobode, te nema nikakvih načelnih ograničenja u određivanju mjera opreza prema okrivljenicima s obzirom na dob.

Županijski sud Bjelovar, Kž-472/2019 od 31. listopada 2019.

19) Čl. 98. st. 2. toč. 4.

S obzirom da okrivljenik i oštećenica žive u istom stubištu zgrade međusobno udaljenih ulaznih vrata stanova od 1,70 m, izrečenu mjeru opreza zabrane približavanja oštećenici na udaljenost manju od 20 m praktički je nemoguće izvršavati. Premda bilo koje slučajno fizičko približavanje okrivljenika oštećenici svakako ne bi automatski značilo kršenje mjere opreza zabrane približavanja, u konkretnoj se situaciji ipak vidi primjerenijim određivanje samo mjere opreza zabrane uspostavljanja ili održavanja veze s oštećenicom, kojom mjerom se okrivljeniku zabranjuje da s njom uspostavlja ili održava izravne ili neizravne veze, koja mjera opreza će se moći nesmetano provoditi u konkretnoj situaciji stanovanja okrivljenika i oštećenice na istom stubištu stambene zgrade.

Županijski sud Bjelovar, Kž-472/2019 od 31. listopada 2019.

20) Čl. 145. st. 2. toč. 7.

Neosnovano je stajalište da putni troškovi opunomoćenika oštećenika kao tužitelja na relaciji Varaždin – Bjelovar – Varaždin ne mogu pasti na teret okrivljenika, jer da u sjedištu suda postoje odvjetnici koji su mogli obaviti zastupanje. Odredba Tbr. 45 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika predvidjela je da odvjetnici prilikom pružanja usluga izvan mjesta gdje se nalazi njihova pisarnica imaju pravo na naknadu troškova – putnih troškova za prijevoz i stvarnih troškova zbog izbjivanja iz odvjetničke pisarnice. Po shvaćanju vijeća sudionicima u kaznenom postupku ne može se ograničiti izbor odvjetnika samo na one koji imaju ured u sjedištu suda pred kojim se održava prvostupanjski postupak.

Županijski sud Bjelovar, Kv II-2/2019 od 24. siječnja 2019.

21) Čl. 145. st. 2. toč. 7.

Oštećenik kao tužitelj ima pravo na naknadu za sastavljanje samo jedne optužnice i pravo na nagradu i naknadu troškova za pristup samo jednoj sjednici optužnog vijeća, neovisno o tome koliko je puta isti optužnicu dorađivao i na koliko je sjednica optužnog vijeća pristupio, ako je do potrebe dorađivanja optužnice i do zakazivanja novih sjednica optužnog vijeća dolazilo zbog činjenice da prvotno podnesena optužnica nije bila podobna za postupanje.

Županijski sud Bjelovar, Kv II-2/2019 od 24. siječnja 2019.

22) Čl. 208.a

Ispitivanje osumnjičenika od strane policije (policijskog službenika) po odredbi čl. 208.a ZKP-a spada u izvode, koji nisu dio kaznenog postupka, niti je policija tijelo koje može samostalno (bez naloga državnog odvjetnika) voditi kazneni postupak, pa zbog toga takvo ispitivanje ne može zamijeniti dokaznu radnju prvog ispitivanja okrivljenika, koja se provodi na temelju odredbi čl. 272. do 282. ZKP-a. Stoga ispitivanje osumnjičenika od strane policije na temelju čl. 208.a ZKP-a ne predstavlja ispunjenje nužne pretpostavke za podizanje optužnice da okrivljenik prije podizanja iste mora biti ispitan (čl. 341. st. 4. ZKP-a), već je potrebno

okrivljenika ispitati sukladno odredbama čl. 272. do 282. ZKP-a. Naravno, nema sumnje da se takvo ispitivanje osumnjičenika od strane policije može koristiti kao dokaz u postupku.

Županijski sud Bjelovar, Kv II-24/2019 od 14. veljače 2019.

23) Čl. 332. st. 10.

Protivno stavu žalbe da je okrivljenik bio potaknut od strane prikrivenih istražitelja na počinjenje kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz čl. 190. st. 1. i 2. KZ/11, što je u suprotnosti s odredbom čl. 332. st. 10. ZKP-a, ocjena je vijeća da postupanje prikrivenih istražitelja nije predstavljalo poticanje okrivljenika na počinjenje kaznenog djela iz razloga što je njihov prvi kontakt bio na inicijativu okrivljenika, koji je mobitelom nazvao prikrivenog istražitelja br. 1 i dogovorio osobni kontakt prilikom kojeg je okrivljenik rekao da može s područja Bosne i Hercegovine pribaviti veće količine marihuane i kokaina, kao i drugu "robu", te mu predao uzorak marihuane govoreći da je besplatan. Dakle od prvih kontakata sa prikrivenim istražiteljem br. 1 okrivljenik je sam donio odluku o nabavi i prodaji veće količine droge, dok je uvođenje prikrivenog istražitelja br. 2 bilo nužno kako bi se istražio opseg već poznate kriminalne aktivnosti i identificiralo druge osobe uključene u nabavu i prodaju droge, pa je tako bilo ukupno pet transakcija nuđenje na prodaju i davanja besplatnih uzoraka, te prodaje marihuane i kokaina. Takva operativna tehnika, koja obuhvaća više transakcija simulirane prodaje droge, po ocjeni žalbenog suda, legitimna je i dopuštena, jer je usmjerena na istraživanje kriminalnog djelovanja okrivljenika, koje je je u tijeku, sa ciljem utvrđivanja opsega njihove kriminalne aktivnosti, koja očito nije bila jednokratna i izolirani kriminalni incident, već je predstavljala kontinuirani kriminalni pothvat. Stoga je ocjena žalbenog vijeća da okrivljenik nije bio podvrgnut nikakvom pritisku od strane prikrivenog istražitelja da počinii kazneno djelo, jer mu je sam nudio sve veće količine marihuane i kokaina na prodaju, određivao cijene i tražio da mu se pokaže novac, kako bi se uvjerio da se radi o ozbiljnim kupcima. Sve to ukazuje da je način postupanja prikrivenih istražitelja u transakcijama simulirane prodaje droge bio pasivan, bez ikakvog poticanja okrivljenika na počinjenje kaznenog djela. Iz tih razloga ne radi se o nezakonitim dokazima i počinjenju apsolutno bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP-a.

Županijski sud Bjelovar, Kž-215/2019 od 12. rujna 2019.

24) Čl. 351. st. 5.

Optužno vijeće, sukladno odredbi čl. 351. st. 5. ZKP-a, nakon donošenja rješenja o potvrđivanju optužnice, treba o izdvajanju obavijesti, zapisnika i izjava iz čl. 86. st. 3. toga Zakona, donijeti i izraditi zasebno rješenje, protiv kojeg je dopuštena žalba.

Županijski sud Bjelovar, Kž-315/2018 od 20. prosinca 2018.

25) Čl. 404. st. 5.

Počinjena je bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 3. ZKP-a kada su tri rasprave održane bez prisutnosti okrivljenika na temelju čl. 404. st. 5. ZKP-a.

Okrivljenik je ispitan pred državnim odvjetnikom, ali ne i pred sudom, pa je prvostupanjski sud pogrešno protumačio odredbu čl. 404. st. 5. ZKP-a čiji je smisao da se rasprava može održati u odsutnosti okrivljenika, ali u situaciji kada je okrivljenik bio ispitan od strane raspravnog suda ili se očitovao o optužbi pred raspravnim sudom. Navedeno proizlazi iz temeljnih načela kaznenog procesnog prava vezanih za stadij rasprave, i to načela kontradiktornosti i neposrednosti kaznenog postupka. Iskaz okrivljenika pred državnim odvjetnikom ima punu dokaznu snagu, ali ne može biti izjednačen s obranom i iskazima danim na raspravi pred sudom, kojima su svojstvene karakteristike kontradiktornosti i neposrednosti.

Županijski sud Bjelovar, Kžzd-15/2019 od 29. kolovoza 2019.

26) Čl. 468. st. 2.

Počinjena je bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08, jer se presuda temelji na nezakonitom dokazu, iskazu privilegiranog svjedoka (strica okrivljenika), koji je u ranijem postupku vođenom sukladno odredbama ZKP/97, upozoren na blagodat ne svjedočenja sukladno odredbi čl. 234. st. 1. toč. 2. ZKP/97, otklonio tu blagodat i iskazivao kod istražnog suca, koji iskaz je pročitao na raspravi uz suglasnost stranaka na temelju čl. 431. st. 1. toč. 6. ZKP/08. Budući je sadašnji postupak vođen po odredbama ZKP/08 nije bilo uvjeta za čitanje iskaza privilegiranog svjedoka po odredbi čl. 431. st. 1. toč. 6. ZKP/08, ali niti uvjeta za njegovo čitanje u smislu čl. 431. st. 1. toč. 4. ZKP/08 obzirom da privilegirani svjedok u ovom postupku uopće nije ispitan na raspravi i nije upozoren u smislu čl. 285. st. 3. ZKP/08. Okolnost da je ispitivanje svjedoka bilo obavljeno sukladno tada važećem ZKP/97, dakle prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (NN 143/13 – V. Novela ZKP/08), kada se ima u vidu nova odredba čl. 431. st. 1. toč. 4. ZKP/08 koja s odredbom stavka 3. čl. 285. ZKP/08 predstavlja sustavnu cjelinu, ne omogućava istovremeno procjenu valjanosti te radnje prema tada važećem propisu ZKP/97 i čitanju toga zapisnika prema noveliranom ZKP/08, jer bi se takvom kombinacijom zakona stvorio novi, nepostojeći postupovni propis.

VSRRH, I Kž-644/2018 od 22. veljače 2019.

27) Čl. 469. toč. 3. ZKP

Povrijeđen je na štetu osuđenika kazneni zakon u odredbi čl. 469. toč. 3. ZKP-a donesenim prvostupanjskim rješenjem kojim je određeno izvršenje kazne zatvora u trajanju od 10 dana koja je rezultat zamijene neplaćene novčane kazne od deset dnevnih dohodaka, kao sporedne izrečene pravomoćnom presudom i zamijenjene radom za opće dobro koji nije izvršen. Prema odredbi čl. 83. st. 1. alineja 6. KZ/11 izrečena se kazna zbog zastare ne može izvršiti kada od pravomoćnosti presude protekne šest godina od izrečene novčane kazne kao glavne ili sporedne kazne, time da sukladno odredbi čl. 84. st. 1. KZ/11 zastara izvršenja kazne počinje teći danom kada je presuda kojom je kazna izrečena postala pravomoćna, dok je odredbom čl. 29. Zakona o probaciji (NN 99/18) propisano da se zastara izvršenja rada za opće dobro, ako ga osuđenik nije započeo izvršavati ili ga nije izvršio u cijelosti, utvrđuje prema odredbama Kaznenog zakona o zastari izvršenja kazne. Budući je presuda kojom je osuđeniku izrečena novčana kazna postala pravomoćna 8. ožujka 2012. godine, rok za zastaru izvršenja novčane kazne od šest godina protekao je sa danom 9. ožujka 2018. godine, dok je sporno

rješenje doneseno 14. rujna 2018. godine, dakle u vrijeme kada je već nastupila zastara izvršenja novčane kazne.

Županijski sud Bjelovar, Kž-351/2018 od 31. siječnja 2019.

28) Čl. 498. st. 1. toč. 1.

Nije u pravu državni odvjetnik kada smatra da se kazna maloljetničkog zatvora, koja u smislu odredbe čl. 24. st. 1. Zakona o sudovima za mladež (ZSM) predstavlja kaznu lišenja slobode s posebnostima u odnosu na uvjete izricanja, trajanje, svrhu i sadržaj sankcije, ne može objediniti s kaznom zatvora. Kazna maloljetničkog zatvora također je kazna te se može primijeniti odredba čl. 498. st. 1. toč. 1. ZKP-a i pravomoćna presuda preinačiti bez obnove kaznenog postupka, obzirom da je u dvjema presudama protiv istog osuđenika mlađeg punoljetnika izrečeno više kazni, jednom presudom jedinstvena kazna maloljetničkog zatvora u trajanju od tri godine, a drugom kazna zatvora u trajanju od sedam mjeseci. Sud će pri tome smisljeno i na odgovarajući način primijeniti odredbu čl. 51. st. 1. KZ-a, po kojoj bi jedinstvenu kaznu trebalo izreći obzirom na pretežniju svrhu izricanje kazne maloljetničkog zatvora ili zatvora, imajući u vidu počiniteljevu ličnost i životnu dob, kao i visine izrečenih kazni maloljetničkog zatvora i zatvora u ukupnosti počinjenih kaznenih djela. U konkretnom slučaju izrečena jedinstvena kazna maloljetničkog zatvora višestruko je veća od izrečene kazne zatvora, a radi se o osuđeniku mlađem punoljetniku koji je u dobi od 20 godina i koji je kaznena djela počinio kao stariji maloljetnik i mlađi punoljetnik, o čemu treba voditi računa kod odlučivanja o objedinjavanju izrečenih kazni.

Županijski sud Bjelovar, Kžmp-8/2019 od 27. studenog 2019.

III ZAKON O IZVRŠAVANJU KAZNE ZATVORA

29) Čl. 54. st. 1.

Po stajalištu žalbenog vijeća osuđenik je dužan kod podnošenja prve molbe za odgodu iznijeti sve okolnosti koje mogu biti razlog za odgodu izvršavanja kazne zatvora, a ne selektivno birati koje će iznijeti prije, a koje kasnije u postupku izvršavanja zatvorske kazne. To kao takvo proizlazi pravilnim tumačenjem odredbe čl. 54. st. 1. ZIKZ-a, po kojoj osuđenik molbu za odgodu izvršavanja kazne zatvora s potrebnim dokazima može podnijeti u roku od tri dana od uručenja rješenja o upućivanju, a nakon proteka toga roka jedino ako su razlozi za odgodu nastali naknadno, ali ne kasnije od tri dana po saznanju za njihovo postojanje.

Županijski sud Bjelovar, Kž I-22/2019 od 25. travnja 2019.

30) Čl. 54. st. 3. toč. 9.

Kada odlučuje o molbi za odgodu izvršavanja kazne zatvora temeljenoj na odredbi čl. 54. st. 3. toč. 9. ZIKZ-a – potrebi osiguranja skrbi za maloljetne osobe, stare bolesne ili nemoćne ili uzdržavane osobe, sudac izvršenja, u pravilu, treba pribaviti mišljenje nadležnog centra za socijalnu skrb, no takvo mišljenje nije nužno ako se i bez njega, na temelju podataka u spisu, može donijeti odluka o osuđenikovo molbi za odgodu. To stoga što mišljenje centra nije za sud obvezujuće.

Županijski sud Bjelovaru, Kž I-60/2019 od 5. prosinca 2019.

31) Čl. 54. st. 4.

Kod podnošenja molbe za odgodu izvršavanja kazne zatvora koja se temelji na različitim zakonskim razlozima iz čl. 54. st. 3. ZIKZ-a, prilikom donošenja rješenja o odgodi kao vrijeme odgode uzima se najdulje zakonski rok koji je propisan za neki od razloga određenih u točkama 1. do 9. stavka 3. čl. 54. ZIKZ-a, a ne dolazi do zbrajanja vremenskog trajanja odgoda određenih u čl. 54. st. 4. ZIKZ-a.

Županijski sud Bjelovar, Kž I-58/2019 od 21. studenog 2019.

32) Čl. 157. st. 2.

Kod odlučivanja o takozvanom malom uvjetnom otpustu po čl. 157. st. 2. ZIKZ-a nije odlučno vrijeme koje je proteklo od pravomoćnosti ranije odluke vijeća kojom je prijedlog zatvorenika za uvjetni otpust odbijen (čl. 158. st. 3. ZIKZ-a), pogotovo kada se radi o ne izdržanom dijelu kazne do tri mjeseca kod zatvorenika koji izdržavaju višegodišnje zatvorske kazne i razina dotadašnje uspješnosti individualnog programa izvršavanja kazne zatvora je barem zadovoljavajuća.

**Županijski sud Bjelovar, Kž I-17/2019 od 4. travnja 2019.
i Kž I-32/2019 od 11. srpnja 2019.**

33) Čl. 158.a st. 1.

Kada sud prilikom odlučivanja o prijedlogu za uvjetni otpust kojega upravitelj zatvora ili kaznionice mora po službenoj dužnosti podnijeti mjesec dana prije izdržane $\frac{3}{4}$ kazne na koju je zatvorenik osuđen (čl. 158.a st. 1. ZIKZ-a) utvrdi postojanje neke od okolnosti za obligatorno odbijanje takvog prijedloga, a koje su taksativno navedene u točkama 1., 3., 4. ili 6. čl. 159.a ZIKZ-a, nije niti ovlašten dalje ocjenjivati postoje li u konkretnoj situaciji i okolnosti iz čl. 59. st. 2. KZ/11, koje bi taj uvjetni otpust činile svrsishodnim.

VS RH, I Kž-516/2019 od 9. listopada 2019.

34) Čl. 159.

Ostvarena je relativno bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 3. ZKP/08 u vezi s čl. 495. ZKP/08, koji se u postupku primjenjuje u skladu s odredbom čl. 44.

st. 2. ZIKZ-a, kada je sud odluku o uvjetnom otpustu utemeljio isključivao na podacima sadržanim u izvješću zatvora, propustivši prethodno pribaviti izvješće probacijskog ureda. Naime, odredbom čl. 159. ZIKZ-a propisano je da će sudac izvršenja, nakon što zaprimi prijedlog, prije održavanja sjednice vijeća za uvjetne otpuste, pribaviti izvješće s mišljenjem zatvora ili kaznonice u kojem zatvorenik izdržava kaznu, izvješće probacijskog ureda, a po potrebi mišljenje centra za socijalnu skrb.

VSRH, I Kž-516/2019 od 9. listopada 2019.

G R A Ā A N S K O P R A V O

I. STVARNO PRAVO

VLASNIŠTVO POSEBNOG DIJELA ZGRADE (ETAŽNO VLASNIŠTVO) – ZAJEDNIČKA PRIČUVA

Obveza vlasnika samostojećeg objekta – kao posebnog dijela nekretnine

(čl.89.st.2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Obveza plaćanja zajedničke pričuve tereti sve suvlasnike nekretnine na kojoj je uspostavljeno vlasništvo na njenim posebnim dijelovima (etažno vlasništvo) – pa ta obveza tereti i suvlasnika nekretnine čiji posebni dio (poslovni prostor) predstavlja zaseban samostojeći objekt (zgrada B) koji je fizički odvojen od ostalih posebnih dijelova (zgrada A) iste nekretnine, i to pod jednakim uvjetima kao i ostale suvlasnike ako njegova obveza nije ugovorom drugačije regulirana.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužitelja za plaćanje troškova zajedničke pričuve, a između stranaka je bilo sporno je li tuženik dužan plaćati pričuvu kao vlasnik samostojećeg objekta – poslovnog prostora koji je fizički odvojen od stambeno-poslovne zgrade za koju postoji obveza plaćanja pričuve time da su oba objekta sagrađena na istoj zemljišnoj čestici.

Prvostupanjski sud je utvrdio da iz izvotka iz zemljišne knjige proizlazi da je poslovno-stambena zgrada sagrađena na kčbr. 2288 k.o. U. etažirana te da je tuženik vlasnik posebnog dijela pod oznakom 45. etaža s opisom: zgrada B, sagrađena na kčbr. 2288 k.o. U., u prizemlju zgrade poslovni prostor 8, dok iz elaborata posebnih dijelova zgrade proizlazi da na nekretnini kčbr. 2288 k.o. Umag postoje dvije zgrade, zgrada A stambeno-poslovna i zgrada B poslovno-prizemna građevina, odnosno iz svega navedenog proizlazi da se obje zgrade nalaze na istoj katastarskoj čestiti i da je tuženik vlasnik posebnog dijela nekretnine–poslovnog prostora broj 8 u poslovno-prizemnoj zgradi B.

Slijedom navedenog, prvostupanjski sud primjenom odredbe čl. 89. st. 2. i čl. 90. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 90/10, 143/12 i 152/14 – dalje: ZVDSP) prihvaća tužbeni zahtjev tužitelja. Odredbom čl. 89. st. 2. ZVDSP-a propisano je da doprinose za zajedničku pričuvu radi pokrića troškova održavanja i poboljšavanja nekretnine te za otplaćivanje zajma za pokriće tih troškova snose svi suvlasnici razmjerno svojim suvlasničkim dijelovima, ako nije drukčije određeno.

Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno prava kada je održao na snazi platni nalog u dijelu u kojem je naloženo tuženiku da plati troškove zajedničke pričuve, jer je utvrđeno da je tuženik vlasnik posebnog dijela nekretnine i to poslovnog prostora te suvlasnik nekretnine kao cjeline i u obvezi je plaćati pričuvu prema naprijed citiranim zakonskim odredbama. Činjenica da se njegov poslovni prostor ne nalazi u istoj zgradi u kojoj se nalaze i drugi posebni dijelovi nekretnine, već

predstavlja samostalni objekt, ne utječe na oslobođenje od plaćanja troškova zajedničke pričuve, jer je tuženik suvlasnik nekretnine na kojoj su izgrađeni svi posebni dijelovi, a između stranaka nije zaključen ugovor koji bi drugačije regulirao obvezu plaćanja zajedničke pričuve.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-335/17-2, od 22. II. 2019.

ORIGINARNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA – GRAĐENJE – GRAĐENJE PREKORAČENJEM GRANICE (MEĐE)

Pravni učinci

(čl.155.st.4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Zahvaćanjem dijela tuđe susjedne nekretnine gradnjom (potpornog zida i ograde) ne stječe se vlasništvo, već navedeni čin pod određenim pretpostavkama (da je graditelj savjestan i da je vlasnik zahvaćene nekretnine zatražio uspostavu prijašnjeg stanja koja nije moguća) predstavlja samo temelj da graditelj od vlasnika dijela zaposjednute nekretnine zahtjeva njen otkup.

„Predmet spora je zahtjev za utvrđenje prava vlasništva na fizički određenom dijelu zemljišta od 69 m² na čk.br.109/3 šuma S., te zahtjev za izdavanje tabularne isprave za upis tužiteljeva vlasništva u zemljišnoj knjizi, a taj zahtjev tužitelj je temeljio na tvrdnjama o gradnji na tuđem zemljištu.

U provedenom postupku sud prvog stupnja je utvrdio: da su stranke vlasnici međusobno susjednih nekretnina, tužitelj čk.br.140/2 k.o. K., a tuženik čk.br.109/3 k.o. K; da je tuženik 2006./2007. godinu, na navedenoj nekretnini u njegovu vlasništvu, sagradio sportsku dvoranu, a na međi sa nekretninom tuženika sagradio je betonski potporni zid na koji je, kao na temelj, postavio i metalnu ogradu; da je predmetnoj parnici prethodila parnica između istih stranaka, samo u obrnutim stranačkim ulogama, u spisu predmeta istog suda pod poslovnim brojem P-903/11 u kojoj je tuženik iz predmetne parnice podnio protiv tužitelja iz predmetne parnice postavio tužbeni zahtjev za predaju u posjed dijela čk.br.109/3 u površini od 69 m²; da je u navedenoj parnici utvrđeno da je tužitelj, gradnjom potpornog zida i podizanjem ograde na tom zidu, zaposjeo dio nekretnine tuženika u obliku trokuta u površini od 69 m², odnosno da je zaposjeo predmet spora iz predmetne parnice; da je presudom P-903/11 od 29. siječnja 2015. godine prihvaćen navedeni tužbeni zahtjev tuženika, a ta presuda je u cijelosti potvrđena presudom drugostupanjskog suda.

Polazeći od navedenih utvrđenja sud prvog stupnja zaključuje da se u konkretnom slučaju ne radi o građenju građevine na tuđem zemljištu slijedom čega se ne može primijeniti ni institut stjecanja prava vlasništva građenjem u smislu odredbe čl.152.st.5. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00,114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14 - u daljnjem tekstu: ZVDSP), već da je riječ o prekoračenju međe građenjem u smislu odredbe čl.155. ZVDSP, a prema kojoj odredbi graditelj samim činom gradnje ne stječe pravo vlasništva već samo, pod uvjetima propisanim odredbom čl.155.st.5. navedenog zakona, pravo na otkup zemljišta koje je zaposjeo gradnjom preko međe. Stoga sud prvog stupnja nalazi utvrđenim da tužitelj nije stekao pravo vlasništva na predmetu spora pa u cijelosti odbija postavljenu tužbeni zahtjev kao neosnovan.

Nisu ostvareni žalbeni razlozi iz odredbi čl.355. i čl.356. ZPP-a, jer je sud prvog stupnja pravilno utvrdio sve važne činjenice, i na njih je, odbijanjem tužbenog zahtjeva, pravilno primijenio i materijalno pravo. To stoga kada je riječ o prekoračenju međe građenjem, odredbom čl.155.st.1. ZVDSP je propisano da ako je građenjem zgrade prekoračena međa i zahvaćen dio susjednoga zemljišta uz među, vlasnik susjednoga zemljišta ima pravo zahtijevati uspostavu prijašnjega stanja, a odredbom st.4. istog članka i zakona da vlasnik zemljišta na kojem je izgrađen dio tuđe zgrade ima pravo zahtijevati da vlasnik zgrade otkupi cijelo njegovo zemljište po tržišnoj cijeni, a to može zahtijevati i vlasnik zgrade koji je bio pošten graditelj, ako je vlasnik zemljišta zahtijevao uspostavu prijašnjega stanja, a ta nije moguća bez znatnije štete za ostali dio zgrade ili nerazmjerno velikih troškova. Dakle, pod pretpostavkom da se radi o prekoračenju međe izgradnjom zgrade, i pod pretpostavkom da je riječ o poštemom graditelju, tužitelj ni temeljem navedene zakonske odredbe ne stječe vlasništvo činom gradnje, već bi pod pretpostavkama predviđenim tom odredbom mogao samo zahtijevati od vlasnika zaposjednutog zemljišta njegovu kupnju – bilo samo tog zaposjednutog dijela zemljišta ili cijele zemljišne čestice, a tužitelj takav zahtjev u predmetnoj parnici nije postavio.

Prema tome, tužitelj u provedenom postupku nije dokazao da bi na zakonom predviđen način stekao pravo vlasništva predmeta spora pa je stoga sud prvog stupnja donio pravilnu odluku kojom je odbio tužbeni zahtjev tužitelja u kojem je zatražio da se utvrdi njegovo pravo vlasništva na predmetu spora.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-735/18-2, od 07. II. 2019.

ZAŠTITA PRAVA VLASNIŠTVA – PRAVA VLASNIČKA TUŽBA – POSJEDNIKOVI PRIGOVORI – PRIGOVORI KOJI TUŽBENI ZAHTJEV ODGAĐAJU

Pravo zadržanja nekretnine – kupca po raskidu ugovora o prodaji

(čl.163. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14 u svezi čl.72.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Nakon raskida ugovora o kupoprodaji kupac, kojem je posjed nekretnine (predmet prodaje) temeljem toga ugovora bio predan od strane prodavatelja kao njenog vlasnika, nije dužan tu nekretninu vratiti u posjed vlasniku (prodavatelju) sve dok mu ovaj ne namiri njegovu dospjelu tražbinu s osnova prava na povrat isplaćene mu kupoprodajne cijene.

„Iz činjenična utvrđenja koje ni žaliteljica ne dovodi u sumnju proizlazi da je između tužiteljice kao prodavatelja s jedne strane te tužene i Ž.Š. kao kupaca s druge strane 22. studenoga 2008. sklopljen predugovor o kupoprodaji nekretnine – u naravi stana na prvom katu i potkrovlju kuće u Z., T. 1/1, da su kupci na ime kupoprodajne cijene isplatili tužiteljici iznos od 38.000,00 eura i danom sklapanja predugovora stupili u posjed tog stana, te da je tužena pisanom izjavom od 22. prosinca 2015. upućenoj tužiteljici raskinula predugovor o kupoprodaji nekretnine od 22. studenoga 2008., no da se i dalje nalazi u posjedu nekretnine koja je bila predmet tog predugovora.

Polazeći od tako utvrđenih činjenica sud prvog stupnja je suprotno izraženom stajalištu žaliteljice pravilno osnovanim ocijenio po tuženoj istaknuti prigovor zadržanja stvari. Doduše,

u pravu je žaliteljica kada tvrdi kako se tužena nakon raskida predugovora o kupoprodaji nekretnine od 22. studenoga 2008. u posjedu stana nalazi bez valjane pravne osnove. No, to ne isključuje pravo tužene kao poštena posjednika tuđe stvari (u posjed stana ušla uz suglasnost tužiteljice na temelju predugovora od 22. studenoga 2008.) da odbije predaju stana tužiteljici u situaciji kada tužena nakon raskida predugovora u smislu odredbe čl. 368. st. 2. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., dalje: ZOO) spram tužiteljice ima dospjelo potraživanje na ime povrata jedne polovine dijela tužiteljici isplaćene kupoprodajne cijene stana u visini od 19.000,00 eura. Dakle, dospjelo potraživanje tužene je u vezi sa zadržanom stvari, pa je ona u smislu odredbe čl. 72. st. 1. ZOO-a i po ocjeni ovoga suda ovlaštena zadržati u posjedu tužiteljčinu nekretninu sve dok joj ne bude ispunjena tražbina.

Slijedom prethodno navedenih razloga prvostupanjski je sud pravilno postupio kada je pozivom na odredbu čl. 72. ZOO-a u vezi čl. 163. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96., 68/98., 137/99., 22/00., 73/00, 114/01., 79/06., 141/06., 146/08., 38/09., 153/09., 143/12., 152/14., dalje: ZVDSP) prihvaćanjem prigovora tužene koji odgađa predaju stana neosnovanim ocijenio i odbio tužbeni zahtjev za iseljenjem i predajom stana u posjed tužiteljice, pa je time suprotno navodima žalbe i materijalno pravo pravilno primijenjeno.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-640/17-2, od 06. XII. 2018.

II. O B V E Z N O P R A V O

PROMJENA VJEROVNICA ILI DUŽNIKA – USTUPANJE POTRAŽIVANJA UGOVOROM (CESIJOM) - OPĆENITO

Prijenos tražbine na „zajednički odvjetnički ured“ kao primatelja

(čl.80. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 75/09 i 18/11)

Kada je u ugovoru o ustupanju kao primatelj tražbine naznačen „zajednički odvjetnički ured“ individualiziranih odvjetnika (navedenih imenom i prezimenom) te su oni kao stranke i potpisnici tog ugovora – odvjetnici tog odvjetničkog ureda, kao fizičke osobe, stvarni su sudionici obvezno pravnog odnosa koji proizlazi iz navedenog ugovora pa su slijedom toga legitimirani temeljem navedenog ugovora od dužnika zahtijevati ispunjenje na njih prenesene tražbine.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja za isplatom iznosa od 1.567,33 kn sa zakonskom zateznom kamatom od 1. siječnja 2015. do isplate, koji se temelji na činjeničnim navodima tužbe da je A.-p. d.o.o. S. ugovorom o ustupu tražbine od 22. listopada 2013. tužiteljima ustupio svoju tražbinu spram tuženika.

Iz ugovora o ustupu tražbine od 22. listopada 2013. proizlazi kako je u tom ugovoru kao primatelj ustupljene tražbine naznačen Zajednički odvjetnički ured K.T. i I.S. iz S.. Nije sporno da zajednički odvjetnički ured nije ni pravna ni fizička osoba, niti oblik udruživanja kojem se za potrebe parnice može priznati stranačka sposobnost. Naime, odredbom čl.4. Zakona o odvjetništvu (NN broj 9/94, 117/08, 50/09, 75/09, 18/11 – dalje: ZO) propisano je da odvjetnik odvjetničku djelatnost može obavljati samostalno, u zajedničkom uredu ili u odvjetničkom društvu u skladu s odredbama tog Zakona, pri čemu je odredbom čl. 27. st. 1. ZO-a odvjetničkom društvu priznato svojstvo pravne osobe, dok je odredbom čl. 25. ZO-a određeno da odvjetnici u zajedničkom odvjetničkom uredu međusobna prava i obveze uređuju u pisanom obliku, a zajednički ured osnivaju upisom u odgovarajući upisnik Hrvatske odvjetničke komore. No, prema toj zakonskoj odredbi tim upisom zajednički odvjetnički ured ne stječe pravnu osobnost. U skladu s iznijetim razlozima zbog nepostojanja stranačke sposobnosti zajednički odvjetnički ured ne može biti stranka u parničnom postupku, već to mogu biti samo odvjetnici iz tog ureda, kako je to ispravljenom tužbom naznačeno i u ovom postupku.

Međutim, za razliku od stranačke sposobnosti stvarna legitimacija u sporu je materijalno pravni odnos stranke prema predmetu spora, tj. svojstvo određene osobe da je sudionik određenog građanskopravnog odnosa i da joj iz tog odnosa pripada određeno građansko pravno ovlaštenje ili da je tereti određena obveza. Tužitelj je aktivno legitimiran ako je on nositelj prava koje je predmet spora. U tom su kontekstu po ocjeni ovoga suda i tužitelji, koji odvjetničku djelatnost obavljaju upravo kroz zajednički odvjetnički ured, a ujedno su i potpisnici ugovora o ustupu tražbine od 22. listopada 2013., zapravo sudionici tog obvezno pravnog odnosa i nositelji prava iz tog ugovora. To znači da su oni ovlašteni od tuženika zahtijevati naplatu tražbine po tom ugovoru, iako je u njemu kao primatelj tražbine označen njihov zajednički odvjetnički ured, a što ne utječe ni na pravnu valjanost tog ugovora. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1097/17-2, od 10. V. 2019.

PROMJENA VJEROVNICA ILI DUŽNIKA – PROMJENA VJEROVNICA – USTUPANJE POTRAŽIVANJA UGOVOROM (CESIJA) – OPĆENITO

Prijenos buduće tražbine – tražbina nastala nakon sklapanja ugovora o ustupu

(čl.80.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Predmetom cediranja mogu biti i buduće tražbine uz uvjet da su dovoljno određene, da je izvjestan njihov nastanak u budućnosti kao i osoba budućeg dužnika – pa slijedom toga predmetom prijenosa može biti takva tražbina operatera za pružene telekomunikacijske usluge koja je nastala nakon sklapanja ugovora o ustupu tražbina.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužitelja radi isplate iznosa od 6.619,11 kn koji se odnosi na neplaćeno dugovanje nastalo korištenjem telekomunikacijskih usluga T. d.o.o., a sve temeljem ugovora sklopljenog s tužiteljem budući da su tužitelj i T. d.o.o. sklopili ugovor o cesiji, a bilo je između stranaka sporno je li predmet tog ugovora i tražbina koja je predmet ovog spora.

Prvostupanjski sud primjenom odredbe čl. 80. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO) zaključuje da predmet ugovora o cesiji može biti samo ona tražbina koja je do trenutka sklapanja ugovora o cesiji nastala. U konkretnom slučaju radi se o tražbini koja je nastala nakon 1. svibnja 2016., dakle, nakon sklapanja ugovora o cesiji koji je sklopljen 18. travnja 2016. pa prvostupanjski sud zaključuje da se ne može ustupiti tražbina koja nije niti nastala i slijedom navedenog prihvaća prigovor nedostatka aktivne legitimacije i donosi pobijanu presudu.

Ovaj drugostupanjski sud prihvaća žalbu tužitelja zbog žalbenog razloga pogrešne primjene materijalnog prava. Naime, odredbom čl. 80. st. 1. ZOO-a propisano je da vjerovnik može ugovorom sklopljenim s trećim prenijeti na ovoga svoju tražbinu, osim one čiji je prijenos zabranjen zakonom ili koja je strogo osobne naravi, ili koja se po svojoj naravi protivi prenošenju na drugoga. Pravilo je da predmet cesije može biti svako otuđivo cedentovo potraživanje koje on ima prema cesusu, a najčešći predmet ustupanja su novčana potraživanja i potraživanja u zamjenu za stvari. Međutim, cedirati se mogu i buduća potraživanja uz pretpostavku da su dovoljno određena, da će u budućnosti nastati i da je osoba budućeg dužnika izvjesna, a isto tako mogu se cedirati i uvjetna i nedospjela potraživanja, kao i djelomično cediranje djeljivih obveza. Kako odredba čl. 80. ZOO-a ne sprječava cediranje budućih potraživanja, prvostupanjski je sud pogrešno primijenio materijalno pravo donoseći naprijed navedeni zaključak.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-130/18-2, od 02. VII. 2019.

PROMJENA VJEROVNICA ILI DUŽNIKA – JAMSTVO - OPĆENITO

Sklapanje ugovora – izdavanjem bjanko zadužnice

(čl.105. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Za postojanje obveze jamca nije potrebno sklapanje posebnog ugovora o jamstvu kada je pismena izjava o jamčenju za tuđu novčanu obvezu učinjena već u izdanoj bjanko zadužnici.

„Prvostupanjski sud je utvrdio slijedeće činjenično stanje: da je između tužitelja kao prodavatelja i TD E.G. d.o.o. kao kupca u lipnju 2011. sklopljen ugovor o kupnji rabljenog stroja drobilica po cijeni od 60.000,00 kuna; sve u usmenom obliku; da TD E.G. d.o.o., kao kupac nije izvršilo isplatu dogovorene kupoprodajne cijene; da je prilikom sklapanja kupoprodajnog ugovora u lipnju 2011. kao sredstvo osiguranja za naplatu kupoprodajne cijene od strane kupca izdana zadužnica na iznos od 100.000,00 kuna; da je predmetnu zadužnicu kao jamac platac potpisao tuženik S.H.; da je tužitelj dao zadužnicu na naplatu tijekom 2012. te temeljem iste zahtijevao naplatu, kako od TD E.G. d.o.o., tako i od tuženika kao jamca platca po predmetnoj zadužnici ali se nije uspio naplatiti.

Po ocjeni prvostupanjskog suda izdavanje zadužnica od 14. lipnja 2011. po kojoj je tuženik jamac platac nema značenje ugovora o jamstvu iz odredbe čl. 104. Zakona o obveznim odnosima (N.N. broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO) da bi tužitelj kao vjerovnik naplatu kupoprodajne cijene iz ugovora o kupoprodaji mogao zahtijevati od tuženika kao jamca. Prvostupanjski sud citira i odredbe čl. 104. i 105. ZOO-a prema kojima ugovorom o jamstvu jamac se obvezuje prema vjerovniku da će ispuniti valjanu i dospjelu obvezu dužnika, ako to ovaj ne učini i da ugovor o jamstvu obvezuje jamca samo ako je izjavu o jamčenju učinio u pisanom obliku. Slijedom navedenog prvostupanjski sud odbija tužbeni zahtjev zaključujući da između stranaka nije zaključen ugovor o jamstvu.

Ovakav zaključak prvostupanjskog suda ne može se prihvatiti. Naime, odredbe čl. 104. i 105. ZOO-a mogle bi se primijeniti u konkretnom slučaju i bile bi mjerodavne za ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva tužitelja da tuženik nije izdao zadužnicu tužitelju. Odredbom čl. 183. st. 2. Ovršnog zakona (NN broj 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, i 151/04 – dalje: OZ), važećeg u vrijeme izdavanje zadužnice, propisano je da na samoj zadužnici koju je izdao dužnik određene obveze ili u dodatnim ispravama uz tu zadužnicu, istodobno kad i dužnik ili naknadno, obvezu prema vjerovniku mogu preuzeti i druge osobe u svojstvu jamaca plataca, i to davanjem pisane izjave na kojoj je javno ovjеровljen njihov potpis, a koja je sadržajno ista s izjavom dužnika.

Iz spisa proizlazi da je izdana bjanko zadužnica 14. lipnja 2011., a tuženik je kao jamac platac izrazio suglasnost da se radi naplate tražbine vjerovnika iz ove bjanko zadužnice zaplijene svi njegovi računi kod banaka, te da se novčana sredstva s tih računa, u skladu s njegovom izjavom sadržanom u bjanko zadužnici, izravno sa računa isplate vjerovniku. Dakle, iz sadržaja suglasnosti tuženika proizlazi da će ispuniti obvezu vjerovniku kao jamac platac i to zapljenom njegovih računa kod banaka, a kako ta isprava ima svojstvo ovršne isprave na temelju koje se može tražiti ovrha protiv jamca platca i na drugim predmetima ovrhe to znači da nije potrebno zaključivati poseban ugovor o jamstvu u smislu odredbe čl. 105. ZOO-a kako to smatra prvostupanjski sud.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-635/19-2, od 124. VII. 2019.

ZASTARA – OPĆI ROK ZASTARE – POJEDINI SLUČAJEVI PRIMJENE OPĆEG ROKA

Kod subrogacije – tražbina jamca prema korisniku kredita

(čl.225. u svezi čl.110. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Tražbina jamca prema dužniku (korisniku kredita), nastala podmirenjem dužnikove obveze vjerovniku (davatelju kredita), nije povremena tražbina koja zastarijeva u trogodišnjem roku, već se radi o subrogacijskoj tražbini koja zastarijeva u općem roku od 5 godina.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužiteljice za isplatu iznosa od 10.430,00 kn koji je platila kao jamac tuženici po ugovoru o kreditu zaključenog u S. banci d.d.

Ocjenjujući prigovor zastare tuženice prvostupanjski sud je zaključio da je taj prigovor osnovan smatrajući da se radi o tražbini povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim razdobljima i da se stoga primjenjuje odredba čl. 226. st. 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO). Tom je odredbom propisano da tražbine povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim razdobljima, pa bilo da se radi o sporednim povremenim tražbinama, kao što je tražbina kamata, bilo da se radi o takvim povremenim tražbinama u kojima se iscrpljuje samo pravo, kao što je tražbina uzdržavanja, zastarijevaju za tri godine od dospelosti svakoga pojedinog davanja. Isto vrijedi za anuitete kojima se u jednakim unaprijed određenim povremenim iznosima otplaćuju glavnica i kamate, ali ne vrijedi za otplate u obrocima i druga djelomična ispunjenja.

U ovoj pravnoj stvari radi se o potraživanju tužiteljice koja je kao jamac po ugovoru o kreditu ispunjavala obvezu tuženice prema S. banci d.d. S., pa se prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda ne radi o sporu koji bi se u pogledu zastare potraživanja mogao podvesti pod odredbu čl. 226. ZOO-a, jer ta odredba bi se mogla primijeniti na odnos između banke i korisnika kredita ili jamca, a ovdje se radi o potraživanju tužiteljice po osnovi stjecanja bez osnove. Naime, kada je tužiteljica platila kao jamac umjesto tuženice određeni novčani iznos prema davatelju kredita, a ta je obveza bila tuženice kao korisnika kredita, onda na tužiteljicu po osnovi subrogacije u smislu odredbe čl. 110. ZOO-a prelazi vjerovnikova tražbina, pa se u odnosu na potraživanje tužiteljice primjenjuje opći rok zastare od 5 godina u smislu odredbe čl. 225. ZOO-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-823/17-2, od 30. I. 2019.

ZASTARA – OPĆENITO – KADA ZASTARIJEVANJE POČINJE TEĆI

Kod tražbine neplaćene dnevne parkirne karte

(čl.215..st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Zakonom propisani rok (5 godina) zastare za tražbinu neplaćene dnevne parkirne karte ne započinje teći od prvog idućeg dana nakon dana ispostavljanja računa o navedenoj tražbini već istekom ugovorom ugovorenog roka (8 dana) za njeno plaćanje – a taj rok korisniku parkiranja započinje teći prvog idućeg dana nakon dana kojeg je preuzeo nalog za plaćanje parkirne karte.

„Način naplate parkiranja u gradu Z. u sporno vrijeme reguliran je Odlukom o organizaciji i načinu naplate parkiranja koje je donijela Gradska skupština grada Z. dana 22. prosinca 2009. ("Službeni glasnik" grada Z. broj: 26-2718/2009, dalje: Odluka), te Pravilnikom o korištenju javnih parkirališta od dana 04. siječnja 2010. ("Službeni glasnik" broj: 1-4/2010, dalje: Pravilnik).

Prvostupanjski sud je utvrdio da je zaustavljanjem vozila na javnom parkiralištu u II zoni na kojem tužitelj vrši naplatu parkiranja dana 8. svibnja 2010. tuženik kao vlasnik automobila, postupio protivno odredbi čl. 10. Odluke prema kojoj se smatra da je pristao preuzeti dnevnu kartu što mu je osoba koju ovlasti organizator parkiranja stavila na vjetrobransko staklo vozila i dužan ju je platiti u roku od 8 dana od dana njenog preuzimanja. Prvostupanjski sud utvrđuje kako je tužitelj ispostavio račun za dnevnu parkirnu kartu dana 31. svibnja 2010., a prigovor zastare cijeni neosnovanim, jer da je tužba (prijedlog za ovrhu) podnesen 1. lipnja 2015., pa da je time tužba podnesena unutar općeg zastarnog roka koji sukladno čl. 225. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj: 35/05 i 41/08 dalje: ZOO) iznosi 5 godina.

Odredbom čl. 7. st. 3. Odluke propisano je da naplata preko naloga za plaćanje dnevne karte podrazumijeva neposredno preuzimanje dnevne karte na javnom parkiralištu od osobe koju ovlasti organizator parkiranja i plaćanje dnevne karte u roku od 8 dana od dana preuzimanja. Nadalje, stavkom 4. je propisano da ako korisnik parkirališta ne kupi odnosno ne preuzme dnevnu kartu na način propisan st. 1. tada se smatra da je preuzeo dnevnu kartu što mu je osoba koju ovlasti organizator parkiranja stavila na vjetrobransko staklo vozila, te ju je on dužan platiti u roku od 8 dana od dana njenog preuzimanja. Zaključno je st. 5. propisano da dnevna karta s nalogom za plaćanje koja je preuzeta na način propisan st. 3. i 4. smatra se uredno dostavljenom i kasnija oštećenja ili uništenja ne utječu na valjanost dostavljanja i ne odgađaju plaćanje.

Prema čl. 215. st.1. ZOO-a zastara počinje teći prvog dana poslije dana kad je vjerovnik imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze, ako zakonom za pojedine slučajeve nije što drugo propisano. Prema čl. 173. st.1. ZOO-a dužnik je dužan ispuniti obvezu u roku koji je predviđen ugovorom.

Budući je obveza plaćanja nastala samim trenutkom sklapanja ugovora (izvršenim parkiranjem) i isticanjem dnevne parkirališne karte na vjetrobransko staklo vozila od strane organizatora parkiranja (čl. 7. st. 4. i čl. 10. Odluke) i kako tužitelj nema obvezu naknadne ispostave bilo kakvih računa, već naprotiv prema Odluci nalog za plaćanje izdaje se uz dnevnu kartu, tada se naknadno izdanim računom ne može mijenjati rok dospeljeća koji je započeo teći sukladno čl. 7. st. 4. i 5. Odluke istekom 8 dana od preuzimanja dnevne karte i naloga. Stoga je pravilnom primjenom materijalnog prava valjalo utvrditi da je tražbina tužitelja u zastari. Naime, prijedlog za ovrhu podnesen je 1. lipnja 2015. a parkiranje izvršeno 8. svibnja 2010. pa stoga proizlazi da je početak roka tijekom zastare naplate dnevne parkirne karte započeo teći, sukladno čl. 215. st. 1. ZOO-a i čl. 7. st. 4. i 5. Odluke, istekom roka od 8 dana od izvršenog parkiranja i izdanog naloga, dakle 17. svibnja 2010. te je time u trenutku podnošenja prijedloga za ovrhu 1. lipnja 2015. potraživanje tužitelja već u zastari, jer je protekao opći zastarni rok od 5 godina.,,

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-805/17-5, od 27. V. 2019.

ZASTARA – PREKID ZASTARE – PODNOŠENJE TUŽBE

Restitucijski zahtjev potrošača zbog ništetne ugovorne odredbe o promjenjivosti stope ugovorne kamate – kod ugovora o kreditu u kunama

(čl.241. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Kolektivni spor za zaštitu interesa i prava potrošača te u njemu donesena pravomoćna presuda nema nikakav izravni pravni utjecaj na ugovorne odnose proizašle iz ugovora o kreditima u domaćoj valuti (kunama) – stoga pokretanje navedenog kolektivnog spora ne dovodi ni do prekida zastare pojedinačnih restitucijskih tražbina potrošača (korisnika kredita) s osnova preplate u otplati tih kredita nastale zbog ništetne ugovorne odredbe o promjenjivosti stope ugovorne kamate, i iste zastarijevaju protekom općeg roka zastare a koji teče od dana izvršene preplate.

„Predmet spora u ovoj parnici je utvrđenje ništetnosti ugovorne odredbe o promjenjivosti stope ugovorne kamate ugovora o kreditu odlukom tuženika kao davatelja kredita, i novčana tražbina tužitelja s osnova preplate ugovorne kamate temeljem navedene ugovorne odredbe, a bilo je sporno da li je ugovorna odredba, kojom je ugovoren način promjene stope ugovorne kamate jednostranom odlukom tuženika kao davatelja kredita, nepoštena te time i ništetna, koliko iznosi preplata temeljem navedene ugovorne odredbe, te da li je navedena novčana tražbina tužitelja u zastari.

Sud prvog stupnja prigovor zastare ocjenjuje neosnovanim, jer zauzima stav da je pokretanjem kolektivnog spora za zaštitu kolektivnih prava i interesa potrošača 04. travnja 2012. godine došlo do prekida zastare, i da je rok zastare od pet godina ponovno započeo teći 13. lipnja 2014. godine (pravomoćnošću presude donesene u kolektivnom sporu), sve to u skladu sa odredbom čl.241. ZOO/05, slijedom čega navedeni rok zastare od pet godina nije istekao do podnošenja predmetne tužbe.

Žalbene tvrdnje tuženika su osnovane u onom dijelu u kojem se žalbom prigovara pravilnosti ocjene prigovora zastare tražbine tužitelja.

Naime, nije sporno da je predmetnoj parnici prethodio kolektivni spor radi zaštite kolektivnih interesa potrošača u kojem su donesene pravomoćne presude – presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1401/12 od 04. srpnja 2012. godine, djelomično potvrđena (glede promjenjivosti ugovorne kamate) presudom Visokog trgovačkog suda RH poslovni broj Pž7129/13 od 13. lipnja 2014. godine, a ova presudom Vrhovnog suda RH poslovni broj Revt249/14 od 09. travnja 2015. godine. Međutim, predmet navedenog kolektivnog spora je bila zaštita kolektivnih interesa potrošača koju je tužitelj zahtijevao u smislu odredbi Zakona o zaštiti potrošača i to glede odredbi iz ugovora o kreditu koje su tužene banke sklapale sa potrošačima u utuženim razdobljima, a kojim odredbama je bio ugovoren švicarski franak kao valuta uz koju je vezana glavnica, te ugovorena redovna kamatna stopa koja je tijekom trajanja ugovornih obveza promjenljiva u skladu sa jednostranim odlukama tuženika. Izreka prvostupanjske presude, kojom je navedena zaštita i pružena tužiteljima, čini jedinstvenu cjelinu, a iz koje je jasno razvidno da se ista isključivo bavi pitanjem zaštite kolektivnih interesa potrošača (i glede valutne klauzule i glede promjenjivosti ugovorne kamate) vezano za ugovore o kreditima u kojima je glavnica valutnom klauzulom vezana uz valutu švicarskog franka, a ne i neke druge valute. Stoga nema nikakve sumnje da se pravomoćne presude u navedenom kolektivnom sporu ne odnose na ugovorne odnose proizašle iz ugovora o kreditu u kojima je glavnica valutnom klauzulom vezanu uz neku drugu valutu, ili koji su proizašli iz ugovora o kreditima zaključenim u domaćoj valuti (u kunama).

S obzirom na to da pravomoćne presude donesene u vođenom kolektivnom sporu nemaju nikakvog pravnog utjecaja na predmetnu parnicu u kojoj tužitelj traži pravnu zaštitu po ugovoru o kreditu zaključenom u domaćoj valuti – u kunama, to onda ni pokretanje navedenog kolektivnog spora 04. travnja 2012. godine nije u smislu odredbe čl.241. ZOO/05 ni dovelo do prekida zastare tužiteljeve tražbine, a kako to pogrešno zaključuje sud prvog stupnja, i na što u žalbi s pravom ukazuje tuženik.

Kod restitucijskog zahtjeva u smislu odredbe čl.323.st.1. ZOO/05 rok zastare iznosi pet godina, i navedeni rok započinje teći od dana ništetnosti (sklapanja) ugovora - s tim da u konkretnom slučaju, a s obzirom na to da je riječ o povratu plaćenog tuženiku nakon sklapanja ugovora, tj. o povratu preplaćene ugovorne kamate počevši od anuiteta iz mjeseca travnja 2009. godine, rok zastare od pet godina teče za svaki mjesečni iznos preplate od dana plaćanja svakog tog anuiteta u kojem je došlo do preplate. Budući da nije sporno da je tužitelj predmetnu tužbu podnio dana 15. ožujka 2018. godine to onda, u skladu sa naprijed navedenim, znači da su u zastari sve one preplate izvršene do 15. ožujka 2013. godine – tj. sve utužene preplate zaključno sa onom od 01. ožujka 2013. godine u iznosu od 1.094,42 kune, ili u ukupnom iznosu od 51.559,82 kune. Preostali dio utuženih i dosuđenih tražbina u iznosu od 24.633,98 kuna – ili mjesečne preplate počevši od one od 01. travnja 2013. godine pa do one od 01. siječnja 2016. godine, nije u zastari, jer za taj dio tražbine, do podnošenja tužbe u ovom predmetu, nije istekao opći roka zastare od pet godine.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-486/19-2, od 28. XI. 2019.

NEVALJANOST UGOVORA – NIŠTETNI UGOVORI - OPĆENITO

Nepoštena ugovorna odredba o promjenjivosti stope ugovorne kamate – kod ugovora o kreditu u kunama

(čl.322. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 u svezi čl.96. Zakona o zaštiti potrošača – "Narodne novine" br. 125/07, 79/09, 89/09 i 133/09)

Nepoštena je, a tim i ništetna, ugovorna odredba o promjenjivosti stope ugovorne kamate odlukom kreditora (banka) i kod ugovora o kreditima zaključenim u domaćoj valuti – u kunama – ako je ista sastavni dio unaprijed formuliranog standardnog ugovora koji je sačinio davatelj kredita, ako je ista nerazumljiva za korisnika kredita te ako se o njoj nije posebno pregovaralo na način da je davatelj kredita korisniku kredita pojasnio uslijed kojih parametara i na koji način će se mijenjati visina stope ugovorne kamate.

„Sud prvog stupnja je u provedenom postupku na temelju izvedenih dokaza utvrdio da je dana 05. lipnja 2008. godine tužitelj, kao korisnik kredita, sa tuženikom, kao davateljem kredita, zaključio ugovor o kreditu za iznos od 1.067.023,34 kuna, na rok od 30 godine (360 mjesečnih anuiteta); da je navedenim ugovorom (čl.3.) ugovorena redovna kamata po promjenjivoj stopi, koja u vrijeme sklapanja ugovora o kreditu iznosi 5,49 %, i da će se stopa te kamate mijenjati u skladu s promjenama Odluke o kamatnim stopama tuženika kao davatelja kredita; da tužitelj kao korisnik kredita te tuženik kao kreditor iz navedenog ugovora, prilikom zaključenja ugovora nisu posebno pregovarali o ugovornoj odredbi o promjenjivoj stopi ugovorne kamate temeljem odluke tuženika kao kreditora u tom smislu da je tuženik prije zaključenja ugovora objasnio tužitelju kriterije i parametre za promjenu stope redovne kamate; da je tuženik tijekom trajanja otplate kredita svojim odlukama mijenjao visinu stope ugovorne kamate, pa je ona od 01. prosinca 2008. godine iznosila 6,25 %, od 01. srpnja 2009. godine 6,75 %, od 01. kolovoza 2013. godine 6,79 %, od 01. veljače 2014. godine 6,56 %, od 01. kolovoza 2014. godine 6,30 %, od 01. veljače 2015. godine 6,14 %, od 01. kolovoza 2015. godine 5,99 %, od 27 siječnja 2016. godine 5,79 % i od 01. veljače 2016. godine 5,04 %.

Uvažavajući naprijed navedena činjenična utvrđenja, i polazeći od:

-čl.96. Zakona o zaštiti potrošača (NN broj 125/07, 79/09, 89/09 i 133/09 – dalje: ZZP/07) važećeg u vrijeme sklapanja ugovora o kreditu, kojom je propisano da se ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo smatra nepoštenom ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača (st.1.), i da se smatra da se o pojedinoj ugovornoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo, ako je tu odredbu unaprijed formulirao trgovac, zbog čega potrošač nije imao utjecaja na njezin sadržaj, poglavito ako je riječ o odredbi unaprijed formuliranog standardnog ugovora trgovca (st.2.),

-čl.3. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 05. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima, kojom je propisano da se ugovorna odredba o kojoj se nisu vodili pojedinačni pregovori smatra nepoštenom ako u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri, na štetu potrošača prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, proizašlih iz ugovora (st.1.), i da se uvijek smatra da se o nekoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo ako je ona sastavljena unaprijed pa potrošač nije mogao utjecati na njezin sadržaj, posebno u kontekstu unaprijed formuliranog standardnog ugovora (st.2.), te od pravnog stava suda EU izraženog u presudi donesenoj u predmetu C-26/13, a vezano za tumačenje odredbe čl.4. Direktive 93/13/EEZ, prema kojem ugovorna odredba potrošaču ne mora biti samo gramatički razumljiva, i

-čl.4., čl.322. i čl.323.st.1. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO/05), kojima je propisano da su se u zasnivanju obveznih odnosa i u ostvarivanju prava i obveza sudionici dužni pridržavati načela savjesnosti i poštenja; da je ugovor koji je protivan Ustavu RH, prisilnim propisima i moralu društva ništetan; i da je u slučaju ništetnosti ugovora svaka ugovorna strana dužna vratiti drugoj sve ono što je primila temeljem takvog ugovora,

sud prvog stupnja zaključuje da je sporna ugovorna odredba o promjenjivosti stope redovne kamate jednostranom odlukom davatelja kredita jasna i lako uočljiva – ali da ista nije i razumljiva, jer u njoj nisu precizno određeni uvjeti njene promjenjivosti niti su prilikom sklapanja ugovora tužitelju kao potrošaču na transparentan način objašnjeni razlozi i pojedinosti mehanizma njene promjene kako bi on na temelju jasnih i razumljivih kriterija mogao predvidjeti ekonomske posljedice koje bi iz toga za njega mogle proizaći, što je imalo za posljedicu uzrokovanje znatne neravnoteže u pravima i obvezama jedne ugovorne strane (tužitelja) kao korisnika kredita i potrošača u odnosu na drugu ugovornu stranu (tuženika) kao davatelja kredita i trgovca, slijedom čega je navedena ugovorna odredba nepoštena ugovorna odredba, a time i ništetna, sve to u smislu naprijed navedenih propisa.

Ovaj sud drugog stupnja prihvaća kao pravilna sva utvrđenja suda prvog stupnja, i kao pravilne prihvaća i sve zaključke prvostupanjskog suda o nepoštenosti ugovorne odredbe o ugovorenom načinu promjene stope redovne kamate.

Nije sporno da je predmetnoj parnici prethodio kolektivni spor radi zaštite kolektivnih interesa potrošača u kojem su donesene pravomoćne presude – presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1401/12 od 04. srpnja 2012. godine, djelomično potvrđena (glede promjenjivosti ugovorne kamate) presudom Visokog trgovačkog suda RH poslovni broj Pž7129/13 od 13. lipnja 2014. godine, a ova presudom Vrhovnog suda RH poslovni broj Rev249/14 od 09. travnja 2015. godine. Međutim, predmet navedenog kolektivnog spora je bila zaštita kolektivnih interesa potrošača koju je tužitelj zahtijevao u smislu odredbi Zakona o zaštiti potrošača i to glede odredbi iz ugovora o kreditu koje su tužene banke sklapale sa potrošačima u utuženim razdobljima, a kojim odredbama je bio ugovoren švicarski franak kao valuta uz koju je vezana glavnica, te ugovorena redovna kamatna stopa koja je tijekom trajanja ugovornih obveza promjenljiva u skladu sa jednostranim odlukama tuženika. Izreka

prvostupanjske presude, kojom je navedena zaštita i pružena tužiteljima, čini jedinstvenu cjelinu, a iz koje je jasno razvidno da se ista isključivo bavi pitanjem zaštite kolektivnih interesa potrošača (i glede valutne klauzule i glede promjenjivosti ugovorne kamate) vezano za ugovore o kreditima u kojima je glavnica valutnom klauzulom vezana uz valutu švicarskog franka, a ne i neke druge valute. Stoga nema nikakve sumnje da se pravomoćne presude u navedenom kolektivnom sporu ne odnose na ugovorne odnose proizašle iz ugovora o kreditu u kojima je glavnica valutnom klauzulom vezanu uz neku drugu valutu, ili koji su proizašli iz ugovora o kreditima zaključenim u domaćoj valuti (u kunama). Slijedom toga treba reći da pravomoćne presude donesene u navedenom kolektivnom sporu nemaju nikakvog pravnog utjecaja na predmetnu parnicu u kojoj tužitelj traži pravnu zaštitu po ugovoru o kreditu zaključenom u domaćoj valuti – u kunama, zbog čega se niti tužitelj, temeljem odredbe čl.502.c ZPP-a, može u predmetnoj parnici pozivati na pravna shvaćanja izražena u odlukama iz navedenog kolektivnog spora, niti je sud u predmetnoj parnici, u skladu sa odredbom čl.118. Zakona o zaštiti potrošača – NN broj 41/14, 110/15 – dalje: ZZZP/14), vezan pravnim utvrđenjem iz pravomoćne presude kojom je u kolektivnom sporu utvrđena povreda prava i interesa potrošača.

Naprijed navedeno je imalo za posljedicu da je sud u predmetnom postupku bio u obvezi sam utvrđivati sve relevantne činjenice i temeljem njih ocjenjivati da li je nepoštena i ništetna sporna odredba o promjenjivosti stope redovne kamate predmetnog ugovora o kreditu zaključenog u kunama, a sud prvog stupnja je te činjenice, prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda pravilno utvrdio i na temelju njih je izveo pravilan zaključak da se radi o nepoštenoj i ništetnoj ugovornoj odredbi. Naime, tužitelj je u predmetnoj parnici tražio utvrđenje ništetnosti ugovorne odredbe o promjenjivoj stopi redovne kamate jednostranom odlukom tuženika kao kreditora, i tražio je povrat onog što je dao (platio) tuženiku u izvršenju te ništetne ugovorne odredbe. Pravo tražiti utvrđenje ništetnosti navedene ugovorne odredbe tužitelju pripada i temeljem općih propisa obveznog prava – odredbe čl.328. u svezi čl.322. ZOO/05, a pravo zahtijevati povrat danog u izvršenju ništetnog ugovora tužitelju pripada temeljem odredbe čl.323. st.1. ZOO/05.

Sud prvog stupnja je u provedenom postupku utvrdio da je predmetni ugovor o kreditu unaprijed formulirao tuženik kao davatelj kredita, da u predmetnom ugovoru o kreditu nisu utvrđeni (navedeni) egzaktni parametri i načini izračuna tih parametara koji utječu na odluku kreditora o visini stope redovne kamate, i da stranke ugovora o kreditu, ni prije zaključenja niti u vrijeme zaključenja ugovora, nisu pojedinačno pregovarali o navedenoj odredbi u tom smislu da je davatelj kredita pojasnio tužitelju kao korisniku kredita uslijed kojih parametara će se i na koji način mijenjati visina stope ugovorene kamate. Slijedom toga, sud prvog stupnja pravilno zaključuje da je navedena ugovorna odredba bila nerazumljiva za korisnika kredita i potrošača, da je ista posljedica postupanja tuženika koje je protivno načelu savjesnosti i poštenja što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača – te da se radi o nepoštenoj ugovornoj odredbi u smislu propisa na koje se i poziva sud prvog stupnja u pobijanoj presudi – čl.96. ZZZP/07, čl.3. Direktive Vijeća 93/13/EEZ, i čl.322. ZOO/05.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-486/19-2, od 28. XI. 2019.

NEVALJANOST UGOVORA – NIŠTETNI UGOVORI

Ugovori o zajmu i garanciji sa stranom pravnom osobom – sklopljeni u elektroničkom obliku

(čl.19.j Zakona o potrošačkom kreditiranju – "Narodne novine" br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15 i 52/16, u svezi čl. 293.st.1. i st.2. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18 i čl.2.t.6. i čl.9.st.1. i st.2. Zakona o elektroničkoj trgovini – "Narodne novine" br. 173/03, 67/08, 130/11, 36/09 i 30/14)

Ugovori o zajmu i garanciji sa pravnim osobama koje imaju sjedište izvan Republike Hrvatske, sklopljeni prihvaćanjem ponude učinjene na njihovoj web stranici kojoj se pristupa posredstvom internet veze (ugovori u elektroničkom obliku), smatraju se ugovorima zaključenima među prisutnim osobama te ugovorima sklopljenim izvan područja Republike Hrvatske (u zemlji sjedišta strane pravne osobe davatelja zajma i garancije) – stoga za njihovu pravnu valjanost ne trebaju biti ispunjeni posebni uvjeti propisani Zakonom o kreditnim institucijama, niti se na te ugovore primjenjuju odredbe o ništetnosti ugovora iz Zakona o potrošačkom kreditiranju te Zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj sa neovlaštenim vjerovnikom.

„Predmet spora je regresna tražbina tužitelja, kao davatelja globalne garancije za obvezu tuženika, kao zajmoprimca, po ugovoru o zajmu, i to nakon što je tužitelj zajmodavcu u cijelosti ispunio zajmoprimčevu (tužnikovu) obvezu po navedenom ugovoru, a na temelju po strankama predloženih te izvedenih dokaza sud prvog stupnja je utvrdio da je predmetni ugovor o zajmu i ugovor o globalnoj garanciji zaključen u elektroničkom obliku putem internetske stranice davatelja zajma; da je tuženik podnošenjem zahtjeva putem internetske stranice zajmodavca za odobrenje zajma prihvatio primjenu njegovih Općih uvjeta ugovora o zajmu, te primjenu tužiteljevih Općih uvjeta o globalnoj garanciji; da je zajmodavac iz navedenog ugovora o zajmu, u njegovom izvršenju dana 8. ožujka 2016., uplatio na tuženikov račun kod Z. banke Z. iznos od 6.000,00 kuna te da je tuženik navedeni novčani iznos podigao sa svoga računa i njime raspolagao; da je tužitelj kao davatelj garancije, zbog neispunjenja obveze tuženika po ugovoru o zajmu, dana 8. travnja 2016., isplatio davatelju zajma iznos od 9.825,00 kuna.

Polazeći od navedenih činjeničnih utvrđenja sud prvog stupnja, a imajući pri tome u vidu: odredbe Općih uvjeta ugovora o zajmu (čl. 10.2 i 10.7.) te odredbe Općih uvjeta globalne garancije tužitelja (čl. 3.2. i 3.4.); odredbu čl. 293. st. 1. i st. 2. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18 – dalje: ZOO/05) – kojom je propisano da je ugovor sklopljen elektroničkim putem kad su se strane suglasile o bitnim sastojcima (st. 1.), i da ponuda učinjena elektroničkim putem smatra se ponudom nazočnoj osobi, ako se u konkretnom slučaju može na izjavu odmah dati protu izjava (st. 2.); odredbu čl. 499. st. 1. ZOO/05 – kojom je propisano da se ugovorom o zajmu obvezuje zajmodavac predati zajmoprimcu određeni iznos novca ili određenu količinu drugih zamjenljivih stvari, a zajmoprimac se obvezuje vratiti mu poslije stanovitog vremena isti iznos novca, odnosno istu količinu stvari iste vrste i kakvoće; i odredbu čl. 120. st. 1. ZOO/05 – kojom je propisano da jamac koji je isplatio vjerovniku njegovu tražbinu može zahtijevati od dužnika da mu naknadi sve što je isplatio za njegov račun, a i kamate od dana isplate, sud prvog stupnja u cijelosti prihvaća postavljene tužbene zahtjeve tužitelja kao osnovane.

Utemeljenost žalbenih tvrdnji, u kojima tuženik ističe da niti tužitelj niti zajmodavac predmetnog ugovora o zajmu, kao strana trgovačka društva koja nisu registrirana u RH niti u RH imaju osnovanu svoju podružnicu, nemaju dozvolu Ministarstva financija RH za obavljanje financijskog poslovanja u RH, ovaj sud drugog stupnja je ispitao u okviru žalbenog razloga pogrešne primjene materijalnog prava, imajući pri tome u vidu zakonske odredbe (čl.19.j

Zakona o potrošačkom kreditiranju – NN broj 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15, 52/16 i čl. 1. – čl. 3. Zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj s neovlaštenim vjerovnikom – NN broj 72/17), kojim je propisana ništetnost ugovora o kreditima koje u Republici Hrvatskoj sklopi pravna osoba koja nema sjedište u Republici Hrvatskoj i nema potrebna odobrenja nadležnih tijela RH za pružanje tih usluga na teritoriju RH. Međutim, polazeći od svih relevantnih zakonskih odredbi navedene žalbene tvrdnje tuženika nisu osnovane.

Naime, uvjeti pod kojima pravne osobe sa sjedištem izvan Republike Hrvatske mogu pružati bankovne i/ili financijske usluge u Republici Hrvatskoj propisani su odredbama Zakona o kreditnim institucijama (NN broj 159/13, 19/15, 102/15 i 5/18 – dalje: ZKI). U smislu odredbi toga zakona (čl. 8.) financijskim uslugama smatraju se i usluge odobravanja zajmova kao i usluge izdavanja garancija i drugih jamstava. Odredbom čl.12. istog zakona je propisano da kreditna institucija iz države članice (država iz EU) neposredno pruža uzajamno priznate financijske usluge na području druge države članice ako na području te druge države sklapa pravne poslove kojima je predmet jedna ili više uzajamno priznatih usluga, ili ako na području te druge države fizičkoj ili pravnoj osobi koja ima prebivalište ili boravište, odnosno sjedište na području te druge države, ponudi takvu uslugu preko svojih zastupnika, posrednika ili nekim drugim putem. Konačno, u skladu sa odredbama navedenog zakona za pružanje tih usluga nužno je osnivanje podružnice na području RH i izdavanje odobrenja od strane Narodne banke RH za obavljanje tih usluga.

Kada je pak riječ o sklapanju ugovora u elektroničkom obliku, osim već naprijed navedenom odredbom čl.293.st.1. i st.2. ZOO/05, pitanje takvog načina sklapanja ugovora (elektroničkim putem - putem Interneta) regulirano je i odredbama specijalnog propisa – Zakona o elektroničkoj trgovini (NN broj 173/03, 67/08, 130/11, 36/09 i 30/14 – dalje: ZET). Tim zakonom je propisano da se njime uređuje pružanje usluga informacijskih društava, odgovornost davatelja usluga informacijskih društava te pravila u vezi sa sklapanjem ugovora u elektroničkom obliku (čl.1.st.1.), da su ugovori u elektroničkom obliku ugovori što ih pravne i fizičke osobe u cijelosti ili djelomično sklapaju elektroničkim putem koristeći elektronička, optička ili slična sredstva, uključujući, ali ne ograničavajući se na prijenos internetom (čl.2.t.6.), da je sklapanje ugovora moguće elektroničkim putem odnosno u elektroničkom obliku, i da se ponuda i prihvata ponude mogu dati elektroničkim putem odnosno u elektroničkom obliku (čl.9.st.1. i st.2.), i da je ugovor u elektroničkom obliku sklopljen onog trenutka kada ponuditelj primi elektroničku poruku koja sadrži izjavu ponuđenog da prihvaća ponudu, i da su ponuda i prihvata te druga očitovanja volje poduzeta elektroničkim putem primljena onog momenta kada im osoba kojoj su upućena može pristupiti. Polazeći od naprijed navedenih, ali i ostalih odredbi navedenog specijalnog propisa, u konkretnom slučaju riječ je o sklapanju ugovora posjetom, posredstvom Internet veze, web stranici ponuditelja. Dakle, jedan od ugovaratelja (u konkretnom slučaju tuženik) putem Internet veze dolazi na web stranicu drugog ugovaratelja (u konkretnom slučaju zajmodavca i tužitelja kao davatelj globalne garancije), na kojoj se nudi sklapanje točno određenog ugovora (ugovor o zajmu, ugovor o garanciji), i to pod točno određenim uvjetima navedenim na tim stranicama, a posjetitelj (tuženik) te stranice klikom "miša" na točno određenom mjestu iskazuje svoju volju o prihvaćanju tih uvjeta i o prihvaćanju ponude za sklapanje tih ugovora, čime je navedeni ugovor i sklopljen. S obzirom na to da su obje ugovorne strane on line – tj. u neposrednom kontaktu koji se odvija na web stranici, tako zaključeni ugovor smatra se ugovorom među prisutnim osobama, a opće je pravilo hrvatskog obveznog prava (čl. 252. st. 2. ZOO/05) da je ugovor sklopljen u mjestu u kojem ponuditelj ima svoje sjedište odnosno prebivalište u trenutku davanja ponude. U skladu sa time, u slučaju sklapanja ugovora na web stranici ponuditelja, mjesto sklapanja ugovora je mjesto njegova sjedišta odnosno prebivališta.

Prema tome, ni predmetni ugovor o zajmu kao ni predmetni ugovor o garanciji, zaključeni u elektroničkom obliku Internet pristupom na web stranicu zajmodavca i tužitelja, nisu ugovori koji su zaključeni u Republici Hrvatskoj, već je riječ o ugovorima zaključenim u državi sjedišta ponuditelja za njihovo sklapanje (Španjolska, Estonija). Slijedom toga na pružanje navedenih financijskih usluga (davanje zajma, davanje garancije) u navedenom obliku ne primjenjuju se naprijed navedene odredbe Zakona o kreditnim institucijama i naprijed navedene odredbe kojima je propisana ništetnost ugovora o kreditu sklopljenih od strane neovlaštenih vjerovnika. Slijedom svega navedenog, a polazeći od naprijed navedenih utvrđenih činjenica od strane prvostupanjskog suda, kao i od odredbi Općih uvjeta tužitelja, čiju primjenu je tuženik prihvatio sklapanjem ugovora o garanciji u elektroničkom obliku internetskom posjetom web stranice davatelja garancije, sud prvog stupnja je pravilno primijenio materijalno pravo kada je prihvatio tužbeni zahtjev.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-920/17-2, od 07. I. 2019.

UČINCI DVOSTRANOOBVEZNIH UGOVORA – RASKID UGOVORA ZBOG PROMJENJENIH OKOLNOSTI - OPĆENITO

Ukidanje zakonske odredbe odlukom Ustavnog suda RH – učinak na ugovorne obveze utvrđene temeljem te ukinute odredbe

(čl.369. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Ukidanje odlukom Ustavnog suda RH zakonske odredbe (st.10.čl.41. Zakona o zdravstvenoj zaštiti) u skladu sa kojom u zaključenom ugovoru o zakupu plaćanje zakupnine nije utvrđeno kao obveza zakupca već kao obveza treće osobe - županije kao koncedenta iz ugovora o koncesiji, a što je imalo za posljedicu prestanak te obveze na strani koncedenta, nema izravan učinak na taj ugovor o zakupu u smislu ex lege raskida ili prelaska obveze plaćanja zakupnine na zakupca, već to predstavlja izvanrednu promijenjenu okolnost koja se nije mogla predvidjeti u vrijeme sklapanja ugovora o zakupu, zbog koje je zakupodavac ovlašten tražiti njegovu izmjenu glede ugovorne obveze plaćanja zakupnine (prijenos na zakupca), ili tražiti raskid ugovora.

„Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da su stranke30. ožujka 2011. sklopile Ugovor o zakupu prostora i opreme kojim se u čl. 2. zakupninu za poslovni prostor koji koristi tužena obvezala plaćati Varaždinska županija kao koncedent, sve sukladno sa, u vrijeme sklapanja Ugovora o zakupu, važećom odredbom čl. 41. st. 10. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN broj 150/08) kojom je bilo propisano da koncedent plaća zakupninu za obavljanje djelatnosti koncesionara; da je odredba st. 10. čl. 41. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ukinuta odlukom Ustavnog suda broj: U-I-2665/2009 i U-I-3118/11 od 30. siječnja 2014., da je tužitelj tuženoj ponudio Aneks ugovora o zakupu od 20. lipnja 2014. kojega tužena nije potpisala; da je tužitelj tuženoj za mjesec kolovoz i rujan 2014. ispostavio račun u kojemu je navedeno da se novčani iznosi na računu odnose na naknadu za korištenje prostora i opreme (ne i zakupninu), i da ona utuženi iznos nije platila.

Temeljem takvog činjeničnog utvrđenja prvostupanjski sud ocjenjuje da, budući da tužena nije potpisala Aneks ugovora o zakupu, i nadalje je na snazi u Ugovor o zakupu prostora i opreme od 31. ožujka 2011., a prema kojem ugovoru tužena nije niti bila u obvezi plaćati zakupninu za poslovni prostor, pri čemu prvostupanjski sud zaključuje da to što je naknadno

došlo do izmjene zakonskih odredaba prema kojima Varaždinska županija više nije imala obvezu plaćanja zakupnine, ne utječe na valjanost samog ugovora o zakupu.

Po ocjeni ovoga suda, pravilno je primijenjeno materijalno pravo kad je ukinut platni nalog za isplatom utuženog iznosa. Naime, tužena sukladno Ugovoru o zakupu sklopljenog s tužiteljem nije ni bila u obvezi plaćati zakupninu, već je za nju, sukladno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti koje su vrijedile u vrijeme sklapanja Ugovora o zakupu, zakupninu plaćao koncedent. Ta obveza koncedenta na plaćanje zakupnine je prestala odlukom Ustavnog suda RH, i po ocjeni ovoga suda, isto predstavlja izvanrednu okolnost nastalu nakon sklapanja ugovora koja se nije mogla predvidjeti u vrijeme sklapanja ugovora, pa je tužitelj, sukladno odredbama čl. 369. ZOO-a mogao zahtijevati ili izmjenu ugovora ili raskid, sve budući da tužena nije pristala na sklapanje Aneksa ugovora, pa su neosnovane žalbene tvrdnje tužitelja da je ugovor raskinut po sili zakona.

Dakle, u ovoj pravnoj stvari je odlučno to da po Ugovoru o zakupu sklopljenom između ovdje parničnih stranaka tužena nije imala obvezu plaćati zakupninu, a odluka Ustavnog suda, po ocjeni ovoga suda, nema izravnog učinka na sam Ugovor sklopljen između parničnih stranaka, već je, sukladno odredbi čl. 369. ZOO-a, bilo mjesta izmjeni ugovornih odredbi Ugovora o zakupu i to u odnosu na osobu koja je dužna plaćati zakupninu, a što je tužitelj i pokušao Aneksom ugovora, no kako tužena na isti nije pristala, te kako tužitelj tijekom postupka nije ni tvrdio da je raskinuo Ugovor o zakupu prostora i opreme, tužena nije u obvezi tužitelju za utuženi iznos jer je između stranaka i dalje na snazi Ugovor o zakupu po kojemu tužena nije u obvezi plaćati zakupninu za predmetni poslovni prostor.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-906/17-3, od 20. II. 2019.

UGOVORI – UGOVORI O UDRUŽIVANJU – UGOVOR O ORTAŠTVU – ISKLJUČENJE ORTAKA

Razlozi za isključenje ortaka

(čl.653.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Ortaka se može isključiti iz ortaštva kada za to postoji važan razlog – a takav razlog postoji i onda kada su zbog postupanja (odbijanje sudjelovanja u obavljanju djelatnosti zbog koje je ortaštvo osnovano) ortaka odnosi između ortaka trajno narušeni, zbog čega više nije moguće ostvarenje zajedničkog cilja radi kojeg je ortakluk osnovan čime ortaštvo gubi svoj smisao i svrhu.

„Osnovano tuženica pobija presudu u dijelu u kojem je odlučeno o njenom protutužbenom zahtjevu, ukazujući na pogrešno tumačenje i primjenu odredbe čl. 653. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, dalje: ZOO), kojom je propisano je da se ortak može isključiti iz ortaštva ako za to postoje važni razlozi, a osobito zbog povrede bitne obveze iz ugovora o ortaštvu, pada pod stečaj, potpunog ili djelomičnog oduzimanja poslovne sposobnosti ili gubitka povjerenja zbog učinjenog kažnjiva djela.

S pravom tuženica u žalbi ističe da prvostupanjski sud nije vodio računa da je isključenje iz ortaštva opravdano i iz drugih važnih razloga, kako to proizlazi iz odredbe čl. 653. st. 1.

ZOO-a. Naime iz iskaza obje stranke proizlazi da postoje značajne nesuglasice u pogledu vođenja uslužno-turističke djelatnosti, a iz iskaza tuženice jasno proizlazi i da tužiteljica, i prije nego što joj je tuženica kao vlasnica obrta "S." dala otkaz ugovora o radu iz poslovno uvjetovanih razloga (05. studenog 2012.), više nije voljna obavljati navedenu djelatnost u zajednici s tuženicom, te je nesporno da je tuženici prije podnošenja tužbe u ovom predmetu dala ponudu (list 26 spisa) da u cijelosti preuzme djelatnost u vezi sa špiljom uz isplatu tužiteljici troškova ulaganja i dijela neisplaćene dobiti, ili da tuženica tužiteljici prepusti obavljanje turističke djelatnosti uz jednake uvjete. Iz iskaza stranaka i saslušanih svjedoka M.Š., A.O., V.B. i R.B. utvrđeno je da su odnosi stranaka teško poremećeni u toj mjeri da ne razgovaraju. U takvim uvjetima ugovorni odnos ortaštva gubi svoj smisao i svrhu jer ostvarivanje zajedničkog cilja radi kojeg je ortakluk osnovan više nije moguće.

Zbog toga su osnovani žalbeni navodi tuženice da postoje drugi važni razlozi za isključenje tužiteljice iz ortaštva - jer tužiteljica nije voljna nastaviti ortakluk s tuženicom, preko čijeg obrta se obavlja uslužno-turistička djelatnost radi koje su stranke ušle u ortaštvo, te su odnosi ortakinja teško poremećeni. Stoga je prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda osnovan konstitutivni protutužbeni zahtjev tuženice za isključenje tužiteljice iz ortaštva i utvrđenje prestanka ortaštva odlukom suda sukladno čl. 655. t. 6. ZOO-a, radi čega je u tom dijelu žalbu tuženice valjalo uvažiti i odluku prvostupanjskog suda preinačiti.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1101/16-2, od 04. VII. 2019.

POSEBNI SLUČAJEVI ODGOVORNOSTI – ODGOVORNOST ZA OBAVLJANJE POSLOVA U OSTALIM SLUČAJEVIMA – ODGOVORNOST ŠKOLE

Ozljeđivanje učenika – u obavljanju praktične nastave kod treće osobe (poslodavca)

(čl.1045.st.3. i čl.1063. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18 u svezi čl.24. i čl.25. Zakona o strukovnom obrazovanju – "Narodne novine" br. 30/09, 24/10, 22/13 i 25/18)

Za štetu učenika nastalu njegovim ozljeđivanjem (amputacija prstiju ruke) pri izvođenju praktične nastave kod treće osobe (poslodavca), kod koje je ta nastava izvođena temeljem ugovora zaključenog između strukovne škole, poslodavca i učenika, odgovara i strukovna škola kao organizator strukovnog obrazovanja koje obuhvaća i teoretsku i praktičnu nastavu, i to primjenom objektivnog kriterija kada je praktična nastava izvođena kao opasna djelatnost i sa opasnom stvari (stroj za mljevenje mesa).

„Prvostupanjski sud je u provedenom postupku pravilno utvrdio pasivnu legitimaciju tuženika i odgovornost tuženika za nastali štetni događaj. To iz razloga što je tuženi sukladno zaključenom Ugovoru o naukovanju sudjelovao u organizaciji učeničke prakse na opasan način. Tuženik je kao ustanova za strukovno obrazovanje, koja između ostalog i organizira obavljanje praktičnog rada za stjecanje određenih zanimanja, kao u konkretnom slučaju zanimanja mesar, u obvezi sukladno čl. 25. st. 2. Zakona o strukovnom obrazovanju (NN broj 30/2009, 24/10, 22/2013 i 25/2018 – u daljnjem tekstu: ZSO), zaključivati ugovore zajedno sa poslodavcem i učenikom radi provedbe praktične nastave. Time je tužitelj od strane tuženika bio upućen na učeničku praksu u mesnicu radeći poslove na stroju za mljevenje mesa koji su bili takve naravi da se mogu smatrati opasnom djelatnošću i ujedno opasnom stvari za koju odgovornost tuženika se procjenjuje po kriteriju objektivne odgovornosti, sukladno odredbi čl. 1063. i 1064. Zakona

o obveznim odnosima (NN broj 35/205, 41/08, 125/11, 78/2015 i 29/18 – u daljnjem tekstu: ZOO).

Prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo prosuđujući odgovornost tuženika prema kriteriju krivnje sukladno čl. 1045. ZOO-a, već pravilnom primjenom materijalnog prava u ovom postupku odgovornost tuženika treba procjenjivati po kriteriju objektivne odgovornosti u skladu s odredbama čl. 1063. – 1067. ZOO-a, jer se u ovom konkretnom slučaju radi o odgovornosti za štetu od opasne stvari i opasne djelatnosti. Identično stajalište zauzima i Vrhovni sud Republike Hrvatske u svojoj odluci broj Rev-x-753/13-2 od 18. ožujka 2014.

Štetni događaj se dogodio na radu kod tvrtke J.u. d.o.o. Zagreb u okviru obavljanja učeničke prakse, a praksa je bila organizirana od strane tuženika. Učenici koji rade kod poslodavca na praktičnoj obuci smatraju se osobama na radu. Ako radnik pretrpi štetu na radu ili u vezi s radom, poslodavac mu je dužan naknaditi štetu po općim propisima obveznog prava.

Kada se dakle imaju na umu krajnje opasne okolnosti u kojima je tužitelj obavljao učeničku praksu i radio na stroju za mljevenje mesa, koji stroj predstavlja opasnu stvar, te kako je na navedenom stroju radio prvi puta, bez iskustva, to propustom nadzora poslodavca kod kojega je tuženi organizirao praktični rad, sukladno Ugovoru i čl. 25. ZSO-a, gdje je poslodavac trebao nadzirati radnje tužitelja u postupku mljevenja mesa, postoji pasivna legitimacija i odgovornost tuženika za nastalu štetu u vezi sa obavljanjem opasne djelatnosti. Tuženik je kao strukova škola u pogledu obavljanja učeničke prakse trebao voditi brigu o načinu i uvjetima obavljanja učeničke prakse, kao i voditi računa o prostorima u kojima se vodi praktična nastava, da li ti prostori udovoljavaju uvjetima sigurnosti na radu i ostalim propisima sukladno čl. 24. st. 4. ZSO-a. Propustom tuženika koji je organizirao obavljanje tužiteljeve prakse došlo je do štete na strani tužitelja, te nema doprinosa tužitelja nastanku štetnog događaja kada je tužitelj trebao obavljati praktični rad mljevenja mesa na stroju pod stalnim nadzorom mentora. Da je tuženi provjerio način na koji se provodi obuka učenika u mesnici, poslovi koji se povjeravaju učenicima sasvim izvjesno bi izostala šteta i štetne posljedice koje tužitelj trpi od ovog štetnog događaja. Da je tuženik provjerio kako se provodi obuka u mesnici tada bi poduzeo određene radnje da spriječi da učenici obavljaju praksu služeći se opasnim stvarima (stroj za mljevenje mesa) uz organizaciju rada koja bi zahtijevala stalni nadzor učenika.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-658/18-2, od 25. IV. 2019.

ODGOVORNOST ZA ŠTETE OD OPASNE STVARI I OPASNE DJELATNOSTI - OPASNA STVAR

Telekomunikacijski zdenac – odgovornost telekomunikacijskog operatera

(čl.1064..st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18 u svezi čl.27. Zakona o elektroničkim komunikacijama – "Narodne novine" br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13 i 71/14)

Telekomunikacijski zdenac dubine od 1,5 metara bez pričvršćenog poklopca i kojem nije onemogućen pristup trećim osobama predstavlja opasnu stvar – i za štetu od te opasne stvari, kao dijela telekomunikacijske infrastrukture, odgovara operater koji je ovlaštenik pravo građenja, održavanja i korištenje telekomunikacijske infrastrukture.

„Neosnovani su žalbeni navodi koji se odnose na prigovor promašene pasivne legitimacije tuženika u ovom parničnom postupku jer je prvostupanjski sud pravilno utvrdio kako je predmetni telekomunikacijski zdenac u koji je tužiteljica pala i zadobila ozlijede, zajedno s poklopcem zdenca, u smislu čl.2.st.1.t.43. i čl.27.st.1. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN broj 73/08, 90/11, 133/12, 80/13 i 71/14 – dalje: ZEK) povezana oprema koju je tuženik ovlašten i dužan održavati bez obzira što se takav telekomunikacijski zdenac nalazi na općem dobru, na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili na nekretninama u vlasništvu drugih pravnih ili fizičkih osoba. Stoga na odgovornost tuženika za naknadu štete tužiteljici ne utječe okolnost da se predmetni telekomunikacijski zdenac nalazi na nekretnini koja nije u vlasništvu tuženika, odnosno na javnom dobru kako to navodi tuženik, budući je nesporno tuženik vlasnik kablova koji se nalaze u elektroničkoj komunikacijskoj infrastrukturi, odnosno telekomunikacijskom zdencu pa je stoga tuženik kao osoba koja je po zakonu dužna održavati elektroničku telekomunikacijsku infrastrukturu odgovorna za naknadu štete vezane uz takvu elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu.

Osim toga, prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo iz čl. 1064. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO) u vezi čl. 27.st.1. ZEK kada je obvezao tuženika na naknadu štete tužiteljici, budući i prema ocjeni ovoga drugostupanjskog suda telekomunikacijski zdenac dubine 1,5 m kojemu nije pričvršćen poklopac predstavlja opasnu stvar jer pristup takvom telekomunikacijskom zdencu nije propisno onemogućen, a uslijed čega je tužiteljica pala u telekomunikacijski zdenac te zadobila tjelesne ozljede."

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-385/17-2, od 22. VIII. 2019.

POPRAVLJANJE IMOVINSKE I NEIMOVINSKE ŠTETE – PODIJELJENA ODGOVORNOST – DOPRINOS OŠTEĆENOG NASTALOJ ŠTETI

Doprinos pješaka – prelazak kolnik ceste bez obilježenog pješačkog prijelaza

(čl.1092.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18 u svezi čl.129.st. i čl.131.st.1. Zakona o sigurnosti prometa na cestama – "Narodne novine" br.105/04, 142/6 i 60/08)

Pješaku je dopušteno prelaziti kolnik ceste na mjestu gdje u blizini ne postoji obilježeni pješački prijelaz samo ako se prije stupanja na kolnik uvjeri da to može učiniti na siguran način te samo ako time ne ometa promet motornih vozila, pa je stoga ocijenjeno da je pješak doprinio nastaloj šteti 40 % kada postupi protivno tome – započne sa prelaskom kolničkog traka bez propuštanja motocikliste kojeg je mogao vidjeti prije započetog prelaska tog kolničkog traka.

„U ovom stadiju postupka nije sporno da je majka tužitelja ozlijeđena kao pješak u prometnoj nezgodi koja se dogodila 07. lipnja 2006. oko 15,15 sati na županijskoj cesti ŽC 5002 U.-S. kada je pri prelaženju kolnika na nju naletio motocikl, a prvostupanjski sud na temelju svih izvedenih dokaza utvrđuje sljedeće pravno relevantne činjenice: da se prometna nezgoda dogodila na cesti izvan naselja gdje u blizini nema obilježenog pješačkog prijelaza; da je sada pokojna A.T. započela prelazak kolnika prelaskom prometne trake suprotne onoj kojom se s njezine desne strane kretao motociklist skuterom (iz smjera U.) i da je prethodno propustila osobno vozilo koje joj je dolazilo bližim kolničkim trakom s lijeve strane (iz smjera S.); da ona

u trenutku započinjanja prelaska kolnika nije mogla vidjeti nailazak skutera daljom prometnom trakom jer joj je pogled u desnu stranu zaklanjalo osobno vozilo koje je prethodno propustila, te da je skuter mogla vidjeti tek kad je prešla prometnu traku (bližu) na kojoj je započela prelazak ceste; i da je vozač skutera mogao izbjeći nastanak prometne nezgode da je odmah zakočio kada je mogao vidjeti pješakinju sada pokojnu A.T. jer bi tada izbjegao nalet na nju, te da je ona mogla izbjeći nalet skutera da je prije ulaska u prometnu traku kojom se kretao skuter zastala jer bi skuter prošao ispred nje.

Polazeći od tako utvrđenih činjenica, koje ni tuženik u bitnom u žalbi ne dovodi u sumnju, prvostupanjski sud zaključuje da je sada pokojna A.T. kao pješak u prometu kritične zgrade postupila protivno odredbi čl. 129. st. 1. Zakona o sigurnosti prometa na cestama (NN broj 105/04, 142/06 – dalje: ZSPC), koja propisuje obvezu pješaka da preko kolnika prelazi pažljivo i najkraćim putem nakon što se prije stupanja na kolnik uvjeri da to može učiniti na siguran način, te da je ona time pridonijela nastanku prometne nezgode u omjeru od 25%, dočim u odnosu na vozača skutera zaključuje da je postupio protivno odredbi čl. 38. st. 1. i čl. 51. st. 1. ZSPC-a s obzirom da nije poduzeo radnju kočenja i prilagodio brzinu kretanja skutera kada je mogao vidjeti pješakinju u prelasku ceste na sredini suprotnog prometnog traka, što ga čini odgovornim za nastanak prometne nezgode u omjeru od 75%.

U pravu je tuženik kada tvrdi da je sud prvog stupnja pogrešno ocijenio doprinos A.T. nastanku prometne nezgode. Naime, ona je započela s prelaskom kolnika u trenutku kada zbog prolaska osobnog vozila koje joj je zaklanjalo pogled nije vidjela, niti mogla vidjeti prometnu situaciju s njezine desne strane kojom je nailazio skuter, što znači da se prije stupanja na kolnik kojim se odvija promet vozila nije mogla uvjeriti da to može učiniti na siguran način, čime je postupila protivno odredbi čl. 129. st. 1. ZSPC-a, na koju se poziva sud prvog stupnja, ali i protivno odredbi čl. 131. st. 1. ZSPC-a koju sud prvog stupnja ispušta iz vida, a koja propisuje da kod prelaska kolnika na kojem ne postoji obilježeni pješački prijelaz pješak ne smije stupiti na kolnik ako ometa promet. Povrh toga, ona se nakon što je prošla bližu prometnu traku prije prelaska na prometni trak kojim se kretao skuter nije zaustavila i propustila skuter, iako je kao pješak bila dužna pričekati da prođe skuter koji je imao prednost prolaska tim dijelom kolnika, te zatim prijeći na tu stranu kolnika. No, ona se ponašala protivno tome pogrešno smatrajući da to može učiniti bez opasnosti za svoju sigurnost, pa je svojim ponašanjem doprinijela nastanku štetnog događaja u omjeru od 40%, a ne 25% kako je to pogrešno ocijenio prvostupanjski sud.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-6/19-2, od 30. IV. 2019.

POPRAVLJANJE IMOVINSKE ŠTETE – NAKNADA U OBLIKU NOVČANE RENTE – IZMJENA RENTE

Prestanak obveze plaćanja rente utvrđene sudskom nagodbom

(čl.1096. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Kada obveza plaćanja rente naknade imovinske štete nije utvrđena sudskom odlukom (presudom) već ugovorom – sklopljenom sudskom nagodbom, prestanak te obveze ne može se zahtijevati donošenjem konstitutivne sudske odluke već postavljanjem zahtjeva za raskid ugovora.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja za ukidanje obveze tužitelja na plaćanje rente tuženiku, s tim da među strankama nije sporno da su tužitelj i tuženik dana 21. listopada 2003. pred Općinskim sudom u S. zaključili sudsku nagodbu u predmetu broj P-121/2003, a kojom se tužitelj obvezao počev od 1. studenog 2003. isplaćivati tuženiku rentu s naslova izgubljene zarade u mjesečnom iznosu od 3.738,43 kuna kao razliku između mirovine koju tuženik prima i plaće koju bi primao da je nastavio raditi kod tužitelja. Među strankama nije sporno da je tuženik 19. kolovoza 2017. navršio 65 godina pa da je time stekao uvjete za starosnu mirovinu, a tužitelj smatra da su time prestali razlozi za isplatu navedene rente pa pozivom na odredbu čl. 1096. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO/05) i podnosi tužbu dana 3. studenog 2017. te predlaže da se utvrdi da je s danom podnošenja tužbe utrnula njegova obveza na plaćanje navedene rente.

Odredbom čl. 1096. ZOO/05 propisano je da sud može na zahtjev oštećenog za ubuduće povećati rentu, a može je na zahtjev štetnika sniziti ili ukinuti ako se znatnije promijene okolnosti koje je sud imao na umu pri donošenju prijašnje odluke. Jednako je bilo propisano i odredbom čl. 196. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – dalje: ZOO/91), a koji je bio na snazi u vrijeme zaključenja sudske nagodbe. No, te odredbe odnose se na situaciju kada je rentu odredio sud, a kao što je već naprijed navedeno, tužitelj se obvezao isplaćivati rentu tuženiku sudskom nagodbom. Sudska nagodba ima određene procesno-pravne učinke, ali je ona ugovor kojim stranke uređuju svoje građanskopravne odnose o kojima mogu slobodno raspolagati, dakle, nagodba je ugovor i nakon sklapanja iste, prava i obveze između stranaka prosuđuju se u skladu s odredbama nagodbe kako je to pravilno zaključio prvostupanjski sud.

Stoga ovaj sud prihvaća u cijelosti pravno stajalište prvostupanjskog suda koji je odbijanjem tužbenog zahtjeva pravilno primijenio materijalno pravo, a suprotno žalbenim navodima tužitelja, ocijenivši da obveza tužitelja proizlazi iz sudske nagodbe te ista može prestati raskidanjem nagodbe zbog promijenjenih okolnosti ili ispunjenjem obveze. Tužitelj međutim nije niti zahtijevao raskid ugovora tj. sudske nagodbe, a niti tvrdi da je svoju obvezu ispunio. Sukladno odredbi čl. 133. st. 2. ZOO/91 koji je bio na snazi u vrijeme zaključenja sudske nagodbe ako nakon sklapanja ugovora nastupe okolnosti koje otežavaju ispunjenje obveze jedne strane, ili ako se zbog njih ne može ostvariti svrha ugovora, a u jednom i u drugom slučaju u toj mjeri da je očito da ugovor više ne odgovara očekivanjima ugovornih strana i da bi po općem mišljenju bilo nepravično održati ga na snazi takav kakav je, strana kojoj je otežano ispunjenje obveze odnosno strana koja zbog promijenjenih okolnosti ne može ostvariti svrhu ugovora može zahtijevati da se ugovor raskine, ali raskid ugovora ne može se zahtijevati ako je strana koja se poziva na promijenjene okolnosti bila dužna u vrijeme sklapanja ugovora uzeti u obzir te okolnosti ili ih je mogla izbjeći ili svladati. Prema odredbi čl. 369. ZOO/05 koji je na snazi u vrijeme podnošenja tužbe i donošenja prvostupanjske odluke ako bi zbog izvanrednih okolnosti nastalih nakon sklapanja ugovora, a koje se nisu mogle predvidjeti u vrijeme sklapanja ugovora, ispunjenje obveze za jednu ugovornu stranu postalo pretjerano otežano ili bi joj nanijelo pretjerano velik gubitak, ona može zahtijevati da se ugovor izmijeni ili čak i raskine, a izmjenu ili raskid ugovora ne može zahtijevati strana koja se poziva na promijenjene okolnosti, a koja je bila dužna u vrijeme sklapanja ugovora uzeti u obzir te okolnosti ili ih je mogla izbjeći ili savladati.

S obzirom na naprijed izloženo neosnovano tužitelj u žalbi ističe da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je tužbeni zahtjev u cijelosti odbio.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž R-200/18-2, od 24. I. 2019.

**ODGOVORNOST ZA OBJAVLJENU INFORMACIJU – ODGOVORNOST
GLAVNOG UREDNIKA – ISPRAVAK INFORMACIJE – SUDSKA ZAŠTITA
Postojanje povrede prava ili interesa objavljenom informacijom**

(čl.40.st.1. i čl.48.st.3. Zakona o medijima – "Narodne novine" br. 59/04, 84/11 i 81/13)

Za prihvaćanje zahtjeva za ispravak objavljene informacije nije dostatna ocjena suda da je riječ o informaciji koja je po svojoj prirodi takva da je mogla dovesti do povrede nekog prava ili interesa osobe koja zahtjeva objavu ispravka, već je ta osoba dužna u postupku pred sudom konkretizirati do povrede kojeg prava ili interesa je došlo objavom informacije, u čemu se sastoji navedena povreda te na koji način se manifestira, i dokazati povredu tog konkretnog prava ili konkretnog interesa – a ako tužitelj to ne učini sud će tužbeni zahtjev odbiti kao neosnovan.

„Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev za objavu ispravka informacije objavljene dana 03. i 04. ožujka 2017. godine u tiskanom i elektroničkom izdanju nakladnika čiji je glavni i odgovorni urednik tuženik, a u ovom žalbenom stadiju postupka nije sporno: da su u navedenim izdanjima objavljeni članci pod naslovom "Kod nas krastavce iz Vijetnama pakiraju" i podnaslovom "Hrvatsko povrće istisnut će s polica uvozno samo ako se proizvođači udruže i ponude veće količine"; da je u navedenom članku ispod naslova objavljena fotografija staklenke krastavaca branda G. uz koju stoji tekst u kojem se navodi "u staklenki su krastavci iz Vijetnama. U želji da što više zarade pojedini veletrgovci uvoze polu prerađevine, najčešće iz Indije i Vijetnama. U Hrvatsku stižu u bačvama, konzervirani vinobranom koji nije opasan".

Sud prvog stupnja pobijanom presudom u cijelosti je prihvatio postavljeni tužbeni zahtjev, i to nakon što je utvrdio-da tuženik nije dokazao da bi objavljena informacija bila istinita, niti je prije njene objave na bilo koji način provjeravao njenu istinitost, i da objavljena informacija, obzirom da se nalazi uz fotografiju krastavaca G., prosječnom čitatelju nameće zaključak da se ista odnosi upravo na proizvod sa fotografije i da su stoga informacijama iz članka povrijeđena prava i interesi tužitelja, odnosno da su mu naškodile kod kupaca i poslovnih partnera. Stoga temeljem navedenih utvrđenja sud prvog stupnja postavljeni tužbeni zahtjev ocjenjuje osnovanim, a pri tome se poziva na primjenu materijalnog prava iz odredbi Zakona o medijima (NN broj 59/04, 84/11 i 81/13 – dalje: ZM), i to iz čl.40.st.1. i st.4., čl.41.st.1., čl.42., čl.46. i čl.48. navedenog zakona, kojim odredbama je regulirana obveza glavnog urednika objaviti ispravak objavljene informacije na zahtjev osobe kojoj su njenom objavom povrijeđena neka prava ili interesi.

Osnovane su žalbene tvrdnje da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo kada je prihvatio tužbeni zahtjev. Naime, odredbom čl.40.st.1. ZM je propisano da svatko ima pravo od glavnog urednika zahtijevati da bez naknade objavi ispravak objavljene informacije kojom su bila povrijeđena njegova prava ili interesi. Odredbom čl.48.st.3. ZM je pak propisano da će u sporovima radi objave ispravka sud odbiti tužbeni zahtjev ako utvrdi da nije povrijeđeno pravo ili interes tužitelja ili je utvrđeno da postoji kakva druga okolnost zbog koje prema zakonu ne postoji obveza objave ispravka.

Teret dokaza za činjenice iz navedene odredbe čl.40.st.1. ZM – da je objavom informacije povrijeđeno neko pravo ili interes osobe koja traži ispravak – je na tužitelju, što znači da je tužitelj bio dužan već u tužbi, a najkasnije na ročištu na kojem je zaključen prethodni postupak, iznijeti činjenice iz kojih proizlazi koje je to njegovo pravo ili interes povrijeđen objavom informacije čiji ispravak zahtjeva, obrazložiti u čemu se ogleda ta povreda te na koji način se manifestira, i naravno za te tvrdnje predložiti konkretne dokaze, a iz spisa predmeta izvjesno proizlazi da tužitelj to nije učinio. Dakle, za prihvaćanje tužbenog zahtjeva za ispravak

informacije nije dostatna ocjena suda da li je neka konkretna informacija po svojoj prirodi takva da je mogla povrijediti neko pravo ili interes onog tko traži njen ispravak, već je ta osoba dužna dokazati konkretnu povredu toga prava ili interesa.

Iz spisa predmeta proizlazi da tužitelj u podnesenoj tužbi (list 1-3), navodi sadržaj objavljene informacije, tko ju je, kada i gdje objavio, navodi da su te informacije neistinite te zbog čega su neistinite. Međutim, tužitelji u tužbi ništa ne navode koje pravo ili interes (da su pretrpjeli neimovinsku štetu – zbog povreda prava na ugled, na dobar glas, na ime ili tvrtku, ili da su uslijed objave informacije pretrpjeli imovinsku štetu) im je povrijeđen objavom navedene informacije te na koji se je način to u konkretnom slučaju manifestiralo, niti su na navedene okolnosti predložili izvođenje bilo kakvog dokaza. To tužitelji nisu učinili ni u svojem pismenom očitovanju (list 114-116) na tuženikov odgovor na tužbu, ali ni na održanim pripremnim ročištima (list 113, 117) do zaključenja prethodnog postupka. Imajući u vidu naprijed navedeno sud prvog stupnja, prihvaćajući tužbeni zahtjev, zaključuje da su predmetne informacije, čiji ispravak se zahtjeva, prouzročile povredu prava i interesa tužitelja – s tim da pri izvođenju toga zaključka polazi isključivo od njihove prirode (karaktera) te ničime potkrijepljenih tvrdnji zakonskog zastupnika I-tužitelja, a ne od konkretnih stvarno iznesenih i tijekom postupka dokazanih činjenica, jer iste tužitelj tijekom postupka nije ni iznio niti obrazložio, niti je za njihovo utvrđenje predlagao izvođenje bilo kakvog dokaza. Navedeno je imalo za posljedicu da je sud prvog stupnja, donošenjem pobijane presude, pogrešno primijenio materijalno pravo iz odredbe čl.40.st.1. i čl.48.st.3. ZM, jer je uz pravilnu primjenu navedenih odredbi na utvrđene činjenice tužbeni zahtjev tužitelja valjalo odbiti kao neosnovan.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-729/18-2, od 09. V. 2019.

PROUZROČENJE ŠTETE – ODGOVORNOST DRŽAVE – ZA NEPRAVILAN RAD TIJELA DRŽAVNE UPRAVE

Za rad HZMO – zbog propusta isplate mirovine na zaštićeni račun korisnika

(čl.14. Zakona o sustavu državne uprave – "Narodne novine" br. 150/11, 12/13, 93/16 i 104/16)

Isplata dijela (2/3) mirovine korisniku, umjesto na posebni zaštićeni račun, na redovni bankovni račun u blokadi predstavlja nepravilan (protivan čl.212.st.2. OZ/12) rad HZMO, no isti je imao za posljedicu namirenje korisnikovih vjerovnika odnosno podmirenje njegovih dugova čime nije došlo ni do umanjenja korisnikove imovine (obična šteta) niti do sprečavanja njenog povećanja (izmakla korist) – stoga za navedeni nepravilan rad HZMO-a nema odgovornosti države jer ne postoji ispunjenje svih zakonom propisanih pretpostavki odštetne odgovornosti, pa korisnik mirovine nije ovlašten od Republike zahtijevati povrat navedenog iznosa kao naknadu štete.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja da mu tužena isplati štetu u iznosu od 11.520,00 kn sa zateznom kamatom od 14. rujna 2015. za koju je odgovorna primjenom čl. 14. Zakona o sustavu državne uprave (NN broj 150/11, 12/13).

Prvostupanjski sud je utvrdio, da je tužitelj nakon što mu je rješenjem Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (dalje HZMO) od 1. rujna 2015. priznato pravo na starosnu mirovinu otvorio kod Financijske agencije (dalje: Fina) dana 9. rujna 2015. zaštićeni račun u Hypo Adriabank d.d. o čemu je Fina obavijestila HZMO Područna služba u Puli 10. rujna 2015., da

je HZMO dana 14. rujna 2015. isplatio zaostale mirovine tužitelju u iznosu od 17.003,00 kn na blokirani račun tužitelja, i da je 2/3 zaštićenog iznosa od 11.520,00 kn prenijeto na račun tužiteljevih vjerovnika. Prvostupanjski sud zaključuje, da je HZMO bio dužan po primitku obavijesti Fine o otvaranju zaštićenog računa, primjenom čl. 212. st. 2. Ovršnog zakona (NN broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17 – dalje: OZ), izvršiti uplatu 2/3 iznosa zaostalih iznosa na zaštićeni račun tužitelja, a kako to HZMO nije učinio da je tužitelj u tom iznosu pretrpio štetu, koju je dužna nadoknaditi tužena primjenom čl. 14. Zakona o sustavu državne uprave.

Prema odredbi čl. 14. Zakona o sustavu državne uprave štetu koja građaninu, pravnoj osobi ili drugoj stranci nastane nezakonitim i nepravilnim radom tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno pravnih osoba koje imaju javne ovlasti u povjerenim im poslovima državne uprave, naknađuje Republika Hrvatska.

Pravilno je stajalište prvostupanjskog suda da RH odgovara po principu objektivne odgovornosti. Pretpostavke za odgovornost države za naknadu štete koju počine građaninu nezakonitim i nepravilnim radom tijela državne uprave su postojanje štete, nezakonit ili nepravilan rad tijela državne uprave i postojanje uzročne veze između nezakonitog i nepravilnog rada i štete. Kraj utvrđene činjenice da je HZMO obaviješten od strane Fine 10. rujna 2015. da je tužitelj otvorio poseban račun, a iznos mirovine je HZMO dana 14. rujna 2015. platio na račun tužitelja, pravilna je ocjena prvostupanjskog suda da je HZMO neisplatom 2/3 mirovine na poseban račun tužitelja postupao protivno odredbi čl. 212. st. 2. OZ-a. Međutim, da bi država bila odgovorna za štetu potrebno je da su ispunjene i ostale dvije pretpostavke, da je tužitelju zbog nezakonitog, odnosno nepravilnog rada pravnih osoba koje imaju javne ovlasti nastala šteta u iznosu 11.520,00 kn i da je u uzročnoj vezi s nezakonitim, odnosno nepravilnim radom.

Prema odredbi čl. 1046. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO) šteta je umanjeње nečije imovine (obična šteta), sprečavanje njezina povećanja (izmakla korist) i povreda prava osobnosti (neimovinska šteta). Pogrešna je ocjena prvostupanjskog suda da je isplatom 11.520,00 kn, koji iznos je isplaćen tužiteljevim vjerovnicima, a trebao je biti isplaćen na poseban račun tužitelja, tužitelju nastala šteta u tom iznosu. Novčani iznos koji je isplaćen tužiteljevim vjerovnicima nije šteta nastala tužitelju, jer su njime namirene tražbine tužiteljevih vjerovnika utvrđene ovršnom ispravom. Dakle, tim iznosom plaćeno je nešto što tužitelj duguje pa time ne može nastati šteta tužitelju. Tužitelju je zbog neisplate zaštićenog dijela mirovine na poseban račun mogla nastati šteta, ali samo zbog nemogućnosti raspolaganja tim iznosom. Zbog nemogućnosti raspolaganja tim iznosom tužitelju su mogli nastati troškovi (daljnji izdaci), što bi bilo umanjeње imovine. Međutim, tužitelj tužbeni zahtjev ne temelji na tim činjenicama, već da je šteta iznos koji je trebao biti isplaćen na poseban račun tužitelja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1059/17-2 od 10. IX. 2019.

STJECANJE BEZ OSNOVE – KADA SE NE MOŽE TRAŽITI VRAĆANJE

Plaćanje ostaviteljevog duga u ovršnom postupku – preko vrijednosti naslijeđene imovine

(čl.1112. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Nasljednik dužnika, od kojeg je njegov vjerovnik naplatio tražbinu utvrđenu ovršnom ispravom (sudskom presudom) u sudskom postupku ovrhe, ne može tražiti povrat iznosa koji prelazi vrijednost naslijeđene imovine kada je već u vrijeme pokretanja postupka ovrhe znao za vrijednost naslijeđene imovine a time i do kojeg iznosa odgovara za dugove ostavitelja – odnosno preko kojeg iznosa nije dužan platiti tražbinu vjerovnika, a takav prigovor nije isticao do ovršne naplate duga.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužiteljice za isplatu iznosa od 9.312,00 kn koja se prema navodima tužbe odnosi na iznos koji je tužiteljica platila po osnovi duga pokojnog V. D., a koji nije trebala platiti s obzirom na vrijednost naslijeđene imovine.

Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužiteljica nasljednica iza pokojnog V. D. na temelju rješenja o nasljeđivanju O-9666/12 od 1. veljače 2013. godine, kao i koju je imovinu tim rješenjem naslijedila; da je rješenjem o ovrši Općinskog suda u B., stalne službe u P. Ovr-2210/14-2 od 16. prosinca 2014. određena ovrha na novčanim sredstvima tužiteljice i to na temelju ovršne isprave – presude Pn-6151/08 od 17. studenog 2008.; da je u ovršnom postupku tužiteljici ukupno naplaćeno 19.843,93 kn (sa stanjem na dan 27.9.2016.) čime je djelomično namirena tražbina ovrhovoditelja (ovdje tuženika) te da je rješenjem Općinskog suda u B., stalne službe u P., Ovr-2/17-8 od 8. veljače 2017. prihvaćena žalba ovršenice nakon proteka roka te je obustavljena ovrha na njenim novčanim sredstvima određena rješenjem o ovrši od 16.12.2014. i ukinute su sve provedene ovršne radnje.

Sporno je bilo u ovoj pravnoj stvari da li je tuženik u obvezi vratiti iznos tužiteljici koji premašuje iznos naslijeđene imovine iza pokojnog prednika, a koji je naplaćen tijekom ovršnog postupka. Prema odredbi čl. 1112. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18 – dalje: ZOO) onaj tko izvrši isplatu znajući da nije dužan platiti, nema pravo zahtijevati vraćanje, osim ako je zadržao pravo na povrat, ako je platio da bi izbjegao prisilu ili ako isplata duga zavisi od ispunjenja uvjeta. Ali, ako je dug bio bezuvjetan, ne može se zahtijevati povrat plaćenog iznosa stoga što je isplata izvršena prije dospelosti. Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužiteljica morala znati da plaća nešto što nije dužna platiti, jer je prednik tužiteljice preminuo 14. studenog 2012., rješenje o nasljeđivanju doneseno je 1. veljače 2013. kada je tužiteljici bila poznata imovina koju je naslijedila i dobila je procjenu porezne uprave o vrijednosti naslijeđenih pokretnina, a rješenje o ovrši broj Ovr-2210/12 doneseno je 16. prosinca 2014. te je tužiteljica u ovršnom postupku tek 15. prosinca 2016. tražila da sud prestane s pljenidbom novčanih sredstava, jer ona kao nasljednica odgovara do visine vrijednosti naslijeđene imovine.

Ovaj drugostupanjski sud prihvaća pravilnost primjene materijalnog prava. Odredbom čl. 1111. st. 1. ZOO-a propisano je da kad dio imovine neke osobe na bilo koji način prijeđe u imovinu druge osobe, a taj prijelaz nema osnove u nekom pravnom poslu, odluci suda, odnosno druge nadležne vlasti ili zakonu, stjecatelj je dužan vratiti ga, odnosno, ako to nije moguće, naknaditi vrijednost postignute koristi. U st. 3. tog članka propisano je da obveza vraćanja, odnosno nadoknade vrijednosti nastaje i kad se nešto primi s obzirom na osnovu koja se nije ostvarila ili koja je kasnije otpala.

S obzirom na to da je utvrđeno u prvostupanjskom postupku da je u ovršnom postupku tuženik naplaćivao svoju tražbinu na temelju ovršne isprave – presude Općinskog građanskog suda u Z. broj Pn-6151/08 od 17. studenog 2008., a tužiteljica nije dokazala tijekom postupka da je ta ovršna isprava ukinuta, preinačena ili da je na drugi način izgubila svoju pravnu snagu, onda se ne radi o tome da je tuženik stekao nešto bez osnove s obzirom na osnovu plaćanja koja nije ovdje otpala, već je tuženik na temelju ovršne isprave naplaćivao svoju tražbinu koju nije u potpunosti niti naplatio, a tužiteljica je od početka ovršnog postupka sudjelovala kao stranka

u tom postupku i ne može se stoga pozivati na povrat više plaćenog s obzirom na vrijednost naslijeđene imovine, jer tuženik nije bez osnove stekao naplaćeni iznos s obzirom na to da je prema ovršnoj ispravi na to imao pravo i da se ovrha provodila sve do istaknutog prigovora tužiteljice da je naplaćeno više od vrijednosti naslijeđene imovine.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-624/18-2, od 30. I. 2019.

ODGOVORNOST ZA OBJAVLJENU INFORMACIJU – ODGOVORNOST NAKLADNIKA – ISKLJUČENJE ODGOVORNOSTI

Informacije o temi za koju postoji interes javnosti i o javnoj službi neke osobe

(čl.21.st.1. i st.4.t.1. i 3. u svezi čl.3. i čl.7. Zakona o medijima – "Narodne novine" br. 59/04, 84/11 i 81/13)

Ograničenja medija u pravu na slobodu izražavanja su bitno manja kada je riječ o iznošenju informacija o nekoj javnoj temi (istraga o ratnim zločinima počinjenim u Vukovaru tijekom Domovinskog rata) za koju postoji osobiti interes javnosti, i o iznošenju informacija koje se tiču obavljanja neke javne službe (policajska istražiteljska služba) neke osobe – stoga objava članaka, u kojima se prenose od nadležnog tijela policije prethodno pribavljene informacije o suspenziji od daljnjeg obavljanja službe policijskog službenika zbog stavljanja mu na teret počinjenje stegovnog djela (krivotvorenje službene isprave) u obavljanju navedene službe te o podnošenju protiv njega kaznene prijave, ne predstavlja informaciju koja bi dovodila do povrede prava osobnosti na ugled, čast i dostojanstvo te osobe te koja bi predstavljala temelj odgovornosti nakladnika medija za štetu.

„U provedenom postupku sud prvog stupnja je utvrdio da je tuženik nakladnik portala u kojima su objavljene sporne informacije; da su u člancima od 24. i 25. srpnja 2018. godine objavljene i informacije slijedećeg sadržaja: „Krah policajca koji se proslavio istragama silovanja u Vukovaru u ratu; optužen je za lažiranje iskaza žrtvi; T. doznaje, N.K. udaljen je iz policije i čeka proces; A.R.K. donosi kronologiju njegova slučaja.“, „Posrnuli policajac optužen za lažiranje iskaza žrtve silovanja u ratu tvrdi da je, zapravo, previše istraživao.“, „Suspendiran jer je lažirao istragu o ratnim zločinima? Branitelji bijesni: Maknuli su ga jer je došao do P. suradnika.“; da se u navedenim člancima, u kojima su sadržane i navedene štetne informacije, navodi da je tužitelj bio jedan od policijskih istražitelja ratnih zločina na području Vukovara početkom devedesetih godina prošlog stoljeća, da je prijavljen zbog lažiranja dokumenta u istrazi, tj. službene zabilješke o iskazu žrtve silovanja u Domovinskom ratu, da je zbog toga suspendiran, odnosno da je udaljen iz policijske službe, da je u svezi sa tim događajem Koordinacija udruga hrvatskih branitelja i stradalnika Domovinskog rata sazvala i održala tiskovnu konferenciju na kojoj je sudjelovao i sam tužitelj i na kojoj je on osobno potvrdio svoju suspenziju te je osporio sve što mu je stavljeno na teret; da se je tuženik prije objave spornih informacija u mediju od 24. srpnja 2018. godine, obratio PU Vukovarsko-srijemskoj koja je tuženiku dostavila očitovanje u kojem potvrđuje da je utvrđena sumnja da je jedan od policijskih službenika (bez navođenja imena i prezimena) te PU sačinio ispravu o poduzetoj radnji koja stvarno nije poduzeta, da je zbog tog čina zajedno sa još jednom djelatnicom udaljen iz službe te da je protiv njega podnesena i kaznena prijava zbog počinjenog kaznenog djela krivotvorenja službene isprave; da se objava spornih informacija u mediju od 25. srpnja 2018. godine temelji na onom što je izneseno na tiskovnoj konferenciji organiziranoj od strane Koordinacije udruga hrvatskih branitelja i stradalnika Domovinskog rata na kojoj je sudjelovao i sam tužitelj.

Polazeći od navedenih činjeničnih utvrđenja sud prvog stupnja zaključuje da je tuženik u spornim člancima objavio točne i istinite informacije, da te informacije nisu uvredljive niti sadrže išta što bi moglo povrijediti ugled, čast i dostojanstvo tužitelja, pri kojoj objavi se je tuženik rukovodio javnim interesom, pa da slijedom toga navedene sporne objave ni ne predstavljaju štetnu radnju koja je tužitelju mogla prouzročiti štetu u vidu povrede prava osobnosti zbog koje bi tužitelj imao pravo na pravičnu naknadu u smislu odredbe čl.1100.st.1. i st.2. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15 – dalje: ZOO/05). Isto tako, prema ocjeni prvostupanjskog suda postoje i okolnosti iz odredbe čl.21.st.4.t.1.i t.3. Zakona o medijima (NN broj 59/04, 84/11 i 81/13 – dalje: ZM) koje oslobađaju nakladnika od odgovornosti za štetu. Zbog navedenog sud prvog stupnja u cijelosti odbija postavljeni tužbeni zahtjev, kako za objavu isprike tako i za isplatu pravične novčane naknade.

U pravnoj ocjeni predmetnog spora valja imati u vidu odredbe ZM, i to: prije svega odredbe čl.3. kojom je propisana sloboda medija i sloboda izražavanja, koja se odnosi, ne samo na one informacije koje se ne smatraju uvredljivima ili ne izazivaju nikakvu reakciju, već i na one koje vrijeđaju, šokiraju ili uznemiruju, i koja sloboda može biti ograničena samo kada je to i koliko je to nužno u demokratskom društvu što podrazumijeva odgovor na pitanja je li ograničenje te slobode prijeko društveno potrebno i je li razmjerno legitimnom cilju, ali i odredbe čl.7.st.1. i st.2., kojima je propisano da svaka osoba ima pravo na zaštitu privatnosti, dostojanstva, ugleda i časti (st.1.), i da osoba koja obavlja javnu službu ili dužnost ima pravo na zaštitu privatnosti, osim u slučajevima koji su u vezi s javnom službom ili dužnosti koju osoba obavlja, i naposljetku i odredbe koje reguliraju odgovornost nakladnika za štetu te pretpostavke oslobođenja od te odgovornosti (čl.21.), što predstavlja štetu za koju odgovara nakladnik i na koji se način ta šteta popravljiva (čl.22.). Odredbom čl.21. ZM je propisano da nakladnik koji informacijom objavljenom u mediju prouzroči drugome štetu dužan ju je naknaditi, izuzev u slučajevima propisanim ovim zakonom (st.1.), da nakladnik ne odgovara za štetu, između ostalih, i u slučajevima ako je informacija kojom je šteta učinjena vjerno izvješće s rasprave na sjednici tijela zakonodavne, izvršne ili sudbene vlasti, te tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili na javnom skupu ili je prenesena iz akta tijela zakonodavne, izvršne ili sudbene vlasti ili tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a njezin smisao nije promijenjen uredničkom obradom, i ako je utemeljena na točnim činjenicama ili na činjenicama za koje je autor imao osnovani razlog povjerovati da su točne i poduzeo je sve potrebne mjere za provjeru njihove točnosti, a postojalo je opravdano zanimanje javnosti za objavu te informacije i ako je postupano u dobroj vjeri (st.4.t.1. i t.3.).

Imajući u vidu sadržaj informacija koje je tužitelj okvalificirao kao štetne te zbog kojih potražuje naknadu štete u ovoj parnici, ali imajući u vidu i sadržaj cjelovitih članaka objavljenih u tužiteljevu mediju dana 24. i 25. srpnja 2018. godine čiji dio su i naprijed navedene sporne (štetne) informacije, imajući u vidu da je prije objave tih članaka tuženik zatražio i dobio očitovanje PU Vukovarko-srijemske te da se navedeni članci i u njima sadržane sporne informacije temelje na tom očitovanju te na onom što je sam tužitelj iznio na tiskovnoj konferenciji vezano za akt njegove suspenzije od obavljanja policijskih dužnosti, i imajući u vidu da se sporne informacije tiču tužitelja kao javnog djelatnika (službena policijska osoba) te da sve izneseno u spornim informacijama se ne tiče privatnog života tužitelja već isključivo njegova rada kao policijskog službenika a vezano za istrage ratnih zločina u Domovinskom ratu – to onda i prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda ne postoje pretpostavke odštetne odgovornosti za objavu naprijed navedenih informacija, sve to u smislu naprijed citiranih odredbi ZM.

Naime, u skladu sa već naprijed izloženim sloboda medija i sloboda izražavanja, kao jedan od temelja svakog demokratskog društva, nije apsolutna (bez određenih ograničenja) jer je suprotstavljena, također jednom od temeljnih ustavnih prava – pravu na zaštitu privatnog života (zaštita privatnosti), časti, ugleda i dostojanstva. Sloboda izražavanja mora počivati na postupanju novinara u dobroj vjeri i na postupanju u skladu s novinarskom etikom i ne smije prekoračiti određene granice posebno kada se tiče zaštite ugleda i prava drugih. U ocjeni da li su objavom neke informacije u mediju prijeđene navedene granice, odnosno da li su njima povrijeđena prava ili ugled neke osobe, treba uvijek vagati sve relevantne čimbenike koji se odnose na obje zaštićene vrijednosti – kako na, s jedne strane, prava na slobodu izražavanja, tako i s druge strane na prava na zaštitu privatnosti, ugleda i časti. Međutim, pri tome treba imati u vidu i to da su ograničenja prava na slobodu izražavanja manja kada je riječ o iznošenju informacija o nekoj javnoj temi za koju postoji poseban interes javnosti, ili kada je riječ o iznošenju informacija o nekoj javnoj osobi te o informacijama koje se niču njenog privatnog života već posla (javne službe) koji obavlja kao javna osoba.

Iz sadržaja cjelovitih članaka, a onda i spornih informacija koje su dijelovi tih članaka, objavljenih u medijima tuženika 24. i 25. srpnja 2018. godine, izvjesno proizlazi da se objavljene informacije odnose na tužitelja – ali ne na njegov privatni ili obiteljski život, već se tiču isključivo njegove službe – poslova koje je obavljao kao policijski službenik (djelatnik PU Vukovarsko-srijemske), kao dio istražiteljskog tima angažiranog na istraživanju ratnih zločina na području Vukovara tijekom Domovinskog rata devedesetih godina prošlog stoljeća. Dakle, ne samo da je riječ o informacijama koje se tiču javne državne službe tužitelja, već je riječ i o informacijama koje se tiču materije (ratni zločini u Domovinskom ratu) za koju nedvojbeno postoji veliko zanimanje i interes javnosti. U navedenim spornim člancima njihov autor ne iznosi tvrdnje o tome da je tužitelj počinio određenu povredu službene dužnosti ili da je počinio neko kazneno djelo – u njima se ne iznosi tvrdnja da je tužitelj doista krivotvorio službenu zabilješku o poduzetoj radnji koju stvarno nije poduzeo, već je njihova suština (bit) da se javnosti samo prenese informacija o aktima nadležnih tijela policije kojima je tužitelj udaljen iz službe kao i o razlozima na kojima se taj akt udaljenja temelji. Slijedom navedenog ne mogu se prihvatiti niti u žalbi iznesene tvrdnje tužitelja o negativnom kontekstu (optužujući i osuđujući) objavljenih informacija te da se njima vrijeđa jedno od temeljnih načela da je svako nevin dok se protivno ne utvrdi pravomoćnom sudskom odlukom.

Dakle, polazeći od toga da se sporne informacije ne tiču privatnog ili obiteljskog života tužitelja već se tiču njegove državne policijske službe, i da je riječ o informacijama koje se tiču materije (ratni zločini u Domovinskom ratu) za koju nedvojbeno postoji izuzetno zanimanje javnosti, jer javnost izuzetno zanima što su nadležna državna tijela (policija, tužiteljstvo, sudovi) učinila na tom području ili što nisu učinila a mogla su ili morala učiniti, što znači da ju zanima i svaki eventualni propust ili nezakovitost u postupanju državnih zaposlenika angažiranih u istraživanju ratnih zločina, tada je pravilan i zaključak suda pravog stupnja da u konkretnom slučaju objavljene informacije o odluci ravnateljstva policije o suspenziji tužitelja od obavljanja službe na navedenim poslovima te razlozima na kojima se temelji ta odluka o suspenziji, nisu po svojoj prirodi takve koje bi dovodile do povrede prava osobnosti tužitelja na čast, ugled i dostojanstvo te koje bi, u smislu odredbe čl.21. ZM. predstavljale temelj tuženikove odgovornosti za štetu tužitelju.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-630/19-2, od 04. IX. 2019.

OBVEZNO OSIGURANJE – OSIGURANJE VLASNIKA ODNOSNO KORISNIKA MOTORNIH VOZILA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE TREĆIM OSOBAMA

Osigurani slučaj – prometna nezgoda na parkiralištu poslovnog dvorišta

(čl.22.st.3. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu – "Narodne novine" br. 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14 u svezi čl.2.st.1.t.9. Zakona o sigurnosti prometa na cestama – "Narodne novine" br. 67/08, 48/10, 80/13, 158/13, 92/14, 64/15 i 108/17)

Poslovno dvorište sa parkiralištem te uređenom regulacijom smjera kretanja vozila korisnika parkirališta predstavlja drugu površinu na kojoj se odvija promet većeg broja raznih korisnika (nerazvrstana cesta) pa su ugovorom o osiguranju vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti pokriveni i štete iz prometne nezgode nastale uporabom motornog vozila na navedenoj površini.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je tuženik otklonio namiriti štetu nastalu na dvorišnom prostoru tvrtke koji nije javna površina na kojoj se odvija promet, i da je vještačenjem utvrđeno da se radi o poslovnoj zgradi i dvorištu u vlasništvu G.S. koje dvorište je uređeno kao parkiralište za dvadesetak vozila označenih vodoravnom signalizacijom i smjerom kretanja za potrebe više poslovnih subjekata (G.S., T.S. iB.), poslovnih partnera i vozila dostave, a ulaz dopušta djelatnik na postavljenoj rampi, dakle da se u dvorištu odvija promet vozila.

Na temelju prednjih utvrđenja i primjenom čl. 1. st. 1. Zakona o sigurnosti prometa na cestama (Narodne novine broj 67/08, 48/10, 80/13, 158/13, 92/14, 64/15 i 108/17 – dalje: ZSPC), koji određuje promet na cesti, čl. 82. st.1. Zakona o osiguranju o obvezi sklapanja ugovora o osiguranju od odgovornosti za štetu nastalu uporabom motornog vozila te čl. 22. st. 3. i čl. 82. st. 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu koji uređuju odgovornost za štetu, sud zaključuje da predmetni štetni događaj nije pokriven ugovorenim osiguranjem i odbija tužbeni zahtjev kao neosnovan.

Osnovano tužitelj prigovara pogrešnoj primjeni materijalnog prava iz čl. 2. st. 1. točka 6. Zakona o cestama (Narodne novine broj 84/11, 18/13, 22/13, 54/13, 148/13 i 92/14, u daljnjem tekstu: ZC) kada prvostupanjski sud zaključuje da dvorište koje dijele i koriste tvrtke G.S., STV i S. r., a na kojem se parkiraju vozila zaposlenika, ne predstavlja nerazvrstanu cestu.

Prema odredbi čl. 2. st. 1. točka 9. ZSPC-a nerazvrstana cesta je ona površina koja se koristi za promet po bilo kojoj osnovi i koja je dostupna većem broju raznih korisnika (seoski, poljski i šumski putovi, putovi po nasipima za obranu od poplava, pristupne ceste i prostori parkirališta, benzinskih crpki i sl.).Odredbom čl. 22. st. 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine broj 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14) je propisana obveza vlasnika vozila sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti trećim osobama, između ostaloga i zbog uništenja ili oštećenja stvari. Odredbom čl.22. st. 3. istoga Zakona je pak određeno da su ugovorom o osiguranju iz st. 1. toga članka pokriveni štete nastale od vozila koja se kreću javnim cestama i ostalim površinama na kojima se odvija promet, a koja podliježu obvezi registracije te po propisima o registraciji moraju imati prometnu dozvolu.

Prema shvaćanju ovoga suda parkiralište na kojem je došlo do prometne nesreće je površina na kojoj se odvija promet i tuženik je pasivno legitimiran u ovom sporu. Pogrešno dakle sud zaključuje da odgovornost tuženika postoji samo za štete nastale na javnim i

nerazvrstanim cestama, a utvrdio je da se radi o parkiralištu na kojem su označena parkirna mjesta i smjer kretanja te se na istom odvija promet više vozila.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1182/17-4, od 29. VIII. 2019.

III. N A S L J E D N O P R A V O

NASLJEDIVANJE NA TEMELJU ZAKONA – NUŽNI NASLJEDNICI – ISKLJUČENJE NUŽNIH NASLJEDNIKA IZ NASLJEDSTVA

O načinu isključenja nužnog nasljednika

(čl.86. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)

Nužnog nasljednike može iz nasljedstva isključiti samo ostavitelj u oporuci jasno izraženom voljom i navođenjem za to nekog zakonom predviđenog razloga – no kada ostavitelj to nije učinio, to ne može učiniti drugi nasljednik niti to može učiniti sud donošenjem na njegov zahtjev takve konstitutivne odluke, pa stoga u tom slučaju nema ni mjesta prekidanju ostavinskog postupka niti upućivanju nasljednika na pokretanje navedene parnice protiv nužnog nasljednika.

„Sud prvog stupnja zahtjev tužitelja konstitutivne naravi da se tužena isključuje iz nasljedstva iza smrti pokojnog ostavitelja A. P. odbija kao neosnovan, jer polazeći od odredbi čl.85.st.1. i čl.86. Zakona o nasljeđivanju (NN broj 48/03, 163/03, 35/05, 127/13 i 22/15 – u daljnjem tekstu: ZN) zaključuje da je samo ostavitelj ovlašten oporukom nekog od nužnih nasljednika isključiti iz nasljedstva navođenjem razloga za isključenje, slijedom čega tužitelji u predmetnoj parnici, na koju su upućeni od strane ostavinskog suda, nisu bili legitimirani postaviti navedeni konstitutivni zahtjev, već samo zahtjev na utvrđenje o opravdanosti razloga za isključenje navedenih u oporuci – a tužitelji takav zahtjev nisu postavili.

Nisu ostvareni žalbeni razlozi iz odredbi čl.355. i čl.356. ZPP-a, jer je sud prvog stupnja u provedenom postupku pravilno utvrdio sve važne činjenice i na njih je pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio navedeni tužbeni zahtjev.

Materija isključenja nužnih nasljednika iz nasljedstva regulirana je odredbama čl.85. i čl.86. ZN-a. Navedenom odredbom čl.85. propisani su razlozi za isključenje nužnog nasljednika iz nasljedstva – tj. u st.1. je propisano da oporučitelj može isključiti iz nasljedstva nasljednika koji ima pravo na nužni dio: ako se on povredom neke zakonske ili moralne obveze koja proizlazi iz njegova obiteljskog odnosa s ostaviteljem teže ogriješio prema ostavitelju; ako je namjerno počinio neko teže kazneno djelo prema njemu ili njegovu bračnom drugu, djetetu ili roditelju; ako je počinio kazneno djelo protiv Republike Hrvatske ili vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom; i ako se odao neradu ili nepoštenu život. Odredbom čl.86. je pak propisano da oporučitelj koji želi isključiti nekog nasljednika mora to očitovati u oporuci na izričit način i navesti razlog za isključenje (st.1.); da razlog za isključenje mora postojati u vrijeme oporučivanja (st.2.); i da u slučaju spora o opravdanosti isključenja teret dokaza da je isključenje opravdano leži na onome koji se na isključenje poziva (st.3.).

Prema tome, polazeći od naprijed navedenih zakonskih odredbi potpuno je ispravan stav suda prvog stupnja izražen u pobijanoj presudi, kojem tužitelji neutemeljeno žalbom prigovaraju – da nekog od nužnih nasljednika može iz nasljedstva isključiti samo oporučitelj, to ne mogu učiniti nasljednici niti to oni mogu zahtijevati od suda donošenjem konstitutivne presude o isključenju. Dakle, u oporuci oporučitelj mora izričito navesti da nekog od nužnih nasljednika isključuje iz nasljedstva i mora u oporuci navesti razloge za to, odnosno zbog čega to čini, s tim da to mogu biti samo razlozi koji se mogu podvesti pod jedan od razloga iz odredbe čl.85.st.1.t.1. do t.4. ZN-a. Ono glede čega bi se vezano za isključenje nekog nasljednika iz

nasljedstva mogao voditi spor između nasljednika, je pitanje opravdanosti razloga koje je oporučitelj u oporuci naveo kao razlog za isključenje – no pretpostavka za vođenje takvog spora je to da je to oporučitelj u oporuci i učinio.

Nije sporno da je oporučitelj A. P. sačinio dvije oporuke. Prvo je sačinio oporuku pred svjedocima (list 8-9) dana 31. listopada 2013. godine, iz koje ne proizlazi da oporučitelj u smislu odredbe čl.85.st.1. i čl.86. ZN-a isključuje iz nasljedstva bilo koga od svojih zakonskih nasljednika – pa niti tuženu, niti je u njoj naveo i jedan od razloga za isključenje u smislu navedene odredbe čl.85. ZN-a. Iz te oporuke proizlazi da u njoj oporučitelj navodi samo to da je njegova kćerka D. K. (tužena) namirena u svojem nužnom dijelu te navodi i čime je to namirena u tom dijelu, a što sve nema nikakve veze sa isključenjem iz nasljedstva u smislu odredbe čl.85. ZN-a. Drugu oporuku oporučitelj je sačinio kao vlastoručnu (list 7) dana 02. svibnja 2016. godine, u kojoj također ni jednom riječju ne spominje isključenje iz nasljedstva bilo koga od svojih zakonskih nasljednika niti navodi razloge za to. Prema tome, polazeći od nespornog sadržaja oporuka koje je za svoga života sačinio oporučitelj A. K., i polazeći od naprijed navedenih odredbi čl.85. i čl.86. ZN-a, potpuno je izvjesno da ostavinski sud nije ni imao pravnog utemeljenja upućivati bilo kojeg od nasljednika, pa ni tužitelje, na pokretanje i vođenje parnice protiv tužene radi njenog isključenja iz nasljedstva. Okolnost da je ostavinski sud, unatoč naprijed navedenom, pogrešno (nepotrebno) tužitelje uputio na pokretanje predmetne parnice, i da su oni tu parnicu i pokrenuli postavljanjem konstitutivnog zahtjeva, ne stvara parničnom sudu u navedenoj situaciji obvezu prihvatanja takvog tužbenog zahtjeva.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-469/18-3, od 10. VII. 2019.

POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA – POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU – NADLEŽNOST ZA PROVOĐENJE OSTAVINSKOG POSTUPKA

Kada je ostavitelj strani državljanin - državljanin druge države članice Europske unije

(čl.177. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 48/03, 163/03, 35/05, 127/13 i 33/15 i čl.3. Zakona o provedbi Uredbe (EU) br.650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 04. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i uspostavi europske potvrde o nasljeđivanju – "Narodne novine" br.152/14)

Kada je smrt ostavitelja državljanina druge države članice Europske unije (Kraljevine Belgije) nastupila nakon 17. kolovoza 2015. godine, nadležnost suda za provedbu ostavinskog postupka te za određivanje mjerodavnog prava prosuđuje se primjenom mjerodavnih odredbi o uobičajenom boravištu Uredbe (EU) br.650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 04. srpnja 2012. godine, koje ima jaču pravnu snagu u odnosu na domaće pravo (Zakon o nasljeđivanju, Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima, Zakon o međunarodnom privatnom pravu).

„Osnovano žalitelj prigovara da je počinjena povreda odredaba postupka iz čl. 354. st. 1. ZPP-a u vezi čl. 177. Zakona o nasljeđivanju (NN br. 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19 – dalje: ZN). Ovo stoga što je prvostupanjski sud pogrešno zaključio da nasljednik i žalitelj prigovara mjesnoj nadležnosti suda, jer uvidom u spis se utvrđuje da žalitelj prigovara

nadležnosti suda Republike Hrvatske jer tvrdi da je ostavitelj u vrijeme smrti imao prebivalište u Kraljevini Belgiji kao i da je državljanin Kraljevine Belgije u koju svrhu je priložio i isprave.

Kraj činjenice da je prema evidencijama nadležnog tijela Republike Hrvatske ostavitelj u vrijeme smrti imao državljanstvo Republike Hrvatske i prebivalište u Splitu kao i da je nasljednik to osporio prilažući isprave kojima dokazuje državljanstvo i prebivalište u Kraljevini Belgiji, prvostupanjski sud je dužan utvrditi odlučne činjenice za donošenje pravilne odluke o prigovoru nasljednika. Pravilno žalitelj ističe da se na sve preminule nakon 17.kolovoza 2015. primjenjuje pravo nasljeđivanja države članice Europske unije u kojoj je preminuli imao uobičajeno boravište i glavno prebivalište. Budući je ostavitelj preminuo 11.srpnja 2016. povodom prigovora nasljednika valja primijeniti Uredbu (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i vijeća od 4.srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju (Službeni list Europske unije broj L 291/17 i Narodne novine broj 152/14 – u daljnjem tekstu: Uredba br. 650/2012) koja ima jaču snagu u odnosu na Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (NN broj 53/91 i 88/01) koji bi se mogao primijeniti prema vremenu smrti ostavitelja. Naime, stupanjem na snagu Zakona o međunarodnom privatnom pravu (NN broj 101/17) 29.siječnja 2019. se prema čl. 78. toga Zakona na pravne odnose nastale od dana stupanja na snagu ovog Zakona i na postupke pokrenute prije stupanja na snagu ovog Zakona ne primjenjuje ovaj Zakon.

Prema Uredbi br. 650/2012 za utvrđivanje nadležnosti i mjerodavnog prava za nasljeđivanje je mjerodavno uobičajeno boravište u vrijeme smrti ostavitelja, a što će utvrditi sud u nastavku postupka na temelju priloženih isprava ukupno ocjenjujući životne okolnosti ostavitelja tijekom njegovog života i u vrijeme smrti, imajući posebno u vidu i trajanje, stalnost prisutnosti ostavitelja u određenoj državi članici te uvjete i razloge takve prisutnosti. Potrebno je ispitati nije li ostavitelj za života izabrao pravo države članice čiji je državljanin ili se pak radi o isključivoj nadležnosti određenog suda države članice za odlučivanje u ovom postupku.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-392/18-2, od 129. VIII. 2019.

POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU – UČINAK PRAVOMOĆNOSTI RJEŠENJA O NASLJEĐIVANJU I ZAPISU

Tražbina s osnova bračne stečevine – nasljednikova pravnog slijednika (supružnika)

(čl.231. Zakona o nasljeđivanju – "Narodne novine" br. 52/71, 47/78 i 56/00)

Rješenje o nasljeđivanju proizvodi pravne učinke pravomoćnosti prema nasljedniku koji je sudjelovao u ostavinskom postupku – ne i prema bračnom supružniku tog nasljednika koji nije sudjelovao u tom ostavinskom postupku, a glede njegova zahtjeva postavljenog u parnici za utvrđenje prava vlasništva temeljem njegova osobnog doprinosa u stjecanju bračne stečevine sa navedenim zakonskim nasljednikom.

„Predmet spora u ovoj parnici je utvrđenje da je tužiteljica vlasnica realnog dijela čest.zem.25/1 k. o. S. površine 110 m², a navedeni tužbeni zahtjev tužiteljica je temeljila na

tvrdnjama da je cijela čestica 25/1, zajedno sa novom kućom sagrađenom na toj čestici, njeno vlasništvo jer predstavlja bračnu stečevinu nje i njenog pokojnog supruga M.K. (brat tuženika).

U postupku pred prvostupanjskim sudom nije bilo sporno da je čestica 25/1 bila predmet raspravljanja u ostavinskom postupku iza pokojnog ostavitelja S.K. (otac tuženika i supruga tužiteljice), da je u tom postupku donesenim rješenjem o nasljeđivanju broj O-1005/86 od 05. svibnja 1987. godine navedena nekretnina utvrđena kao ostavinska imovina ostavitelja te da je uručena u nasljedstvo tuženiku i pokojnom K.M. svakome u ½ dijela, da je navedeno rješenje o nasljeđivanju steklo svojstvo pravomoćnosti, i da je u tom postupku kao stranka (nasljednik) sudjelovao pokojni M.K., – suprug tužiteljice te da on u navedenom ostavinskom postupku nije postavljao zahtjev za izdvajanje predmetne nekretnine iz ostavinske imovine ostavitelja. Polazeći od naprijed navedenih nespornih činjenica, sud prvog stupnja postavljeni tužbeni zahtjev tužiteljice ocjenjuje neosnovanim pozivom na odredbu čl. 231. Zakona o nasljeđivanju (NN broj 52/71, 47/78 i 56/00 – u daljnjem tekstu: ZN), koji se u konkretnom slučaju primjenjuje temeljem odredbe čl. 253. Zakona o nasljeđivanju (NN broj 48/03, 163/03, 35/05), a kojom odredbom je propisano da pravomoćno rješenje o nasljeđivanju ili zapisu veže stranke koje su učestvovala u postupku ostavinske rasprave, ukoliko im nije priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici – a u konkretnom slučaju tužiteljica, čiji je prednik sudjelovao u ostavinskom postupku, nije niti tvrdila niti dokazivala da je istom priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruje u parnici u smislu odredbe čl. 231. ZN, niti to proizlazi iz navedenog rješenja o nasljeđivanju. Stoga, po ocjeni suda prvog stupnja, tužiteljica na koju se protežu pravni učinci pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju, više nije ovlaštena u parnici tražiti utvrđenje prava vlasništva na predmetnoj nekretnini pa postavljeni tužbeni zahtjev odbija u cijelosti kao neosnovan.

Osnovano tužiteljica u žalbama ukazuje na postojanje žalbenog razloga pogrešne primjene materijalnog prava jer je sud prvog stupnja pravilno tumačio odredbu čl.231. ZN-a kao i njene pravne dosege, no pri njenoj primjeni na konkretni slučaj je ispustio iz vida slijedeće bitne činjenice koje čine činjeničnu osnovu postavljenog tužbenog zahtjeva kojom je parnični sud uvijek vezan. Iz činjeničnog supstrata tužbe proizlazi da tužiteljica glede čest.zem.25/1 k.o. S. iznosi tvrdnju da se na navedenoj čestici nalazi sagrađena nova kuća, i da su tu kuću gradili ona i njen pokojni suprug M.K. – tj. da se radi o njihovoj bračnoj stečevini. Dakle, ona traži utvrđenje svoga vlasništva na nekretnini temeljem svoga osobnog sudjelovanja u stjecanju navedene imovine. Nadalje, nije sporno da tužiteljica nije nasljednica (ni zakonska ni oporučna) pokojnog S.K. (otac tuženika i njenog pokojnog supruga), i da ona s obzirom na to nije ni bila stranka u ostavinskom postupku vođenom u spisu O-1005/86, dakle nije sudjelovala u tom postupku. Slijedom toga na nju se doneseno pravomoćno rješenje o nasljeđivanju ne odnosi, odnosno ne proizvodi pravne učinke o kojima govori odredba čl.231. ZN-a, i to u pogledu onog dijela imovine (nekretnine) koja je predmet njenog osobnog stjecanja (samostalnog ili zajedno sa nekim drugim – suprugom kao nasljednikom), a upravo glede takve imovine je u predmetnoj parnici i postavljen tužbeni zahtjev koji je odbijen pobijanom presudom. Istina tužiteljica je pravni slijednik M.K. – zakonskog nasljednika pokojnog S.K., prema kojem navedeno rješenje o nasljeđivanju proizvodi pravne učinke iz odredbe čl.231. ZN-a, pa bi slijedom toga i ona kao njegov pravni slijednik bila vezana učincima pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju, ali ne u pogledu one imovine koja je rezultat njenog osobnog stjecanja, već samo glede imovine njenog pravnog prednika (supruga M.K.) u pogledu koje je on propustio isticati da ista ne čini ostavinsku imovinu ostavitelja.

Prema tome, protivno stavu suda prvog stupnja, tužiteljica je neovisno o postojanju pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju O-1005/86, ovlaštena tražiti utvrđenje prava vlasništva na predmetnim nekretninama s osnova svoga sudjelovanja u stjecanju bračne stečevine sa

pokojnim suprugom kao zakonskim nasljednikom pokojnog S.K., pa je stoga bilo potrebno raspraviti sve sporne činjenice koje proizlaze iz podnesene tužbe i tuženikovog protivljenja toj tužbi.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-513/18-2, od 09. V. 2019.

IV. GRADANSKO PROCESNO PRAVO

PARNIČNI POSTUPAK

OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU – VRIJEDNOST PREDMETA SPORA – UTVRĐIVANJE VRIJEDNOSTI PREDMETA SPORA

Propust suda odlučiti o prigovoru naznačenoj vrijednosti predmeta spora

(čl.40.st.3. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br.53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 57/11, 25/13 i 89/14)

Kada na pripremnom ročištu, odnosno na ročištu za glavnu raspravu prije upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari, propusti odlučiti o tužnikovom prigovoru vrijednosti predmeta spora, sud o tom prigovoru nije ovlašten odlučivati u kasnijoj fazi postupka unatoč činjenici da je navedeni prigovor podnesen pravovremeno – pa je u tom slučaju mjerodavna vrijednost spora koja je u tužbi naznačena.

„Pobijano rješenje sud prvog stupnja donosi pozivom na primjenu odredbe čl.40.st.3.Zakona o parničnom postupku (NN br.53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 57/11, 25/13 i 89/14 – dalje: ZPP), i to povodom prigovora tuženih na u tužbi naznačenu vrijednost spora, i nakon što je u ovom predmetu proveden postupak te u njemu donesena pravomoćna odluka o predmetu spora.

Iz stanja spisa proizlazi da je u ovom predmetu riječ o vlasničkom sporu u kojem je postavljen nenovčani tužbeni zahtjev, i da je tužiteljica u već podnesenoj tužbi (list 1) vrijednost predmeta spora naznačila iznosom od 300.000,00 kuna. Isto tako iz stanja spisa proizlazi da su tuženi u pismenom odgovoru na tužbu (list 25) prigovorili visini naznačene vrijednosti predmeta spora – tj. ustvrdili su da je vrijednost predmeta spora naznačena u previsokom iznosu. Konačno iz stanja spisa proizlazi da o navedenom prigovoru tuženih sud nije odlučio na pripremnom ročištu održanom 11. studenog 2015. godine (list 67-68) na kojem je zaključen prethodni postupak, niti je o njemu odlučivao na nekom od ročišta za glavnu raspravu, niti su tuženi tražili da sud donese odluku o njihovom prigovoru.

Odredbom čl.40.st.2. ZPP-a, u sadržaju važećem u vrijeme započinjanja predmetne parnice, bilo je propisano da u drugim slučajevima, kad se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčanu svotu, da je mjerodavna vrijednost predmeta spora koju je tužitelj u tužbi naznačio. Odredbom st.3. toga članka i zakon je pak propisano da ako je u slučaju iz stavka 2. ovoga članka tužitelj vrijednost predmeta spora očito suviše visoko ili suviše nisko naznačio, tako da se postavlja pitanje stvarne nadležnosti, sastava suda, vrste postupka, prava na izjavljivanje revizije, ovlaštenja na zastupanje ili prava na naknadu troškova postupka, da će sud po službenoj dužnosti ili na prigovor tuženika, najkasnije na pripremnom ročištu, ili ako ono nije održano onda na ročištu za glavnu raspravu prije nego što se tuženik upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, brzo i na prikladan način provjeriti točnost naznačene vrijednosti te rješenjem protiv kojega nije dopuštena posebna žalba odrediti vrijednost predmeta spora.

Polazeći od naprijed navedene odredbe te od naprijed navedenih nespornih činjenica, prema shvaćanju ovog drugostupanjskog suda, nakon okončanog pripremnog ročišta, odnosno nakon prvog ročišta za glavnu raspravu nakon što se je tuženik upustio u raspravljanje, sud više nije ovlašten, niti po službenoj dužnosti niti po prigovoru tuženika, provjeravati točnost

naznačene vrijednosti predmeta spora. Stoga, u situaciji u kojoj je tuženik prigovorio (bilo da je previsoko naznačena bilo da je prenisko naznačena) po tužitelju naznačenoj vrijednosti predmeta spora, a sud je o tom prigovoru propustio donijeti odluku do okončanja pripremnog ročišta odnosno do upuštanja tuženika u raspravljanje na prvom ročištu za glavnu raspravu, ima se uzeti da vrijednost predmeta spora predstavlja onaj iznos koji je naznačen u tužbi.

U konkretnom slučaju, kada su tuženi već u pismenom odgovoru na tužbu prigovorili vrijednosti predmeta spora koju je u tužbi naznačila tužiteljica, tada su oni bili dužni na održanom pripremnom ročištu do zaključenja prethodnog postupka, zahtijevati od suda da on o navedenom prigovoru donese odluku, tj. da donese raspravno rješenje protiv kojeg ne bi bili ovlašteni izjavljivati posebnu žalbu, ali bi ju mogli pobijati žalbom protiv odluke o glavnoj stvari. Kako su tuženi navedeno propustili učiniti u tužbi naznačena vrijednost predmeta spora se je ustalila i nju više nije moguće mijenjati, pa je pobijano rješenje, koje sud prvog stupnja donosi nakon završenog raspravljanja, doneseno uz pogrešnu primjenu materijalnog prava.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-447/19-2, od 19. VIII. 2019.

MJESNA NADLEŽNOST – POSEBNA MJESNA NADLEŽNOST – MJESNA NADLEŽNOST ZA POJEDINE VRSTE SPOROVA – NADLEŽNOST U SPOROVIMA ZA NAKNADU ŠTETE

U regresnoj parnici osiguratelja protiv osiguranika

(čl.52.st.1. i st.3. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 57/11, 25/13 i 89/14)

Mjesna nadležnost za odlučivanje o regresnom zahtjevu osiguratelja protiv njegova osiguranika prosuđuje se primjenom istih okolnosti (mjesto prebivalište štetnika, mjesto počinjenja štetne radnje, mjesto nastupa štetnih posljedica oštećenog) temeljem kojih se prosuđuje i mjesna nadležnost suda u odštetnoj parnici – a mjesto sjedišta banke osiguratelja, koji je oštećenom isplatio štetu koju je prouzročio njegov osiguranik, ne čini jednu od navedenih relevantnih okolnosti, pa je i irelevantno za ocjenu mjesne nadležnosti suda u navedenoj regresnoj parnici.

„Prigovor mjesne nenadležnosti prvostupanjski sud je pobijanom presudom otklonio pozivom na primjenu odredbe čl. 52.st.1. i st 3. Zakona o parničnom postupku (NN broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 57/11, 25/13 i 89/14 – dalje: ZPP), jer je na temelju dokumentacije postojeće u spisu utvrdio da je tužitelj oštećenima isplatio štetu sa računa banke koja se nalazi u Zagrebu, čime je učinio bitnu povredu postupka iz odredbe čl. 354.st.2.t.3. ZPP-a.

Naime, nije sporno da predmetna parnica predstavlja regresnu parnicu, koju je tužitelj, kao osiguratelj, pokrenuo protiv tuženika kao svoga osiguranika, i to nakon što je umjesto njega isplatio oštećenima naknadu štete koju je prouzročio tuženik u prometnoj nezgodi vozilom koje je bilo osigurano kod tužitelja.

Odredbom čl. 52. st. 1. ZPP-a je propisano da je za suđenje u sporovima o izvan ugovornoj odgovornosti za štetu, osim suda opće mjesne nadležnosti, nadležan i sud na čijem je području štetna radnja počinjena ili sud na čijem je području štetna posljedica nastupila, a odredbom st. 3. toga članka, da se odredba stavka 1. ovog članka primjenjuje i u sporovima o regresnim zahtjevima po osnovi naknade štete protiv regresnih dužnika. Prema tome, polazeći

od navedenih odredbi i u regresnoj parnici koju osiguratelj pokreće protiv svoga osiguranika temeljem odredbi Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN broj 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14 - dalje: ZOOP), mjesno je nadležan isti onaj sud koji je nadležan odlučivati i u parnici za naknadu štete prouzročene u prometnoj nezgodi koju je skrivio osiguratelj (tužitelj) osiguranik (tuženik), vođenoj bilo protiv štetnika, bilo protiv njegova osiguratelje ili protiv oboje – a to je ili sud opće mjesne nadležnosti za tuženika (štetnika), ili sud na čijem je području štetna radnja počinjena (mjesto nastanka prometne nezgode), ili sud na čijem području je štetna posljedica nastupila (mjesto nastupa štete za oštećene u prometnoj nezgodi).

Iz stanja predmetnog spisa proizlazi da tuženik ima adresu prebivalište u P., iz čega bi onda proizlazilo da bi sud opće mjesne nadležnosti za tuženika bio Općinski sud u P.. Iz spisa Općinskog suda u P. K-44/06 proizlazi da se je prometna nezgoda, u svezi sa kojom je nastala regresna tražbina, dogodila u mjestu B., Grad P., iz čega bi proizlazilo da bi, prema mjestu nastanka štetne radnje, mjesno nadležan sud u predmetnoj parnici bio Općinski sud u P.. Konačno, iz spisa Općinskog suda u P. broj P-106/16 proizlazi da je u prometnoj nezgodi u svezi koje je nastala regresna tražbina prema tuženiku smrtno stradao A.,M., i da su oštećeni iz navedene prometne nezgode bili njegova izvanbračna supruga i kćerka, i da navedeni oštećeni, koji su u toj odštetnoj parnici potraživali isplatu naknade neimovinske štete zbog smrti bliske osobe, imaju adresu prebivališta u mjestu T. koje se nalazi na području Općinskog suda u P.. Iz navedenog proizlazi da bi navedeni sud bio mjesno nadležan u predmetnoj parnici i prema kriteriju mjesta u kojem su nastupile štetne posljedice za oštećene osobe u prometnoj nezgodi koju je prouzročio tuženik.

Prema tome, iz naprijed navedenog potpuno izvjesno proizlazi da je, u smislu odredbe čl. 52. st.1. i st.3. ZPP-a, za ocjenu prigovora mjesne nenadležnosti potpuno irelevantna činjenica sjedišta banke tužitelja u kojoj on ima račun sa kojeg je izvršeno plaćanje naknade štete oštećenim osobama, i da u smislu navedenih odredbi Općinski građanski sud u Z. ni po kojem kriteriju ne bi bio mjesno nadležan za suđenje u ovoj regresnoj parnici, već da je to po izboru tužitelja (jer je riječ o izborivoj nadležnosti) jedan od navedena dva suda – Općinskog suda u P. i Općinskog suda u P..“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-319/19-2, od 22. X. 2019.

MJESNA NADLEŽNOST – SPORAZUM O MJESNOJ NADLEŽNOSTI

Nepoštenu ugovornu odredbu o mjesno nadležnom sudu

(čl.70. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 i čl.81. Zakona o zaštiti potrošača – "Narodne novine" br. 96/03 i 46/07)

Odredba ugovora (ugovor o kreditu) o određivanju mjesno nadležnog suda, koja je dio unaprijed formuliranog ugovora o kojoj se nije posebno pregovaralo, i kojom je između dva suda (mjesno nadležna) izabran onaj (Zagreb) prostorno i vremenski udaljeniji u odnosu na mjesto prebivališta (Osijek) korisnika kredita (potrošača), predstavlja nepoštenu a time i ništetnu ugovornu odredbu jer se njome korisniku kredita bitno otežava ostvarenje sudske zaštite njegovih prava iz zaključenog ugovora.

„Prvostupanjski sud pobijano rješenje donio je prema odredbi čl. 70. st. 2. Zakona o parničnom postupku (NN broj 148/11-pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 i 70/19 – dalje: ZPP), koja odredba propisuje da ako je zakonom određeno da su za suđenje u određenom sporu mjesno

nadležna dva suda ili više sudova, stranke se mogu sporazumjeti da im u prvom stupnju sudi jedan od tih sudova ili drugi stvarno nadležni sud, uz napomenu da su stranke klauzulom sadržanom u čl. 12. Ugovora o kreditu ugovorile mjesnu nadležnost suda mjesta sjedišta kreditora, a sjedište kreditora je u Z..

U žalbenim navodima tužiteljica ističe da je ugovorna odredba čl. 12. citiranog Ugovora nepoštena odredba Ugovora, pozivom na Direktivu vijeća broj 93/13 EEZ od 5. 4. 1993., koja je obvezujuća za Republiku Hrvatsku kao člana EU, i na odredbu čl.50.st.1.t.19. Zakona o zaštiti potrošača, koji navodi da bi bila nepoštena odredba ugovora kojom se ograničava ili otežava pravo potrošača da prava iz ugovora ostvari pred sudom.

Iako je točno da je između stranaka prema odredbi čl. 70. ZPP-a ugovorena nadležnost suda u mjestu sjedišta kreditora, dakle u Z., tužiteljica u svom podnesku od 16. 1. 2019., kao i žalbenim navodima, opravdano prigovara poštenosti takve odredbe ugovora. Naime, odredbom čl. 81. Zakona o zaštiti potrošača (NN broj 96/2003 – dalje: ZPP), koji je bio na snazi u vrijeme sklapanja ugovora, propisano je da ugovorna odredba u kojoj se nije pojedinačno pregovaralo, smatra se nepoštenom ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje značajnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača (st.1.). Stavkom 2. članka 81. ZPP-a propisano je da se smatra da se o pojedinoj ugovornoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo ako je ta odredba bila unaprijed formulirana od strane trgovca te zbog toga potrošač nije imao utjecaja na njezin sadržaj, poglavito ako se radi o odredbi unaprijed formuliranog standardnog ugovora trgovca. Ujedno i odredba čl. 49. Zakona o zaštiti potrošača (NN broj 41/14, 110/15 i 14/19 – dalje: ZPP) ima identičnu odredbu koja je na snazi, a navedeni Zakon sadrži odredbe koje su u skladu s aktom Europske unije i to Direktivom vijeća 93/13 EEZ od 5. travnja 1993., o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima. Navedena direktiva implementirana je u hrvatski pravni sustav i to dijelom u odredbama ZPP-a, a dijelom i u odredbama Zakona o obveznim odnosima i iz navedene Direktive u čl. 3. proizlazi da je ugovorna odredba u kojoj se nisu vodili pojedinačni pregovori nepoštena ako u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri, na štetu potrošača prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka proizašlih iz ugovora.

U konkretnom slučaju, analizirajući čl. 12. Ugovora o kreditu, vidljivo je da je navedena odredba sastavni dio tipskog ugovora tuženika, na čiji sadržaj tužiteljica nije imala utjecaj, te navedena odredba Ugovora uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, jer za ostvarenje svojih prava pred sudom tužiteljica koja ima prebivalište u O. mora putovati u Z., što stvara tužiteljici znatnije troškove s obzirom na cijenu putovanja, nasuprot tuženika koji ima sjedište u Z.. Stoga, pravna posljedica ove odredbe ugovora bi bila da je ista odredba ugovora nepoštena, odnosno ništetna, a prema odredbi čl. 82. ZPP/03 i čl. 50. st. 1. ZPP/14.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-759/19-4, od 30. IX. 2019.

ŽALBA PROTIV PRESUDE – RAZLOZI ZA ŽALBU – APSOLUTNO BITNE POVREDE - LITISPENDENCIJA

Utuzenje dijela iste štete o kojoj već teče parnica

(čl.354.st.2.t.9. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 57/11, 25/13 i 89/14)

Okolnost da je tužitelj u tekućoj parnici utužio manji iznos naknade štete od onog na koji bi imao pravo te da mu je u toj parnici nastupila procesna prekluzija (zaključen

prethodni postupak) za preinaku tužbe povećanjem tužbenog zahtjeva, ne predstavlja razlog zbog kojeg bi bilo dopušteno, uz parnicu koja između stranaka već teče, pokretanje i vođenje nove parnice u kojoj tužitelj utužuje dodatni iznos (razliku između već utužene štete i one na koju ima pravo) u kvalitativnom smislu iste štete – pa ako tužitelj to učini, a sud takvu tužbu ne odbaci zbog dvostruke litispendencije, on čini apsolutno bitnu povredu postupka iz odredbe čl.354.st.2.t.9. ZPP-a.

„Osnovano tuženik u žalbi ističe da je sud prvog stupnja, kada je prihvatio dio tužbenog zahtjeva preko iznosa od 10.200,00 kuna – tj. kada je prihvatio dio zahtjeva u iznosu od 6.202,50 kuna zajedno sa zakonskom zateznom kamatom, učinio bitnu povredu postupka iz odredbe čl. 354. st. 2. t. 9. ZPP-a, a kojom odredbom je propisano da navedena bitna povreda postoji, između ostalog, i onda kada je odlučeno o zahtjevu o kojemu između istih stranaka već teče parnica.

Kada se radi o bitnoj povredi postupka iz odredbe čl. 354. st. 2. t. 9. ZPP-a, treba imati u vidu i odredbu čl. 194. ZPP-a, kojom je propisano da parnica počinje teći dostavom tužbe tuženiku (st.1.), da u pogledu zahtjeva koji je stranka postavila u tijeku postupka parnica počinje teći od časa kad je o tom zahtjevu obaviještena protivna stranka (st.2.), da dok parnica teče da se ne može u pogledu istog zahtjeva pokrenuti nova parnica među istim strankama, a ako takva parnica bude pokrenuta da će sud tužbu odbaciti (st. 3.), i da će sud u tijeku cijelog postupka po službenoj dužnosti paziti teče li već druga parnica o istom zahtjevu među istim strankama (st. 4.).

Nije sporno da je tužitelj dana 29. veljače 2016. godine podnio tužbu prvostupanjskom sudu, zaprimljenu pod brojem Pn-122/2016, kojom je utužio naknadu imovinske štete nastale na njegovom osobnom vozilu marke Audi registarske oznake IM 851-AE u štetnom događaju koji se je zbio dana 09. studenoga 2015. godine, s tim da je tužitelj u tužbi naveo da navedenu štetu procjenjuje na iznos od 10.200,00 kuna pa je i postavio je tužbeni zahtjev za isplatu toga iznosa zajedno sa zakonskom zateznom kamatom. Nakon što je u navedenom predmetu zaključen prethodni postupak dana 21. travnja 2016. godine te provedeno prometno tehničko vještačenje kojim je utvrđena visina štete u iznosu od 19.440,00 kuna, tužitelj je istome sudu podnio novu tužbu dana 02. lipnja 2016. godine, zaprimljenu pod brojem Pn-290/2016, u kojoj je postavio zahtjev na isplatu iznosa od 9.240,00 kuna, i to kao razliku između iznosa (10.200,00 kuna) naknade štete utuženog u već pokrenutoj parnici Pn-122/2016 i vještačenjem utvrđenog iznosa (19.440,00 kuna) stvarno nastale štete. Konačno, nije sporno da je prvostupanjski sud parnicu u spisu predmeta Pn-290/2016, unatoč po tuženiku istaknutom prigovoru dvostruke litispendencije, temeljem odredbe čl.313. ZPP-a spojio sa predmetnom parnicom u spisu predmeta Pn-122/2016 radi zajedničkog raspravljanja i donošenja zajedničke odluke i o zahtjevu za isplatu iznosa od 10.200,00 kuna i o zahtjevu za isplatu iznosa od 9.240,00 kuna, odnosno u iznosu od 6.202,50 kuna nakon sniženja navedenog zahtjeva, a pobijanom presudom sud je i odlučio o tim zahtjevima i to tako da ih je u cijelosti prihvatio. Pri tome, istaknuti prigovor dvostruke litispendencije sud prvog stupnja otklanja bez navođenja za to valjanih razloga, obrazlažući to time što tužitelj, s obzirom na odredbu čl. 190. ZPP-a te zabranu preinake tužbe nakon zaključenja prethodnog postupka, nije imao mogućnost u tekućoj parnici povisiti tužbeni zahtjev.

Navedeno pravno shvaćanje prvostupanjskog suda nije pravilno jer za pravilnu ocjenu prigovora dvostruke litispendencije nije odlučno da li je tužitelju nastupila procesna prekluzija za preinaku tužbe povećanjem istaknutog tužbenog zahtjeva, već je odlučno da li između parnice (Pn-290/2016) u kojoj je navedeni prigovor istaknut, i već ranije pokrenute predmetne

parnice (Pn-122/2016), postoji subjektivni i objektivni identitet spora, odnosno da li je nova parnica pokrenuta o istom zahtjevu o kojem je već tekla parnica između istih stranaka.

Subjektivni identitet između parnice Pn-122/2016 i Pn-290/2016 nesporno postoji, a postoji i objektivni identitet – odnosno kasnija parnica (Pn-290/2016) pokrenuta je radi istog zahtjeva radi kojeg je već u tijeku bila parnica u predmetu Pn-122/2016. Naime, predmet spora u ranije pokrenutoj parnici Pn-122/2016 je tražbina naknade imovinske štete (totalna šteta) na osobnom vozilu u vlasništvu tužitelja, i to štete koja je nastala u štetnom događaju koji se je zbio dana 09. studenog 2015. godine, pri čemu je tužitelj u tužbi u tom predmetu ustvrdio da tu štetu procjenjuje na iznos od 10.200,00 kuna pa je tužbenim zahtjevom zatražio isplatu upravo toga iznosa. I u kasnije pokrenutoj parnici (Pn-290/2016), u kojoj je tuženik i istaknuo prigovor dvostruke litispendencije, tužitelj je postavio zahtjev za isplatu naknade imovinske štete – štete na njegovu osobnom vozilu (totalne štete) nastale u štetnom događaju koji se je zbio dana 09. studenog 2015. godine. Istina, u toj novoj parnici je postavljen zahtjev za isplatu drugog iznosa (9.240,00 kuna), koji nominalno nije identičan onom (10.200,00 kuna) istaknutom u parnici Pn-122/2016, no kvalitativno radi se o istom zahtjevu, jer je riječ o istoj šteti i o zahtjevu za naknadu iste štete – imovinske (totalne štete) na vozilu tužitelja iz istog štetnog događaja, s tim da je tužitelj prilikom pokretanja prve parnice u predmetu Pn-122/2016 pogrešno procijenio visinu te štete što je imalo za posljedicu da je utužio isplatu manjeg iznosa od onog kojeg je bio u mogućnosti utužiti. Stoga, navedena pogrešna procjena tužitelja te saznanje za to nakon nastupa procesne prekluzije za preinaku tužbe u pokrenutoj parnici, nije razlog koji bi opravdavao tužitelja da protiv istog tuženika, uz parnicu koja između stranaka već teče, pokreće novu parnicu radi ostvarenja neutužene razlike iste štete.

S obzirom na naprijed navedeno jasno je da je sud prvog stupnja, kada povodom tuženikova prigovora dvostruke litispendencije nije odbacio tužbu tužitelja podnesenu u spisu predmeta Pn-290/2016, i kada je tu parnicu spojio sa parnicom u predmetu Pn-122/2016 radi zajedničkog raspravljanja i zajedničkog odlučivanja, pogrešno primijenio naprijed citirane odredbe čl. 194. ZPP-a, a time je učinio i bitnu povredu postupka iz čl. 354. st.2. t.. 9. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1247/17-2, od 06. XII. 2018.

PRISTOJBE I TROŠARINE – PRISTOJBE - SUDSKE

Postupanje suda sa zahtjevom za povrat pristojbe

(čl.15.st.2. i st.3. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2015. godinu – "Narodne novine" br. 148/14 i 103/15)

Iako odlučivanje o povratu pogrešno ili više plaćene sudske pristojbe nije u nadležnosti suda koji vodi postupak u kojem je pristojba plaćena već u nadležnosti upravnog tijela (ministarstva), sud kojem je takav zahtjev podnesen nije ovlašten ga zbog nenadležnosti odbaciti već, zajedno sa svojim očitovanjem o njegovoj opravdanosti, proslijediti ga na odlučivanje nadležnom ministarstvu.

„Prvostupanjski sud pozivom na odredbu čl. 15. st. 2. alineja 2. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2015. godinu (NN broj 148/14., 103/15. – dalje: Zakon o izvršenju) odbacuje zahtjev 2. tužene za vraćanjem plaćene pristojbe za žalbu jer nalazi da nije nadležan za odlučivanje o tom zahtjevu, već da je o tome nadležno odlučiti Ministarstvo pravosuđa. Tom je zakonskom odredbom između ostalog propisano da rješenje o povratu

pogrešno ili više u proračun uplaćenih prihoda od sudskih pristojbi donosi Ministarstvo pravosuđa.

U pravu je prvostupanjski sud kada zauzima stajalište da u pogledu zahtjeva za vraćanje plaćene pristojbe valja primijeniti odredbe posebnog i kasnijeg propisa, to jest Zakona o izvršenju, a ne odredbu čl. 45. Zakona o sudskim pristojbama (NN broj 74/95., 57/96., 137/02., 26/03., 125/11., 112/12., 157/13., 110/15., dalje: ZSP) na koju se neosnovano u žalbi poziva žaliteljica. Međutim, prvostupanjski sud pritom ispušta iz vida sadržaj stavka 3. čl. 15. Zakona o izvršenju koji propisuje obvezu proračunskog korisnika, to jest u konkretnom slučaju prvostupanjskog suda, da Ministarstvu pravosuđa dostavi očitovanje o opravdanosti zahtjeva za povrat pogrešno ili više uplaćenih sredstava u proračun, iznos sredstava koja se vraćaju uplatitelju te dokumentaciju kojom to potkrjepljuje. U tom kontekstu prvostupanjski sud nije bio ovlašten odlučivati o zahtjevu žaliteljice, pa ni odbaciti ga, već je u skladu s odredbom čl. 15. st. 3. Zakona o izvršenju zahtjev žaliteljice za vraćanjem pristojbe zajedno sa svojim pisanim očitovanjem bio dužan proslijediti Ministarstvu pravosuđa na daljnji postupak i odlučivanje o tom zahtjevu.

Usljed propusta da primijeni odredbu čl. 15. st. 3. Zakona o izvršenju prvostupanjski je sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je odbacio zahtjev žaliteljice, pa je zbog svega prethodno navedenoga valjalo prihvatiti žalbu i ukinuti prvostupanjsko rješenje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1180/17-2, od 22. III. 2019.

OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

PROVEDBA OVRHE – NADLEŽNOST – STVARNA

Nadležnost za obustavu ovrhe

(čl.43.st.2. u svezi čl.72.st.2. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Nemogućnost provedbe ovrhe zbog toga što pokretnina (brod) nije pronađena u mjestu koje je navedeno u prijedlogu za ovrhu a ovrhovoditelj nije stavio prijedlog o daljnjem postupanju, pitanje je koje je nastalo u svezi sa provedbom ovrhe pa je stoga općinski sud, kao sud provedbe ovrhe određene rješenjem o ovrsi trgovačkog suda, bio nadležan donijeti rješenje o obustavi ovrhe u smislu odredbe čl.72.st.2. Ovršnog zakona.

„Neosnovana je i bez zakonskog uporišta žalbena tvrdnja da sud prvog stupnja kao sud provedbe ovrhe nije nadležan donijeti rješenje o obustavi ovrhe. Naime, odredbom čl. 43. st. 2. Ovršnog zakona (NN broj 112/12, 25/13 i 93/14 – dalje: OZ) propisano je kako je sud provedbe ovrhe ovlašten odlučivati o svim pitanjima koja se tiču provedbe ovršnog postupka te o svim pitanjima koja se jave u povodu provedbe ovršnog postupka o kojima se prema tom Zakonu odlučuje u tom postupku, kao i o zahtjevu za naknadu troškova postupka koji naknadno bude podnesen tijekom postupka (čl. 14. st. 6. OZ-a). To znači da je sud provedbe ovrhe ovlašten odlučivati o svim onim pitanjima o kojima bi inače odlučivao sud nadležan za određivanje ovrhe, što uključuje i rješenje o obustavi postupka kada se za to ispune zakonom propisane pretpostavke.

U pravu je žalitelj kako sud prvog stupnja nije izričito naveo iz kojih razloga obustavlja ovrhu, te da se pritom pozvao na odredbu čl. 72. st. 1. i 2. OZ-a, iako su tim stavcima propisani različiti razlozi iz kojih se ovrha obustavlja. No, time nije ostvarena bitna povreda odredaba postupka iz čl. 354.st.2.t.11. Zakona o parničnom postupku (NN broj 148/11-pročišćeni tekst, 25/13 i 89/14 – dalje: ZPP), koji se u ovršnom postupku primjenjuje na temelju čl. 21. st. 1. OZ-a, jer se pravilnost pobijanog rješenja može ispitati. Naime, iz utvrđenja prvostupanjskog suda potkrijepljena podacima spisa (službena bilješka sudskog ovršitelja od 30. lipnja 2016.) proizlazi da ovršnu radnju oduzimanja broda od ovršenika i njegovu predaju ovrhovoditelju nije bilo moguće provesti s obzirom na utvrđenje da se predmetni brod ne nalazi u Marini Frapa u Rogoznici kako je to navedeno u prijedlogu za ovrhu, te da ovrhovoditelj nije u skladu sa zaključkom od 25. travnja 2018. u određenom roku od 90 dana stavio prijedlog glede daljnjeg tijeka postupka, niti je tražio produljenje roka. Kraj takvog stanja stvari očito je kako se zbog nepostojanja podatka o tome gdje se predmetni brod doista nalazi ovrha predajom broda nije mogla provesti, pa je sud prvog stupnja unatoč tome što se pogrešno pozvao i na st. 1. čl. 72. OZ-a pravilno postupio kada je pozivom na odredbu čl. 72. st. 2. OZ-a obustavio ovršni postupak.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-646/19-2, od 30. X. 2019.

OVRHA – PROVEDBA OVRHE – NADLEŽNOST - STVARNA

Kada je tijekom postupka nad ovršenikom pokrenut stečaj ili postupak likvidacije

(čl.169.st.6. u svezi čl.441.st.1.Stečajnog zakona – "Narodne novine" br. 71/15 i104/17)

Kada je zabilježba ovrhe, kao prva ovršna radnja u ovrsi na nekretninama ovršenika pravne osobe, nad kojom je otvoren stečajni postupak ili postupak likvidacije, provedena prije stupanja na snagu Stečajnog zakona/15, općinski sud kao stvarno nadležni sud za provedbu te ovrhe prema odredbama Stečajnog zakona/96, zadržava tu nadležnost za provedbu te ovrhe prodajom ovršne nekretnine na javnoj dražbi u skladu sa odredbom čl.98.st.5. Stečajnog zakona/96.

„Obje stranke žalbama pobijaju odluku sadržanu u točki II izreke, kojom se je prvostupanjski ovršni sud proglasio stvarno nenadležnim za daljnje postupanje u ovom ovršnom predmetu, a tu odluku je sud prvog stupnja donio primjenom odredbe čl.169.st.6. Stečajnog zakona (NN broj 71/15 i 104/17 – dalje: SZ/15), i to nakon što je utvrdio da se pred Trgovačkim sudom u Z. nad ovršenikom S.U. d.o.o. Z. provodi postupak likvidacije.

Odredbom čl.169.st.6. SZ/15, na koju se poziva sud prvog stupnja, je propisano da se postupci ovrhe i osiguranja iz st.5. ovog članka (ovrhe razlučnih vjerovnika) koji su u tijeku u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka prekidaju, i da će prekinute postupke ovrhe i osiguranja nastaviti sud koji vodi stečajni postupak primjenom pravila o unovčenju predmeta na kojima postoji razlučno pravo u stečajnom postupku. Odredbom st.7. istog članka i zakona je pak propisano da je sud koji vodi postupak ovrhe ili osiguranja iz st.6. ovog članka dužan u roku od osam dana od dana otvaranja stečajnog postupka rješenjem utvrditi prekid postupka, oglasiti se nenadležnim i ustupiti predmet sudu koji vodi stečajni postupak.

Osnovano obje stranke u žalbama ističu da u konkretnom slučaju nije bilo mjesta za donošenje pobijanog rješenja primjenom naprijed citirane zakonske odredbe, odnosno da je sud prvog stupnja prilikom donošenja pobijane odluke pogrešno primijenio navedenu odredbu. Naime nije sporno, a što proizlazi i iz stanja predmetnog spisa, da je ovrha u ovom ovršnom predmetu određena na nekretninama ovršenika rješenjem o ovrsi Trgovačkog suda u R. broj Ovr-119/08-2 od 04. veljače 2019. godine, i da je zabilježba ovrhe temeljem toga rješenja o ovrsi izvršena u zemljišnoj knjizi dana 13. veljače 2008. godine pod brojem Z-902/08. Isto tako, iz stanja spisa proizlazi i to da je rješenjem Trgovačkog suda u Z. broj Tt-11/19168-1 od 31. srpnja 2012. godine ovršenik brisan iz sudskog registra, a rješenjem Trgovačkog suda u Z. – Stalne službe u K. poslovni broj 2 R1-70/14 od 29. travnja 2015. godine imenovan je likvidator za provođenje likvidacijskog postupka nad imovinom društva S.U. d.o.o. Z, a sve to jer je nakon brisanja navedenog društva iz sudskog registra ustanovljeno da je iza tog društva ostala imovina (nekretnine) u njegovom vlasništvu glede koje se vode i ovršni postupci različitih vjerovnika.

Prema tome, iz navedenog jasno proizlazi da je u momentu (2012. godine) brisanja ovršenika iz sudskog registra i u momentu pokretanja likvidacijskog postupka (travanj 2015. godine) već bio u tijeku predmetni ovršni postupak i već je (od veljače 2008. godine) u zemljišnoj knjizi bila upisana zabilježba ovrhe na nekretnini na kojoj je ovrha određena, što ujedno čini i prvu ovršnu radnju u provedbi ovrhe.

Odredbom čl.441.st.1. SZ/15 propisano je da stečajni postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama Stečajnoga zakona koji je bio na snazi u vrijeme njihova pokretanja, a odredbom st.2. toga članka je propisan izuzetak od navedenog, tj. da će se iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, odredbe članka 12., članka 88. stavka 2., članaka 89. - 91., članaka 94. - 96., članka 98., članaka 102. i 103., članaka 132. i 133., članka 169. stavaka 5. - 8., članaka 216. i 217., članka 227., članka 229., članaka 235. - 248., članka 254., članka 289. stavaka 4. - 7., članka 293. stavka 4., članaka 303. - 355. i članka 438.

ovoga Zakona primjenjivati i na postupke koji su u tijeku, osim ako su radnje na koje se odnose započete prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Dakle, polazeći od naprijed navedene odredbe čl.441.st.1. i st.2. SZ/15, a imajući pri tome u vidu da je predmetni postupak ovrhe započeo te da je prva radnja (zabilježba ovrhe) u tom postupku poduzeta bitno prije stupanja na snagu (01. rujna 2015.) SZ/15, u konkretnom slučaju se ne primjenjuje odredba čl.169.st.6. SZ/15 temeljem koje sud prvog stupnja donosi pobijanu odluku kojom se proglašava nenadležnim za daljnje provođenje postupka ovrhe. To nadalje znači da je u konkretnom slučaju valjalo primijeniti odredbu čl.98.st.5. Stečajnog zakona (NN broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06, 116/10, 25/12 i 133/12 – dalje: SZ/96), kojom je propisano da nakon otvaranja stečajnoga postupka razlučni vjerovnici ovlaštenu su pokrenuti postupak ovrhe ili osiguranja po općim pravilima ovršnoga postupka, i da će prekinute postupke ovrhe i osiguranja koje su ti vjerovnici pokrenuli prije otvaranja stečajnoga postupka nastaviti i provesti ovršni sud po pravilima ovršnoga postupka. Prema tome, u skladu sa navedenim za nastavak prekinutog postupka ovrhe nadležan je upravo ovršni sud a ne Trgovački sud u Z. pred kojim se provodi postupak likvidacije nad imovinom ovršenika.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-434/19-2, od 19. VIII. 2019.

OVRHA NA PLAĆI I DRUGIM STALNIM NOVČANIM PRIMANJIMA – ZAPLJENA PO PRISTANKU OVRŠENIKA

Pravni lijekovi – tužba za proglašenje ovrhe nedopuštenom

(čl.52. u svezi čl.202. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Suglasnost dužnika o zapljeni njegove plaće radi namirenja tražbine vjerovnika ima učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi – slijedom toga u postupku prisilne naplate temeljem navedene suglasnosti nije moguće izjavljivanje pravnog lijeka (žalbe), a onda dužnik (ovršenik) nije ovlašten ni na pokretanje parnice protiv vjerovnika radi proglašenja ovrhe nedopuštenom.

„Utvrdivši da je tužiteljica podnijela tužbu sa tužbenim zahtjevom koji glasi da se proglašava nedopuštena ovrha temeljem izjave o suglasnosti za zapljenu plaće, a koja izjava je sastavni dio ugovora o kreditu broj 028-50-1627577 solemniziranog 25. listopada 2002. kod javnog bilježnika, utvrdivši da tužiteljica nije od strane ovršnog suda u smislu čl. 50. i čl. 52. st. 1. Ovršnog zakona (NN broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17 – dalje: OZ/12) upućena na parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom prvostupanjski sud tužbu tužiteljice odbacuje kao nedopuštenu smatrajući da tužbu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom može podnositi samo ovršenik koji je podnio pravni lijek protiv rješenja o ovrsi pa ga je ovršni sud uputio na podnošenje takve tužbe.

Pobijajući takvu odluku prvostupanjskog suda tužiteljica u žalbi navodi da je tužba radi proglašenja ovrhe nedopuštenom jedini raspoloživi put pravne zaštite tužiteljice kao ovršenice budući da nije mogla podnijeti nikakav prethodni pravni lijek pred sudom, jer se ovršni postupak niti ne provodi pred sudom, pa da bi ju sud bio u mogućnosti uputiti na podnošenje tužbe sa petitom na proglašenje ovrhe nedopuštenom.

Pravilno je prvostupanjski sud ocijenio da je, u konkretnom slučaju, nedopuštena tužba radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, pravilno ocijenivši da takav tužbeni zahtjev se može postavljati samo u slučaju da je ovršni sud rješenjem ovršenika uputio na podnošenje takve tužbe, sve kako to proizlazi iz odredaba Ovršnog zakona kojima je uređen postupak po žalbi protiv rješenja o ovrsi (čl. 50. do 55. OZ-a).

Odredbama Ovršnog zakona (OZ/12) zapljena po pristanku dužnika je regulirana odredbom čl. 202. OZ/12, i odredbama OZ/12 nije propisan postupak pravne zaštite ovršenika (pravna sredstva ovršenika) u slučaju pokretanja ovrhe kod poslodavca temeljem izjave o suglasnosti o zapljeni primanja, jer su čl. 210. OZ-a propisana pravna sredstva koja ima ovršenik u slučaju izravne naplate koja se vodi na temelju isprava navedenih u čl. 209. st. 1. istoga Zakona, a među ispravama na temelju kojih se provodi izravna naplata, i to kod Agencije kako je to navedeno u čl. 209. st. 1. OZ/12, nije navedena i ovršna isprava na temelju koje se provodi ovrha na plaći tužiteljice. Stoga, tužiteljica nije ovlaštena na podnošenje pravnih lijekova propisanih odredbama Ovršnog zakona, odnosno sadržanih u čl. 210. OZ/12, slijedom čega nema mjesta niti primjeni odredaba o žalbi protiv rješenja o ovrsi iz čl. 50. i 53. OZ/12.

Dakle, unatoč toga što tužiteljica nije ovlaštena na podnošenje pravnih lijekova primjenom čl. 210. OZ/12, tužiteljica nije ovlaštena niti na podnošenje tužbe radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, pa stoga nisu osnovani navodi žalbe da tužiteljica jedino putem suda sa ovakvim tužbenim zahtjevom može uspjeti u tome da ovrhovoditelj od nje ne naplati ono na što nema pravo, time da tužiteljici pripada pravo na sudsku zaštitu, ali tužbom na utvrđenje (čl. 187. ZPP-a) kojom bi u smislu st. 1. citiranog članka zahtijevala da se utvrdi nepostojanje pravnog odnosa između stranaka, odnosno nepostojanje kakva prava tuženika.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-389/19-2, od 30. V. 2019.

ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE – OBUSTAVA OVRHE

Prestanak provedbe ovrhe na računima ovršenika fizičke osobe – obavijest o isknjižavanju osnove

(čl.72.st.2. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17 u svezi čl.12.st.1. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima – "Narodne novine" br. 68/18)

Sud će ovrhu obustaviti kada postane nemoguća ili se iz drugih razloga ne može provesti – a kada je riječ o ovrsi na novčanim sredstvima na bankovnim računima ovršenika fizičke osobe, te su pretpostavke ispunjene nakon što FINA obavijesti sud da je isknjižila osnovu (rješenje o ovrsi) te prestala sa njenim izvršavanjem zbog toga što u razdoblju od tri godine od primitka osnove nije u cijelosti namirena tražbina ovrhovoditelja te kada po toj osnovi posljednjih šest mjeseci za redom nije bilo nikakvih naplata sa računa ovršenika.

„Nije sporno da pobijano rješenje sud prvog stupnja donosi pozivom na odredbu čl. 12. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN broj 68/18 – dalje: ZPONS/18) te na odredbu čl. 72. st. 2. Ovršnog zakona (NN broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17 – dalje: OZ/12), i to nakon što je dopisom (list 67) Financijske agencije (dalje: FINA), zaprimljenim dana 23. studenoga 2018., obaviješten da je rješenje o ovrsi doneseno o ovom predmetu isknjiženo temeljem odredbe čl. 12. ZPONS/18 jer po istom nije bilo naplate.

Pobijajući navedeno rješenje o obustavi ovršnog postupka ovrhovoditeljica u žalbi ističe da nije bilo mjesta za njegovo donošenje, i to upravo zbog toga što se u konkretnom slučaju, kada je riječ o ovrši na novčanim sredstvima ovršenika, radi samo o privremenoj nemogućnosti provedbe ovrhe, što nikako ne može biti razlog za obustavu ovrhe – no navedene žalbene tvrdnje ne mogu se prihvatiti kao pravno utemeljene.

Odredbom čl. 72. st. 2. OZ/12 je propisano da će se ovrha obustaviti ako je postala nemoguća ili se iz drugih razloga ne može provesti. Provedba ovrhe na novčanim sredstvima ovršenika po bankovnim računima regulirana je i posebnim zakonom – s tim da je od 4. kolovoza 2018. u primjeni novi zakon, tj. već naprijed spomenuti ZPONS/18. Tim je zakonom u čl. 12. st. 1. propisano da ako se tražbina iz osnove za plaćanje ne naplati od ovršenika fizičke osobe u cijelosti u roku od tri godine od primitka u Agenciju, nakon što po toj osnovi za plaćanje nije bilo nikakvih naplata posljednjih šest mjeseci uzastopno s računa tog ovršenika, da Agencija prestaje s izvršavanjem te osnove za plaćanje za ovršenika iz osnove za plaćanje za kojeg su zadovoljeni navedeni uvjeti. U prijelaznim i završnim odredbama navedenog zakona, i to u čl. 33. st. 1. je propisano da je Agencija dužna u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona prestati izvršavati osnove za plaćanje koje na dan stupanja na snagu ovoga Zakona ispunjavaju uvjet iz članka 12. stavka 1. ovoga Zakona.

Prema tome, imajući u vidu naprijed navedene odredbe ZPONS/18, provedba ovrhe na novčanim sredstvima na bankovnim računima više se ne provodi bez vremenskog ograničenja, odnosno njena provedba je vremenski ograničena na tri godine od kada Agencija primi osnovu za plaćanje, u konkretnom slučaju rješenje o ovrši, i navedeno ograničenje vrijedi i za one ovrhe koje su započele prije stupanja na snagu ovog zakona pod uvjetom da su se pretpostavke iz odredbe čl. 12. st. 1. ostvarile do 4. kolovoza 2018. U konkretnom predmetu navedenim uvjetima je udovoljeno jer je FINI rješenje o ovrši iz ovog predmeta bilo dostavljeno još 2012. godine a tražbine ovrhovoditeljice nije u navedenom razdoblju koje je i dulje od tri godine u cijelosti naplaćenu niti je posljednjih šest mjeseci prije stupanja na snagu navedenog zakona bilo naplata sa računa ovršenika.

S obzirom na naprijed navedeno neosnovane su žalbene tvrdnje da sud prvog stupnja, nakon što je obaviješten od strane FINE o isknjižavanju (prestanku provedbe) predmetne osnove za plaćanje nije imao pravni temelj za donošenje pobijanog rješenja o obustavi.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-87/19-2, od 22. III. 2019.

OVRHA NA NEKRETNINI – PRODAJA NEKRETNINE – PUTEM FINACIJSKE AGENCIJE

Način pozivanja na predujmljivanje troškova prodaje

(čl.132.d st.1. u svezi čl.95.st.4. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Kod prodaje nekretnine koju provodi Financijska agencija (dalje: FINA) pri pozivanju ovrhovoditelja na predujmljivanje troškova prodaje ne primjenjuju se opća pravila o dostavi pismena (čl.8. OZ) strankama u ovršnom postupku – već se dostava vrši objavom poziva za plaćanje predujma na mrežnim stranicama FINE, i smatra se izvršenom protekom osmog dana od objave pa od toga dana teku i pravne posljedice ne postupanja po navedenom pozivu.

„Rješenjem prvostupanjskog suda br.Ovr-228/2016-2 od 27. siječnja 2016. određena je ovrha na nekretninama ovršenika, a zaključkom o prodaji br. Ovr-228/2016-40 od 29. ožujka 2017. utvrđena je vrijednost nekretnina te je određeno da prodaju nekretnina provodi Financijska agencija (u nastavku: Agencija) elektroničkom javnom dražbom. Dana 7. lipnja 2017. zaprimljena je obavijest Agencije iz koje proizlazi da je, postupajući po zahtjevu suda, na svojim mrežnim stranicama dana 11. svibnja 2017. objavila poziv za uplatu predujma za pokriće troškova provedbe prodaje elektroničkom javnom dražbom te pozvala ovrhovoditeljicu da u roku od osam dana od dana dostave predujmi naknadu za provedbu prodaje elektroničkom javnom dražbom te da na računu Agencije nije evidentirana uplata ovrhovoditeljice na ime predujma za pokriće troškova provedbe prodaje.

Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda neosnovano ovrhovoditeljica ukazuje da je dostavu poziva za uplatu predujma za pokriće troškova provedbe prodaje elektroničkom javnom dražbom trebalo izvršiti prema odredbama čl. 8. Ovršnog zakona (NN broj 112/12, 25/13 i 93/14 - dalje: OZ). Naime, prema odredbi čl. 95.a st. 4. OZ-a Agencija ima pravo tražiti predujam za pokriće troškova koje će imati u vezi s prodajom nekretnine, i predujam Agenciji dužan je platiti ovrhovoditelj u roku od osam dana od dana dostave poziva na uplatu, a ako ovrhovoditelj u tom roku ne predujmi troškove, Agencija neće provesti prodaju nekretnine, nego će o tome obavijestiti sud, i u tom slučaju sud će obustaviti ovrhu. Nadalje, odredbom čl. 132.d st. 1. OZ-a propisano je da Agencija na svojim mrežnim stranicama objavljuje poziv na uplatu predujma za pokriće troškova koje će imati u vezi s prodajom nekretnine, dok se sukladno čl. 132 d. st. 2. OZ-a sadržaj poziva i način uplate predujma propisuje pravilnikom o načinu i postupku provedbe prodaje nekretnina i pokretnina u ovršnom postupku.

Dakle, u svezi dostave pravilno su primijenjene citirane specijalne odredbe OZ-a kojima je propisan način objave poziva na uplatu predujma za pokriće troškova i postupanje Agencije u postupku prodaje nekretnina u ovršnom postupku, a koje odredbe isključuju primjenu općih odredbi o način dostave pismena u ovršnom postupku propisanih odredbom čl. 8. OZ-a.

Budući predujam za pokriće troškova koje će imati Agencija u vezi s prodajom nekretnine nije uplaćen, pravilno je prvostupanjski sud pobijanom odlukom pozivom na odredbe čl. 95.a st. 4. OZ-a obustavio ovrhu na nekretninama ovršenika i ukinuo provedene ovršne radnje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-378/18-2, od 12. III. 2019.

OVPHA NA PLAĆI I DRUGIM STALNIM NOVČANIM PRIMANJIMA – ODGOVORNOST POSLODAVCA

Zbog ne postupanja po rješenju o ovrsi – u izvan sudskoj ovrsi

(čl.201. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Donošenje rješenja protiv poslodavca ovršenika primjenom odredbe čl.201. Ovršnog zakona pretpostavlja postojanje sudskog postupka ovrhe protiv ovršenika, pa stoga nema mjesta donošenju takvog rješenje zbog ne postupanja poslodavca po rješenju o ovrsi u postupku izvan sudske ovrhe.

„Ovrhovoditelj je podnio prvostupanjskom sudu prijedlog da se naloži ovršenikovom dužniku da plati ovrhovoditelju sve obroke koje je propustio obustaviti od plaće ovršenika, a u

smislu čl. 201. Ovršnog zakona (NN broj 112/12 – dalje: OZ), navodeći da iako je ovršenikov dužnik kao poslodavac ovršenika primio pravomoćno i ovršno rješenje o ovrsi javnog bilježnika broj Ovr-3792/14, da nije po istom postupio, a prvostupanjski sud je usvojio prijedlog ovrhovoditelja i donio pobijano rješenje.

Odredbom čl. 201. OZ-a propisano je da ovrhovoditelj može predložiti da sud u ovršnom postupku rješenjem naloži poslodavcu da mu isplati sve obroke što ih je propustio obustaviti i isplatiti prema rješenju o ovrsi, a koji prijedlog ovrhovoditelj može podnijeti do završetka ovršnog postupka. Na temelju tog pravomoćnog rješenja ovrhovoditelj može tražiti ovrhu protiv poslodavca u istom ovršnom postupku.

Iz podataka u spisu proizlazi da je po prijedlogu ovrhovoditelja javni bilježnik M.B. iz O. donijela rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave broj Ovr-3792/14-2 od 5. lipnja 2014. kojim je naloženo ovršeniku S.S. da ovrhovoditelju namiri tražbinu u iznosu od 8.146,85 kn zajedno sa zateznim kamatama te je radi namirenja te tražbine određena ovrha na svim novčanim sredstvima ovršenika po svim njegovim računima i oročenim sredstvima te na stalnim novčanim primanjima i općenito na imovini ovršenika. Ovrhovoditelj je navedeno pravomoćno rješenje o ovrsi dostavio poslodavcu ovršenika S.K. a radi provođenja ovrhe na plaći ovršenika, dakle pokrenuo je izvansudsku ovrhu u skladu sa čl. 284. st. 2. OZ-a.

Postupak prisilne naplate od ovršenikovog poslodavca onih iznosa koje je propustio obustaviti od ovršenikove plaće pretpostavlja postojanje sudskog ovršnog postupka protiv ovršenika te ne postupanje njegovog poslodavca po rješenju o ovrsi koje je donio sud, pa stoga nema mjesta pokretanju ovog postupka protiv poslodavca kod izvansudske ovrhe, a na temelju pravomoćnog rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave javnog bilježnika određene općenito na imovini ovršenika, na novčanim sredstvima ovršenika po svim računima i na stalnim novčanim primanjima.

Stoga je pogrešno prvostupanjski sud primijenio odredbu čl. 201. OZ-a kada je usvojio prijedlog ovrhovoditelja i naložio ovršenikovom poslodavcu da plati iznos od 10.350,66 kn zajedno sa zateznim kamatama.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-57/19-2, od 15. II. 2019.

OVRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA – OVRHA NA NOVČANOJ TRAZBINI PO RAČUNU – IZRAVNA NAPLATA

Nakon 04. kolovoza 2018. godine – na temelju isprava koje su postale ovršne prije 15. listopada 2012. godine

(čl.211. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Stupanjem na snagu (04. kolovoz 2018. godina) novog Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN broj 68/18) prestalo je ograničenje (propisano ranijim zakonom) tražiti izravnu naplatu tražbine samo na temelju onih ovršnih isprava koje su svojstvo ovršnosti stekle poslije 15. listopada 2012. godine – pa je slijedom toga, nakon 04. kolovoza 2018. godine, nedopušteno u sudskom postupku ovrhe zahtijevati prisilno ostvarenja novčane tražbine na novčanim sredstvima dužnika i temeljem onih ovršnih isprava koje su svojstvo ovršnosti stekle prije 15. listopada 2012. godine ukoliko vjerovnik prije toga nije zatražio od FINE izravnu naplatu.

„Pobijanim rješenjem odbačen je prijedlog za ovrhu podnesen sudu prvog stupnja 21. rujna 2018. kao nedopušten.

Ovrhovoditeljica je podnijela prijedlog za ovrhu na novčanim sredstvima ovršenice radi prisilne naplate novčane tražbine u iznosu od 6.595,00 kn s pripadajućim zakonskim zateznom kamatom kako je navedeno u prijedlogu a na temelju ovršne isprave – presude Općinskog suda u S. poslovni broj P-101/06 od 21. rujna 2007. godine koja je postala pravomoćna 17. siječnja 2008. godine a ovršna 19. veljače 2008 godine.

Prvostupanjski sud je donio pobijano rješenje s pozivom na odredbu čl. 211. u vezi s čl. 209. st. 1. Ovršnog zakona (NN br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17 – dalje: OZ/12).

Ovrhovoditeljica u žalbi ističe da se Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN br. 91/10 i 112/12 – dalje: ZPONS/12) primjenjuje samo na ovršne odluke i nagodbe domaćeg suda ili upravnog tijela koje glase na ispunjenje određene novčane obveze koje su postale ovršne nakon 15. listopada 2012.

Međutim, žaliteljici se ukazuje da je 4. kolovoza 2018. stupio na snagu novi Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN br. 68/18 – dalje: ZPONS/18) koji više ne predviđa primjenu odredbi čl.10. ZPONS/12 kojim je bilo propisano da se odredbe predmetnog zakona primjenjuju na ovršne odluke i nagodbe domaćeg suda ili upravnog tijela koje glase na ispunjenje određene novčane obveze koje su postale ovršne nakon 15. listopada 2012 a kako to proizlazi iz odredbe čl. 32. ZPONS/18. Nadalje, čl. 3. st. 1. t.1. ZPONS/18 definiran je pojam osnove za plaćanje te je ujedno opseg osnova za plaćanje koje ovrhovoditelj može provesti u postupku izravne naplate putem Financijske agencije dodatno proširen i usklađen sa Ovršnim zakonom.

Kako je ovrhovoditeljica u ovom ovršnom predmetu predložila da se odredi ovrha na temelju naprijed navedene ovršne isprave na temelju koje sukladno odredbi čl. 209. OZ-a ista može zatražiti izravnu naplatu a uz prijedlog nije dostavila potvrdu Financijske agencije o nemogućnosti provedbe naplate po predmetnoj ovršnoj ispravi, to je pravilno sud prvog stupnja odlučio kada je ovršni prijedlog ovrhovoditeljice odbacio kao nedopušten temeljem čl. 211. OZ/12.“

Županijski sud u Bjelovaru, GžOvr-144/19-2, od 25. IV. 2019.

PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE – PRIJEDLOG ZA OVRHU – SADRŽAJ PRIJEDLOGA

Prijedlog za ovrhu na novčanim sredstvima na bankovnim računima – prethodna uplata predujma Agenciji za provedbu osnove

(čl.22.st.1. i st.2. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima – "Narodne novine" br. 68/18 i čl.15.st.2. Pravilnika o načinu i postupku provedbe ovrhe na novčanim sredstvima – "Narodne novine" br.71/18)

Uplata predujma propisane naknade Agenciji za provedbu osnove za plaćanje ne predstavlja uvjet urednosti (potpunosti) prijedloga za ovrhu na novčanim sredstvima na

bankovnim računima ovršenika niti je to okolnost od koje ovisi odluka o osnovanosti takvog prijedloga – već je riječ o okolnosti od koje ovisi provedba ovrhe, odnosno izvršenje osnove (rješenja o ovrsi) od strane Agencije.

„Rješenjem Općinskog suda u V. poslovni broj 28 Ovr-1136/2018-3 od 11. travnja 2019. godine odbačen je prijedlog za promjenu predmeta i sredstva ovrhe ovrhovoditelja H.T. d.d., podnesen dana 05. listopada 2012. godine radi naplate novčane tražbine ovrhom na novčanim sredstvima ovršenika, kao nepotpun. Navedeno rješenje sud prvog stupnja donosi pozivom na odredbe čl.35.st.1. Ovršnog zakona (NN broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – u daljnjem tekstu: OZ/96) važećeg u vrijeme podnošenja prijedloga, ali i primjenom odredbe čl.39.st.3. Ovršnog zakona (NN broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17 – dalje: OZ/12) važećeg u vrijeme donošenja pobijanog rješenja, a kojim odredbama je propisano što mora sadržavati potpuni prijedlog za ovrhu da bi se na temelju njega mogla odrediti ovrha, pri čemu sud prvog stupnja, polazeći od odredbi čl.22.st.1. i st.2. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN broj 68/18 – dalje: ZPONS/18), čl.15.t.2. Pravilnika o načinu i postupku provedbe ovrhe na novčanim sredstvima (NN broj 71/18 - dalje: Pravilnik o provedbi ovrhe) te čl.8. Pravilnika o vrstama naknada za obavljanje poslova propisanim Zakonom o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN broj 71/18 – dalje: Pravilnik o vrstama naknada), zauzima stav da prijedlog predlagatelja za promjenu predmeta i sredstva ovrhe, kojim je predloženo određivanje ovrhe na novčanim sredstvima ovršenika, nije uredan, jer ovrhovoditelj ni po pozivu suda nije sudu dostavio dokaz da je za korist Financijske agencije uplatio naknadu propisanu i potrebnu za provedbu navedene ovrhe.

Kako je navedenim prijedlogom traženo određivanje ovrhe na novčanim sredstvima ovršenika na svim njegovim bankovnim računima, sud je pri odlučivanju o tom prijedlogu morao uzeti u obzir i propise kojima je regulirana provedba ovrhe tim sredstvom – a to su upravo propisi na koje se je sud prvog stupnja i pozvao u obrazloženju pobijanog rješenja. Međutim, temeljem navedenih propisa, sud prvog stupnja izvodi pogrešan zaključak kako je uvjet potpunosti, odnosno urednosti prijedloga za meritorno odlučivanje o prijedlogu za ovrhu na novčanim sredstvima ovršenika, dokaz da je ovrhovoditelj uplatio propisanu naknadu Financijskoj agenciji za provedbu te ovrhe.

Naime, odredbom čl.22. ZPONS/18 je propisano da je ovrhovoditelj dužan predujmiti Agenciji iznos propisane naknade za provedbu osnove za plaćanje, a Agencija će taj iznos upisati u Očevidnik zajedno s tražbinom iz osnove za plaćanje te provesti ovrhu u korist ovrhovoditelja (st.1.), i da Agencija neće upisati osnovu za plaćanje u Očevidnik niti poduzimati radnje po osnovi za plaćanje ako ovrhovoditelj nije platio iznos predujma (st.2.). Nadalje, odredbama Pravilnika o provedbi ovrhe je propisano, i to u odredbi čl.15.st.1.t.2., da će Agencija nakon provjere mogućnosti izvršenja osnove za plaćanje istu vratiti kao nepodobnu uz obrazloženje razloga vraćanja, između ostalog, i onda kada uz osnovu za plaćanje nije dostavljen dokaz o uplati naknade za provedbu osnove za plaćanje. Konačno, odredbama Pravilnika o vrstama naknada je propisano, i to u njegovoj odredbi čl.3.st.1.t.1., da se za poduzimanje radnji pri provedbi ovrhe na novčanim sredstvima ovršenika naplaćuje naknada za provedbu osnove za plaćanje, u odredbi čl.8.st.3. da je ovrhovoditelj odnosno podnositelj osnove za plaćanje dužan uz osnovu za plaćanje dostaviti i dokaz o izvršenom plaćanju predujma naknade iz članka 3. stavka 1. točke 1. ovoga Pravilnika, osim ako je zakonom propisano da nije dužan predujmiti naknadu, a odredbom st.5. navedenog članka da se neće smatrati da je navedena naknada predujmljena ako ovrhovoditelj odnosno podnositelj osnove za plaćanje nije uz osnovu za plaćanje dostavio potvrdu o izvršenom plaćanju predujma.

Dakle, iz navedenih odredbi proizlazi da Agencija radnje u provedbi ovrhe na novčanim sredstvima ovršenika poduzima samo ukoliko je ovrhovoditelj predujmio iznos propisane naknade (osim u slučajevima kada je zakonom oslobođen plaćanja naknade), i da se dokaz o uplati (predujmljivanju) navedene naknade mora Agenciji dostaviti već uz dostavu osnove za provedbu jer će u protivnom Agencija vratiti osnovu podnositelju. U konkretnom slučaju kada o ovrsi na novčanim sredstvima ovršenika kod banaka odlučuje sud – osnovu za provedbu čini doneseno rješenje o ovrsi, i podnositelj osnove za provedbu je taj ovršni sud koji je odlučio o ovrsi donošenjem rješenja o ovrsi. To znači da upravo ovršni sud, kada dostavlja osnovu za provedbu (rješenje o ovrsi) Agenciji treba uz nju dostaviti i dokaz da je ovrhovoditelj uplatio predujam naknade iz čl.22. ZPONS/18. Dakle, ovršni sud dokaz o uplati predujma naknade dostavlja Agenciji uz osnovu za provedbu (rješenje o ovrsi).

Iz navedenog proizlazi više nego jasan zaključak da uplata predujma naknade iz čl.22. ZPONS/18 nikako ne čini zakonsku pretpostavku za određivanje ovrhe na novčanim sredstvima, već je to uvjet za provedbu već određene ovrhe na novčanim sredstvima, pa stoga prethodna uplata predujma navedene naknade te dokaz o tome ne može činiti ni zahtjev potpunosti (urednosti) prijedloga za ovrhu na novčanim sredstvima zbog čega bi ovršni sud, ukoliko uz njega nije priložen navedeni dokaz, bio ovlašten taj prijedlog odbaciti. Naime, ovrhovoditelj svakako ima pravo navedenu naknadu predujmiti i neposredno nakon što sud donese rješenje o ovrsi a prije dostave osnove Agenciji, bilo samoinicijativno ili po pozivu suda, a ukoliko to ni tada ne bi učinio to bi moglo biti samo razlog za obustavu ovrhe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-462/19-2, od 19. VIII. 2019.

SUDJELOVANJE JAVNIH BILJEŽNIKA U OVRSI – NADLEŽNI SUD

Stvarna nadležnost – odlučivanje o prigovoru u ovrsi pravnih osoba - radi naplate zajedničke pričuve

(čl.287.st.2. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Za suđenje u parničnom postupku o naplati dužne zajedničke pričuve nije propisana isključiva (apsolutna) nadležnost općinskog suda – slijedom toga, kada se radi o ovrsi između pravnih osoba (upravitelja pravne osobe kao ovrhovoditelja i ovršenika pravne osobe kao suvlasnika zgrade), za odlučivanje o prigovoru protiv rješenja o ovrsi donesenog po javnom bilježniku stvarno je nadležan trgovački a ne općinski sud.

„Iz stanja spisa proizlazi da je predmetni spis dostavljen prvostupanjskom sudu od strane javnog bilježnika koji je donio rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, i to povodom prigovora izjavljenog protiv tog rješenja, sve to u skladu sa odredbom čl.282.st.3. Ovršnog zakona (NN broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17 – dalje: OZ/12), kojom odredbom je propisano da će javni bilježnik kojem je podnesen pravodoban, dopušten i obrazložen prigovor protiv rješenja koje je izdao proslijediti spis radi provedbe postupka u povodu prigovora nadležnom sudu, koji će u povodu takva prigovora donijeti odluke iz članaka 57. i 58. ovoga Zakona.

Odredbom čl.287.st.2. OZ/12 je određeno koji je to sud stvarno nadležan odlučivati o pravovremenom, dopuštenom i obrazloženom prigovoru izjavljenom protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave – tj. propisano je da će u slučaju iz članka 282. stavka 3. ovoga zakona javni bilježnik spis proslijediti sudu koji bi bio stvarno nadležan u parničnom postupku,

a u konkretnom slučaju to je upravo Trgovački sud u Z..Naime, razgraničenje stvarne nadležnosti općinskih i trgovačkih sudova uređena je odredbama Zakona o parničnom postupku (NN broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 – dalje: ZPP) – u čl.34. i čl.34.b navedenog zakona. Tako je odredbom čl.34.b st.1.t.1. propisano da trgovački sudovi u parničnom postupku u prvom stupnju sude u sporovima između pravnih osoba, u sporovima između pravnih osoba i obrtnika, uključujući i trgovce pojedince; u sporovima između obrtnika uključujući i sporove između trgovaca pojedinaca, ako se radi o sporu u vezi s njihovom djelatnošću, osim ako nije riječ o sporovima u kojima prema ovom Zakonu uvijek sude općinski sudovi (članak 34. stavak 1.), odnosno ako nije riječ o sporovima za koje je zakonom utvrđena nadležnost nekoga drugog suda.

Nije sporno da su u ovom ovršnom predmetu obje stranke – i ovrhovoditelj i ovršenik – pravne osobe, odnosno trgovačka društva (d.o.o.), kao što nije sporno ni to da je predmet ovršnog zahtjeva naplata sredstava neplaćene zajedničke pričuve.

Polazeći od naprijed navedenog (stranke pravne osobe, naplata zajedničke pričuve) te od odredbe čl.34.b st.1.t.1. ZPP-a, i imajući u vidu odredbu čl.34. ZPP-a kojom nije propisano da bi općinski sudovi bili uvijek (isključivo) stvarno nadležni za sporove radi naplate zajedničke pričuve, potpuno je izvjesno da za odlučivanja o pravovremenom, dopuštenom i obrazloženom prigovoru protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave nije nadležan općinski sud – odnosno prvostupanjski sud koji je donio pobijano rješenje već je to trgovački sud, i to upravo Trgovački sud u Z., jer iz spisa predmeta izvjesno proizlazi da ovršenik (budući tuženik) ima svoje sjedište upravo na području mjesne nadležnosti toga suda.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-559/19-2, od 12. IX. 2019.

OSIGURANJE - OSIGURANJE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA NEKRETNINI – PRETPOSTAVKE ZASNIVANJA

Na temelju „izjave o zapljeni po pristanku dužnika“ – kao ovršne isprave

(čl.296. u svezi čl.23. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Privatna isprava potvrđena kod javnog bilježnika kojom je dužnik dao suglasnost da se radi naplate određene tražbine vjerovnika zapljeni njegova plaća ili drugo stalno novčano primanje („izjava o zapljeni po pristanku dužnika“) ima i svojstvo ovršne isprave – pa je na temelju nje vjerovnik tražbine ovlašten zahtijevati i osiguranje prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini dužnika tražbine.

„Prvostupanjski sud je donio rješenje o osiguranju Ovr-516/2019-2 temeljem ovršene isprave i to "izjave o zapljeni po pristanku dužnika" a koja je ovjerena od strane javnog bilježnika M.Z. iz Č. pod brojem Ov-9301/2018, a kojom izjavom je ovršenica dala suglasnost da se radi naplate tražbine ovrhovoditelja zapljeni plaća i drugo stalno novčano primanje osim onoga iznosa koji je izuzet od ovrhe.

Navedena isprava sukladno odredbi čl. 23. Ovršnog zakona (NN broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17 – dalje: OZ/12) ima svojstvo ovršne isprave na temelju koje se može tražiti ovrha i na drugim predmetima ovrhe.

Prvostupanjski sud je donio pobijano rješenje o osiguranju primjenom odredbe čl. 296., 297. i 298. OZ-a time da je predlagatelj osiguranja uz prijedlog za osiguranje priložio izvadak iz zemljišnih knjiga kao dokaz da je protivnik osiguranja vlasnik nekretnina na kojima se predlaže prisilno zasnivanje založenog prava (list 4. spisa).

Nisu osnovani žalbeni navodi protivnice osiguranja da predlagatelj osiguranja nije mogao pokrenuti ovaj postupak osiguranja prisilnim zasnivanjem založenog prava na nekretnini s obzirom na pristanak protivnice osiguranja kojim je dala suglasnost o pljenidbi plaće odnosno drugog stalnog novčanog primanja, to iz razloga što predlagatelj osiguranja može ukoliko ocijeni rizik naplate kredita, zatražiti osiguranje naplate u vidu zaloga na nekretninama ukoliko raspolaže ovršnom ispravom. Ujedno "izjava o zaplijeni po pristanku dužnika" predstavlja ovršnu ispravu te nema zapreke da protivnik osiguranja radi osiguranja tražbine koja proistječe iz ovršne isprave zatraži osiguranje prisilnim zasnivanjem založenog prava na nekretnini protivnice osiguranja.

Stoga nisu osnovani žalbeni navodi protivnice da kako predmetna nekretnina nije bila predmet zaloga, već da je ona dala pristanak da se putem trajnog naloga vrši otplata kredita, da iz tih razloga predlagatelj osiguranja nije imao potrebe osigurati svoju tražbinu zalogom na njenim nekretninama jer da se kredit uredno isplaćuje iz njene plaće trajnim nalogom, to iz razloga što ovrhovoditelj može, a temeljem ovršene isprave da bi osigurao svoje potraživanje predložiti mjeru osiguranja prisilnim zasnivanjem založenog prava na nekretnini protivnika osiguranja. Kako je rješenje o osiguranju broj Ovr-516/2019-2 određeno uz pravilnu primjenu odredbe čl. 295. do 297. OZ-a, to žalba protivnice nije osnovana pa je valjalo istu odbiti u cijelosti.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-791/19-2 od 24. IX. 2019.

OSIGURANJE – OSIGURANJE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA – PRETPOSTAVKE ZASNIVANJA

Ovršna isprava – upravno rješenje o obvezi plaćanja doprinosa za mirovinska i zdravstvena osiguranja

(čl.296. u svezi čl.23. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i čl.239.st.1. Zakona o doprinosima – "Narodne novine" br. 84/08,152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14 i 115/16)

Rješenje upravnog tijela kojim mjesečna obveza plaćanja doprinosa za mirovinska i zdravstvena osiguranja nije utvrđena u apsolutnom (nominalnom) iznosu, već je određena navođenjem osnove obveze doprinosa, navođenjem postotka i osnovice od koje se izračunava mjesečna obveza, predstavlja valjanu ovršnu ispravu za određivanje osiguranja zasnivanjem založenog prava, jer takvo rješenje sadrži sve ono što, u skladu sa specijalnim propisom (Zakon o doprinosima) mora sadržavati rješenje o utvrđivanju obveze plaćanja doprinosa.

„Ne postoje žalbeni razlozi iz odredbi čl.355. i čl.356. ZPP-a, jer je sud prvog stupnja pobijano rješenje utemeljio na pravilno utvrđenom činjeničnom stanju i na pravilnoj primjeni odredbi Ovršnog zakona (NN br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 – dalje: OZ/12), kao i odredbi specijalnih propisa koji se u konkretnom slučaju imaju primijeniti i na koje se poziva u pobijanom rješenju.

Naime, odredbom čl.296. OZ/12 propisane su pretpostavke za osiguranje tražbine prisilnim zasnivanjem založnog prava – i u skladu sa njom, na osnovi ovršne isprave kojom je utvrđena novčana tražbina predlagatelj osiguranja ima pravo tražiti osiguranje te tražbine zasnivanjem založnoga prava na nekretnini protivnika osiguranja.

Neosnovane su žalbene tvrdnje da isprave na temelju kojih je određeno osiguranje pobijanim rješenjem ne predstavljaju valjanu ovršnu ispravu u smislu naprijed navedene zakonske odredbe, odnosno da iz uz prijedlog priloženih isprava ne proizlazi novčana tražbina za koju je određeno osiguranje. Naime, što se smatra ovršnom ispravom u smislu odredbi OZ/12 propisano je u odredbi njegova čl.23. – i između ostalih to je i ovršna odluka donesena u upravnom postupku ako glasi na ispunjenje novčane obveze, ako zakonom nije drukčije određeno. Nadalje, odredbom čl.24.st.2. OZ/12 je propisano da se odlukom upravnoga tijela, prema ovom zakonu, smatra rješenje i zaključak koji su u upravnom postupku donijeli tijelo državne uprave ili pravna osoba s javnim ovlastima, a odredbom čl.25.st.4. da odluka donesena u upravnom postupku je ovršna ako je postala ovršna po pravilima koja uređuju taj postupak. Konačno, odredbom čl.29.st.1. OZ/12 je propisano da je ovršna isprava podobna za ovrhu ako su u njoj naznačeni vjerovnik i dužnik te predmet, vrsta, opseg i vrijeme ispunjenja obveze.

U konkretnom slučaju ovršnu ispravu čine tri upravna rješenja – rješenja upravnog tijela o utvrđivanju obveze plaćanja doprinosa za mirovinska i zdravstvena osiguranja za 2014., 2015. i 2016. godinu. Prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, a kao što to navodi i sud prvog stupnja u pobijanoj odluci, sva tri rješenja predstavljaju podobne ovršne isprave u smislu naprijed citiranih odredbi OZ/12, i u smislu odredbi Zakona o doprinosima (NN broj 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14 i 115/16 – dalje: ZD), koji je važio u vrijeme donošenja navedenih rješenja, i iz njih te uz njih priloženog obračuna, protivno žalbenim tvrdnjama, izvjesno proizlazi tražbina radi čijeg osiguranja je pobijanim rješenjem određeno osnivanje založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja.

U dva porezna rješenja (list 4-5), temeljem kojih je određeno osiguranje tražbine u ukupno iznosu od 66.750,21 kune, koji predstavlja tražbinu dužnih doprinosa za 2015. godinu (35.457,48 kuna) te 2016. godinu (31.291,73 kune), u njima mjesečna obveza dužnih doprinosa nije izražena u apsolutnom iznosu, već je izražena u određenom postotku za svaki pojedini od ukupno četiri dužna doprinosa, s tim da je u njima navedena osnova (član uprave trgovačkog društva) po kojoj je protivniku osiguranja utvrđena obveza plaćanja doprinosa, a navedena je i osnovica od koje se izračunava mjesečna obveza – da je to umnožak iznosa prosječne plaće i koeficijenta 1,00, a koju osnovicu za svaku kalendarsku godinu određuje ministar financija Naredbom koja se objavljuje u Narodnim novinama. Tako sačinjeno rješenje o obvezi plaćanja doprinosa u skladu je sa odredbom čl.239.st.1. i st.2. ZD, odnosno isto sadrži sve ono što je navedenom zakonskom odredbom (st.2.) propisano da mora sadržavati da bi se moglo smatrati ovršnom ispravom, a potpuno je u skladu i sa odredbom čl.254.st.2. istog zakona, kojom je propisana obveza ministra financija za donošenje Naredbe o utvrđivanju visine osnovice za obračun doprinosa i za njenu objavu u Narodnim novinama. Nije sporno da je ministar financija donio Naredbu o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja, i to kako za 2015. godinu (NN broj 153/14 od 23.12.2014.), tako i za 2016. godinu (NN broj 125/15 od 18.11.2015.), kojima je utvrđena visina osnovice za obračun doprinosa s osnova člana trgovačkog društva za 2015. godinu u iznosu od 7.943,00 kuna, a za 2016. godinu u iznosu od 8.037,00 kuna.

Imajući u vidu naprijed navedeno, tj. sadržaja poreznog rješenja o utvrđivanju obveze plaćanja doprinosa – i to utvrđeni postotak svakog pojedinog doprinosa, utvrđenu osnovicu, i imajući u vidu visinu osnovica utvrđene Naredbom ministra financija, tada jasno proizlazi i

visina tražbine predlagatelja osiguranja, i to upravo u onom iznosu koji je i prikazan u priloženom obračunu tražbine te u iznosu za koji je i određeno osiguranje temeljem navedenih poreznih rješenja.“

Županijski sud u Bjelovaru, GžOvr-498/19-2, od 22. VIII. 2019.

OSIGURANJE – OSIGURANJE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA – PRETPOSTAVKE ZASNIVANJA

Tražbina utvrđena presudom iz paulijanske parnice

(čl.296. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Nenovčana tražbina utvrđena presudom donesenom u paulijanskoj parnici (radi pobijanja dužnikove pravne radnje raspolaganja nekretninom) prisilno se ostvaruje kao novčana tražbina – prodajom u njoj navedene nekretnine te naplatom iz ostvarene cijene u njoj navedenog dužnog novčanog iznosa, pa je stoga na temelju takve presude, kao ovršne isprave, na navedenoj nekretnini dopušteno odrediti i prisilno zasnivanje založnog prava radi osiguranja naplate tog dužnog novčanog iznosa.

„Odredbom čl. 296. OZ-a određeno je da na osnovi ovršne isprave kojom je utvrđena novčana tražbina predlagatelj osiguranja ima pravo tražiti osiguranje te tražbine zasnivanjem založnoga prava na nekretnini protivnika osiguranja.

Predlagateljica osiguranja je osiguranje novčane tražbine zatražila na temelju valjane ovršne isprave u smislu odredbi čl. 23.t.1., čl.24.st.1. i čl.25.st.1.Ovršnog zakona NN br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17 – dalje: OZ/12). tj. ovršne sudske odluke Općinskog građanskog suda u Z. broj P-1704/13-27 od 30. ožujka 2017. donesene u parničnom postupku radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji, kojom je protivnica osiguranja obvezana dopustiti predlagateljici osiguranja da namiri svoje dospjelo potraživanje u iznosu od 196.487,46 kn zajedno sa zateznim kamatama tekućim na iznos od 151.834,25 kn od 27. ožujka 2012. pa do isplate iz ½ dijela nekretnina upisanih u zk.ul.br. 6434 i 6435 k.o. L. te 1/3 dijela nekretnine upisane u zk.ul.br. 6436 k.o. L..

Iz stanja predmeta ne proizlazi da je navedena ovršna isprava ukinuta, poništena, preinačena ili na drugi način stavljena izvan snage, odnosno da je na drugi način izgubila svoju djelotvornost ili da je utvrđeno da je bez učinka. Stoga ta isprava zadovoljava pretpostavkama za određivanje osiguranja novčane tražbine prisilnim zasnivanjem založnoga prava na suvlasničkom dijelu predmetnih nekretnina opisanim u istoj ispravi, u skladu s odredbom čl. 296. OZ-a, pa je sud prvog stupnja navedenu zakonsku odredbu pravilno primijenio kada je udovoljio prijedlogu za osiguranje.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž Ovr-197/19-2, od 25. VII. 2019.

IZVANPARNIČNI POSTUPAK

IZVANPARNIČNI POSTUPAK - OČENITO

Sudska nenadležnost – postupak za utvrđenje starosti građevinskog objekta

(čl.16.st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br.53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 57/11, 25/13 i 89/14)

Utvrđenje vremena izgradnje (starosti) građevinskog objekta na ulazi u sudsku nadležnosti, ni u izvanparničnom ni u parničnom postupku, jer je riječ o upravnoj stvari o kojoj odlučuje nadležno upravno tijelo u upravnom postupku.

„Rješenjem Općinskog suda u V. – Stalne službe u V. poslovni broj 15 R1-195/18-2 od 31. kolovoza 2018. godine navedeni sud se je proglasio stvarno nenadležnim za postupanje u ovom izvanparničnom predmetu, ukinuo je sve provedene radnje u postupku te je odbacio prijedlog predlagatelje podnesen sudu dana 06. kolovoza 2018. godine.

Pobijano rješenje sud prvog stupnja donosi primjenom odredbe čl.16. Zakona o parničnom postupku (NN broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 57/11 i 25/13 – u daljnjem tekstu: ZPP), jer nalazi utvrđenim da odlučivanje po podnesenom prijedlogu u ovom izvanparničnom postupku za utvrđivanje starosti objekata sagrađenih na nekretninama predlagatelja ne ulazi u sudsku nadležnost, već da je riječ o upravnoj stvari o kojoj, u skladu sa odredbom čl.330. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN broj 76/07, 38/09, 55/11 i 90/11 – dalje: ZPUG), odlučuje nadležno upravno tijelo za geodetske poslove odnosno za poslove graditeljstva, u upravnom postupku koji se provodi u skladu sa odredbama Zakona o općem upravnom postupku (NN 47/09 – dalje: ZOUP).

U Republici Hrvatskoj još nije donesen Zakon o izvanparničnom postupku pa se stoga u izvanparničnim postupcima primjenjuju odredbe Zakona o sudskom vanparničnom postupku iz 1934. godine – i to kao pravna pravila temeljem Zakona o načinu primjene pravnih propisa donesenih prije 06. travnja 1941. godine (NN broj 73/91), a u pravnom pravilu paragrafa 21. toga zakona je propisano da ukoliko taj zakon nema posebnih naređenja da će se tada supsidijarno primjenjivati odredbe građanskog parničnog postupka. Isto tako, u odredbi paragrafa 1. toga zakona je propisano da u vanparničnim pravnim stvarima sudovi imaju postupati, bilo po službenoj dužnosti bilo na prijedlog stranaka, samo onda, kad i u koliko im to zakon naređuje, a odredbom paragrafa 263. je propisano da osim slučajeva nabrojanih u prednjim dijelovima ovoga zakona, postupat će sudovi po vanparničnom postupku i u slučajevima, koji su u ovom djelu zakona ili u kojem drugom zakonu nabrojani.

U odredbama Zakona o sudskom vanparničnom postupku nije propisano postupanje sudova u vanparničnom postupku radi izdavanja uvjerenje o vremenu izgradnje (starosti) nekog građevinskog objekta. Sudska nadležnost u navedenim postupcima ne proizlazi ni iz odredbi ZPP-a, koji zakon se u vanparničnom postupku primjenjuje supsidijarno, a sud prvog stupnja pravilno utvrđuje da sudska nadležnost za postupanje u vanparničnom postupku povodom takvog zahtjeva ne proizlazi ni iz drugih zakona. Naime, odredbom čl.330. ZPUG-a, na koji se zakon u pobijanom rješenju poziva i sud prvog stupnja, je propisano, u st.1. da građevina izgrađena do 15. veljače 1968. godine smatra se izgrađenom na temelju pravomoćne građevinske dozvole, odnosno drugoga odgovarajućeg akta nadležnoga upravnog tijela; u st.2. da o vremenu evidentiranja građevine iz stavka 1. ovoga članka uvjerenje izdaju katastarski ured, odnosno Središnji ured Državne geodetske uprave na temelju podataka s kojima raspolažu

(katastarski operat, katastarski plan, posjedovni list, Hrvatska osnovna karta, snimke iz zraka) koji se smatraju dokazom da je neka građevina izgrađena do 15. veljače 1968. godine; u st.3. da ako katastarski ured, odnosno Središnji ured Državne geodetske uprave ne raspolažu podacima na temelju kojih se može izdati uvjerenje iz stavka 2. ovoga članka, tada uvjerenje o vremenu građenja građevine iz stavka 1. ovoga članka izdaje nadležno upravno tijelo.

Prema tome, iz navedenih odredbi čl.330. ZPUG-a izričito proizlazi tko je nadležan i u kojem postupku utvrditi da je neka građevina izgrađena do 15. veljače 1968. godine – to su upravna tijela o kojima govori navedena odredba u upravnom postupku, što znači da navedeno ne ulazi u stvarnu nadležnost redovnih sudova. S obzirom na naprijed navedeno, a imajući pri tome u vidu i odredbu čl.16. ZPP-a, kojom je u st.1. propisano da sud do pravomoćnosti odluke, po službenoj dužnosti, pazi ide li rješavanje spora u sudsku nadležnost, a u st.2. da kad sud u tijeku postupka, do pravomoćnosti odluke, utvrdi da za rješavanje spora nije nadležan sud nego kakvo drugo domaće tijelo, oglasit će se nenadležnim, ukinuti provedene radnje u postupku i odbaciti tužbu, pobijano rješenje je doneseno u postupku bez učinjene i jedne bitne povrede postupka na koje se pazi po službenoj dužnosti temeljem odredbe čl.365.st.2. ZPP-a, na temelju pravilno utvrđenog činjeničnog stanja te uz pravilnu primjenu materijalnog prava, pa predlagatelj tom rješenju neutemeljeno prigovara žalbom.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-464/18-2, od 18. IV. 2019.

IZVANPARNIČNI POSTUPAK - STRANKE

U postupku utvrđenja postojanja stručne spreme

(paragraf 5. Pravnih pravila Zakona o sudskom izvanparničnom postupku od 24. 07.1934.)

Kada Republika Hrvatska nije bila učesnik (stranka) izvanparničnog postupka utvrđenja stečene stručne spreme – jer nije osoba koje se donesena odluka neposredno tiče ili čijim donošenjem ostvaruje neki interes, niti je u navedenom postupku trebala sudjelovati prema odredbama Zakona o dokazivanju stečene stručne spreme (NN broj 27/76), ona nije ovlaštena ni žalbom pobijati odluku suda donesenu u navedenom postupku.

„Općinski su u V. rješenjem broj R/1-149/1992-4 od 19. studenog 1992. utvrdio je da je predlagatelj S.Z. završila srednju ekonomsku školu i stekla naziv ekonomskog stručnog radnika, a koje rješenje zamjenjuje školsku ispravu o stečenoj školskoj spremi, a protiv tog rješenja Republika Hrvatska podnosi žalbu, no žalba je nedopuštena.

Republika Hrvatska nije bila stranka u ovom postupku, a nije bilo niti obvezno da ona ili netko drugi bude naznačen kao protustranka, jer se izvanparnični postupak može voditi i samo sa jednom strankom. Prema pravnom pravilu paragrafa 5. Zakona o sudskom vanparničnom postupku koji se primjenjuje temeljem Zakona o načinu primjene pravnih propisa donesenih prije 6. travnja 1941. (NN 73/91), u vanparničnom postupku učesnik je onaj kojeg se odluka suda neposredno tiče, ili onaj koji ostvaruje svoj pravni interes time što traži da sud donese izvjesnu odluku. Predlagatelj je podnio prijedlog za utvrđenje da je stekao srednju stručnu spremu naziva ekonomski stručni radnik u kojem nije naveo, niti je u postupku utvrđeno, da se zaposlio ili namjerava zaposliti u službama ili tijelima gdje bi mu poslodavac bila Republika Hrvatska. Zakonom o dokazivanju stečene stručne spreme (NN 27/76) nije

propisano da bi se ovakav prijedlog trebao podnositi protiv Republike Hrvatske, već su istim propisani uvjeti pod kojima osoba koja ne posjeduje ispravu o školskoj spremi može zahtijevati od općinskog suda da u vanparničnom postupku rješenjem utvrdi da je stekao određenu školsku spremu.

Prema tome, obzirom da Republika Hrvatska nije niti bila stranka u ovom postupku, to njenu žalbu treba odbaciti kao nedopuštenu sukladno čl. 358. st. 3. u svezi s čl. 381. Zakona o parničnom postupku (NN broj 148/11 – pročišćeni, 25/13 i 89/14 – dalje: ZPP), a koji se supsidijarno primjenjuje i u izvanparničnom postupku.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1565/17-2, od 27. XII. 2017.